

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2012 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Martina Novoveská

**Proměny společenského vnímání homosexuality a
jejích projevů se zaměřením na současnost.**

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Bc. Věra Dvořáčková, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2012 – 2013

BACHELOR THESIS

Martina Novoveská

**Changes in the ways homosexuality displays and how
it is viewed by today's society.**

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
PhDr. Bc. Věra Dvořáčková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 16.3.2013

Martina Novoveská

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Bc. Věře Dvořáčkové, Ph.D. a Mgr. Liborovi Svobodovi Ph.D. za trpělivý přístup, poskytování rad a připomínek při realizaci mé práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá tématem homosexuality a proměnami společenského vnímání tohoto jevu v průběhu doby. V teoretické části je popsán jak historický vývoj přijímání homosexuálních projevů, tak současný stav homosexuální minority. Záměrem této části je podat informace o dnešní prezentaci LGBT komunity a jejich postavení v médiích. Praktická část představuje výzkumné šetření formou kvantitativního dotazníkového výzkumu. Cílem této části bylo konfrontovat názory homosexuální minority a heterosexuální většinové společnosti a popsat shody či rozpory mezi názory těchto dvou skupin.

Klíčové pojmy

dotazníková šetření, gay, homofobie, homosexualita, homosexuální identity, lesba, LGBT, medializace, sexuální orientace, společnost

Annotation

This bachelor's thesis addresses the topic of homosexuality and changes in the ways society views homosexuality through time. Theoretical part describes homosexuality through history, how were displays of homosexuality accepted by society and current state of homosexual minority. This part also presents information about today's state of LGBT community and how it stands in media. Practical part presents a research work based on interrogatory quantitative research. The main goal of this part is to compare the opinions of homosexual minority and heterosexual majority and describe any accordance or contradiction in these group's opinions.

Key words

gay, gay identity, homophobia, homosexuality, lesbian, LGBT, media coverage, questionnaire investigation, sexual orientation, society

OBSAH

ÚVOD	8
1 HOMOSEXUALITA A DEFINICE POUŽITÝCH POJMŮ	10
2 DĚJINY LIDSKÉ HOMOSEXUALITY	14
2.1 Pravěk a přírodní etnika	14
2.2 Starověk	15
2.3 Středověk	17
2.4 Novověk do konce 19. století	19
2.5 20. století	20
3 GAY A LESBICKÁ Hnutí	22
3. 1 Světová hnutí	22
3. 2 Česká hnutí	23
3. 3 Kulturní a společenské akce.....	27
4 ZOBRAZOVÁNÍ HOMOSEXUALITY V MÉDIÍCH	30
4.1 Prezentace LGBT společnosti v kinematografii	30
4.2 Zobrazování LGBT postav v televizním vysílání	34
4.3 LGBT tematika v rozhlasovém vysílání	37
4.4 LGBT tematika v internetovém prostředí	38
4.5 Časopisy s LGBT tematikou	39
5 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	40
5.1 Metodika	41
5.2 Cíle výzkumu	42
5.3 Otázky a hypotézy	42
5.4 Interpretace a diskuse výsledků	43
5.5 Závěr výzkumu	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	54
SEZNAM.PŘÍLOHY	59

ÚVOD

Názor společnosti na homosexualitu se v průběhu dějin výrazně měnil. Především v dobách rozkvětu křesťanství se homosexualita tvrdě trestala a tabuizovala. V České republice již nejsou homosexuálové postihováni a trestáni za svou orientaci, to však neznamená, že se nemohou cítit diskriminováni. V roce 2006 se podařilo prosadit zákon o registrovaném partnerství, který dovoluje partnerům uzavírat oficiální svazky. Tím se opět rozvířila diskuse na toto téma. V této práci bude pozornost zaměřena především na homosexualitu mužů, která je nápadnější a kontroverznější. Homosexualita žen je většinou společensky přijatelnější a většina homofobních názorů ji zcela míjí, což potvrzuje i výzkum, který je součástí této bakalářské práce.

Předložená bakalářská práce je zaměřena na společenské vnímání homosexuality s akcentem na současnost. Homosexualita a její projevy stále vzbuzují emoce, a ne vždy je přijímána s takovou tolerancí, jakou širší veřejnost tvrdí, že chová k homosexuální minoritě. Homosexualita není v lidské společnosti novým jevem, ani trendem moderní doby, jak se někteří stále mylně domnívají, a proto je třeba podporovat pozitivní smýšlení o lidech s odlišnou sexuální orientací.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a praktickou.

V teoretické části jsou vybrány některé důležité pojmy, u kterých je nutné vysvětlit jejich význam nebo souvislost s homosexuální minoritou. Dále je zde popsána historie homosexuality a proměny společenského vnímání tohoto jevu od pravěku a přírodních etnik až po 20. století. Současnost popisují další kapitoly, kde jsou zmíněna jak zahraniční, tak česká gay a lesbická hnutí. V této kapitole najdeme také některé kulturní a společenské akce, které se konají nebo konaly na podporu homosexuálů.

V další části nazvané Zobrazování homosexuality v médiích, jsou média rozdělena na kinematografii, televizní vysílání, rádiové vysílání, internet a tištěná periodika, která se zabývají LGBT tematikou. V podkapitole kinematografie je zmíněn posun v zobrazování homosexuality ve filmu a také nejdůležitější snímky, ve kterých se toto téma objevuje. O způsobu zobrazování LGBT postav v seriálech se dozvíme v podkapitole televizní vysílání. Další podkapitolou je LGBT tematika v rádiovém vysílání, kde jsou uvedeny některé pořady pro homosexuály. Předposlední podkapitolou je LGBT tematika v internetovém prostředí, která je zaměřena na stránky hnutí a organizací na podporu homosexuálů a také jsou na tomto místě zmíněny nejnavštěvovanější servery, které fungují mimo jiné i jako seznamka pro homosexuály.

V závěru této kapitoly jsou připomenuta některá tištěná periodika zaměřená na LGBT komunitu.

V praktické části jsou vzájemně konfrontovány názory a postoje heterosexuálů vůči homosexuálům a naopak. Tímto porovnáním zjistíme, v jakých hypotézách se heterosexuální většina shoduje či neshoduje s homosexuální minoritou. A bude také ihned možné potvrdit či vyvrátit názor jedné ze skupin. Cílem tohoto výzkumu je popsat rozdíly v názorech homosexuální menšiny a heterosexuální majoritní společnosti. Také by měl dokázat, že heterosexuální společnost postupuje dále v toleranci homosexuality a jejích projevů. Především, že se většinová společnost oprostuje od homofobních názorů a stereotypů, které dříve ve společnosti převažovaly.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HOMOSEXUALITA A DEFINICE POUŽITÝCH POJMŮ

S termínem „homosexuál“ se setkáváme až na konci 19. století, antická řečtina vůbec neměla výraz pro odlišení homosexuálního a heterosexuálního chování.¹ Pojem **homosexualita** poprvé užil Karl Maria Benkert roku 1869 pro lásku muže či ženy k osobě stejného pohlaví. Mínil tím nejen citový vztah, ale i schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen a uskutečnit s ním pohlavní styk.

Homosexualita je celoživotní, neměnný, nositelem nezaviněný a nezvolený, stav, který je charakterizován tím, že je jeho nositel pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví.² Ze sociálního hlediska *„je homosexualita geneticky determinovaný celoživotný a neměnný stav libida, pri ktorom jedinec za podmienok možnosti slobodnej voľby preferuje za účelom sexuálneho a citového kontaktu objekt rovnakého pohlavia, pričom takto vzniknutý vzťah sa svojou kvalitou v plnej miere vyrovná vzťahu heterosexuálnemu.“*³ Teorie, které předpokládaly, že homosexualitě se člověk může naučit, byly již všeobecně opuštěny.

Jako nejpravděpodobnější příčiny homosexuality se jeví působení dědičných (genetických) činitelů, které se uplatnily během nitroděložního života, nebo se v prvních měsících po narození vytvoří vrozená predispozice, která člověka činí vnímavějším k příslušným psychickým faktorům a sexuálním vlivům. To znamená, že o budoucí sexuální orientaci se rozhoduje dlouho předtím, než se v pubertě probudí pohlavní citění.⁴

V České republice je homosexuální muž označován výrazem **gay**, který pochází z anglického jazyka, kde se používá bez rozdílu i pro homosexuální ženy. Tento pojem vyjadřuje širší psychickou a společenskou komponentu sexuální orientace.⁵

¹ FAFEJTA, M. Úvod do sociologie pohlaví a sexuality, s. 83. Větrovany: nakladatelství Jana Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.

² BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 19. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

³ DUBAJ, Š. In: JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 13. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

⁴ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 29. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

⁵ STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. Homosexualita, společnost a AIDS v ČR, s. 133. Praha: Orbis, 1995.

Homosexuálně orientovaná, žena je označována slovem **lesba**. Název je odvozen od ostrova Lesbos, na němž básnířka Sappó založila dívčí školu.⁶

V populaci lze najít osoby nejen výlučně heterosexuální a výlučně homosexuální, ale i poměrně velkou skupinu jedinců, kteří podle své sexuální orientace tvoří plynulý přechod od heterosexuality k homosexualitě.⁷ Osoby, které jsou pohlavně vzrušovány a přitahovány přibližně stejně silně osobami obou pohlaví, označujeme jako bisexuály.

Bisexualita je jednou z příčin, kvůli které vznikají mýty o léčitelnosti a změnitelnosti homosexuality. Bisexuální člověk může na heterosexuály působit jako homosexuál a náhlá změna ve výběru partnera opačného pohlaví a ukončení homosexuálních styků, se může pro neobornou veřejnost, ale i pro některé odborníky, zdát jako vyléčení z homosexuality. Ti jsou pak nakloněni věřit tomu, že homosexualita je jen věcí dobré vůle a ochoty vzdát se tohoto „zlozvyku“. Další nepochopení vzniká zaměňováním pojmů **homosexuální orientace a homosexuální chování**.

Sexuální orientace nemusí mít za následek odpovídající sexuální chování. Známe osoby, které jsou jednoznačně heterosexuálně orientované, a přesto se v některém období života chovaly výlučně homosexuálně nebo bisexuálně. Známe také zcela vyhraněné homosexuály, kteří se po nějaký úsek života, nebo dokonce po celý život chovali výlučně heterosexuálně. Sexuální orientace nemusí být vždy vyhraněna stoprocentně. Jedno pohlaví je vždy upřednostňováno, ale někdy může být přítomna ještě slabě vyjádřená schopnost vzrušit se jedincem nepreferovaného pohlaví. O homosexuálním chování tedy hovoříme, pokud má člověk pouze homosexuální pohlavní styky.⁸

Heterosexuálně založené osoby s určitými, třebaže malými dispozicemi k homosexualitě, se mohou za určitých podmínek, např. je-li jim po delší dobu znemožněn styk s osobami opačného pohlaví, chovat homosexuálně. To se nejčastěji týká pobytů ve věznicích, v armádě, na internátech apod. Převažuje-li však u těchto lidí heterosexuální zaměření, pak se při nejbližší příležitosti navrátí zpět k heterosexuálnímu chování. Mluvíme potom o **náhražkovém sexuálním chování**.⁹

Důležitým faktorem je také **sexuální identifikace** („gender identity“), která určuje, za koho jedinec sám sebe považuje. Ztotožnění se ženskou či mužskou

⁶ FANEL, J. Gay historie, s. 71. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

⁷ STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. Homosexualita, společnost a AIDS v ČR, s. 11. Praha: Orbis, 1995.

⁸ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 19-24. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

⁹ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 15. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

identitou vzniká v procesu pohlavní identifikace, která vypovídá o tom, do jaké míry jedinec splňuje tradiční role a chování, která se očekávají od nositelů jeho pohlaví.

Obrácená pohlavní identita je typickým projevem **transsexuality (transgender)**, která se od homosexuality liší především negativním vztahem k vlastnímu tělu, jeho pohlavním znakům a sexuálním projevům. Transsexuálové touží po tom, aby se co nejvíce podobali opačnému pohlaví, a v dospělosti usilují o hormonální léčbu a chirurgickou změnu pohlaví. Transsexualita bývá zaměňována s transvestitismem.

Transvestité se touží podobat příslušníkům opačného pohlaví. Nejčastěji se jedná o muže, kteří se rádi oblékají do dámských šatů. Toto chování obvykle nebývá spojeno se sexuálním vzrušením. Pokud má převládání sexuální motiv jde o fetišistický transvestitismus.¹⁰ Všechny tyto odlišnosti v sexualitě se v odborných textech zkracují velkými počátečními písmeny L (lesba), G (gay), B (bisexuál), T (trans), takže **LGBT** komunita znamená komunita všech uvedených. Někdy může být použito jen **LG** osoby a to v různém pořadí. Dalším slovem typickým pro homosexuální komunitu je **queer**, které v překladu znamená podivný, zvláštní, divný. Význam tohoto pojmu se postupem času měnil. Původně se používalo v negativním slova smyslu, později se stal neutrálním označením pro osoby homosexuální nebo jinak vymykající se heterosexuálnímu modelu.¹¹

Významným obdobím v životě homosexuálů je tzv. **coming out**, při kterém dochází k odhalení vlastní odlišné sexuální orientace. Toto bývá často spojeno s těžce prožívanými duševními stavy. Objevují se deprese a pokusy o sebevraždu.¹² Společně s homosexualitou po většinu času existovala ve společnosti také **homofobie**. „Intenzivní averze vůči homosexualitě a homosexuálům¹³.“¹⁴ Homofobie se v mírné formě projevuje zesměšňováním, nadávkami a urážkami, může ovšem přejít až do formy násilí. Existuje také pojem vnitřní homofobie, tu pociťují osoby, které mají strach z toho, že jsou sami homosexuální, ale striktně tuto možnost odmítají.¹⁵ Dalším negativním jevem je **diskriminace**, přístup, kdy se jedinci dostává špatného zacházení

¹⁰ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 17. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

¹¹ NEON TV. Queer v médiích – přednáška o něčem aktuálním. [online]. © 2012 [cit. 2013-02-10].

Dostupné z: <http://neontv.cz/2011/12/queer-v-mediich-%E2%80%93-prednaska-o-necem-aktualnim/>

¹² BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 42. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

¹³ „An intense aversion to homosexuality and homosexuals.“

¹⁴ SOANES, C, et al. Concise Oxford English Dictionary, s. 683. 11th ed. New York: Oxford University Press Inc, 2004. ISBN 978-0-19-954841-5.

¹⁵ GAY MAGAZÍN. Co je to homofobie? Jaké jsou projevy homofobie? Co je vnitřní homofobie?. [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.gaymagazin.cz/gay-svet.234/homofobie-homofobni-chovani.153.html>

na základě negativních stereotypů přisuzovaných jeho sexuální orientaci. Diskriminace se může projevovat v různých formách od odepírání základních lidských práv, až po extrémní případy Hate Crimes^{16, 17}.

Mezi symboly LGBT komunity patří růžový trojúhelník, který se v 70. letech 20. stol. stal především v Evropě symbolem emancipace. Nejznámějším a nejvýraznějším symbolem je však duhová vlajka, která měla původně 8 barev, vyjadřujících rozmanitost způsobu života LGBT osob. Poprvé byla použita v roce 1961 a navrhl ji americký umělec Gilbert Baker. Růžová barva značí sexualitu, červená život, oranžová zdraví, žlutá sluneční svit, zelená soulad s přírodou, tyrkysová umění, indigo harmonii a fialová lidského ducha. Nynější podoba vlajky má o dvě barvy méně. Zmizela růžová, neboť byl problém s průmyslovou výrobou této barvy, a tyrkysová, která byla odebrána po smrti Harveyho Milka, neboť chtěli organizátoři na jeho počest vyvěsit vlajky podél cesty a lichý počet byl pro tuto ceremonii nevhodný.¹⁸

Termíny, které se vztahují k tématu homosexuální orientace, procházejí vývojem. Některé mají dnes jiný význam, než měly dříve, a jiné jsou již považovány za zastaralé.

¹⁶ V překladu zločiny z nenávisti.

¹⁷ PECHOVÁ, O. Homofobie, heterosexismus, diskriminace sexuálních minorit?. [online]. © 2005 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: www.mkc.cz/uploaded/download/Homofobie.doc

¹⁸ FRESH GAY MAGAZINE. Duhová vlajka - kde se vzala?. [online]. © 2011 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.freshgaymag.cz/cz/news/read/38/>

2 DĚJINY LIDSKÉ HOMOSEXUALITY

S velkou jistotou můžeme tvrdit, že lidé se chovali homosexuálně ve všech dobách i kulturách. Podíl lidí s homosexuálními a heterosexuálními dispozicemi se příliš nemění v souvislosti s rozmístěním „v času a prostoru“. Rozdíl v historických obdobích a kulturách spočívá jen v tom, do jaké míry byla nebo nebyla společnost heterosexuálně normativní.¹⁹

2.1 Pravěk a přírodní etnika

Jelikož nemáme žádné doklady o homosexualitě v ranné historii, nemůžeme s jistotou tvrdit, jestli provází vývoj člověka již od počátku existence našeho druhu. Sexuální styk mezi jedinci stejného pohlaví můžeme pozorovat nejen u lidí, ale také u zvířat. Jedním z nejtransparentnějších příkladů je chování šimpanzů Bonobo, kteří jsou pokládáni za nejinteligentnější a lidem nejpodobnější druh primátů, u nichž je homosexuální chování zcela běžné.²⁰

Chybějící informace se snaží vědci doplnit pozorováním primitivních kmenů, jejichž normy nejsou ovlivňovány trendy moderní civilizace. Dlouho existoval mezi odbornou veřejností názor, že homosexualita je považována přírodními národy za zvrácenost a nevyskytuje se u nich. Na přelomu století v souvislosti s teoriemi S. Freuda a s rozvojem antropologických výzkumů. V první polovině našeho století začal ovšem tento názor ztrácet své opodstatnění.²¹

Clellan S. Ford a Frank A. Beach zkoumali 76 různých etnologických společenství. Výzkumy ukázaly, že postoj k homosexualitě se již v primitivních společenstvích výrazně lišil. Ve 27 případech zjistili, že je toto chování nepřípustné a postihované, v různých stupních přísnosti od zesměšnění až k trestu smrti (např. u Aztéků a Inků). Ve zbývajících 49 případech bylo k homosexuálním praktikám

¹⁹ ONDRISOVÁ, S., et al. Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii, s. 24. Slovakia: Nadácia občan a demokracia, 2002. ISBN 80-968528-5-X.

²⁰ SPENCER, C. Dějiny homosexuality, s. 11. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

²¹ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 35-36. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

přístupováno loajálně nebo byly považovány za součást náboženského a sexuálního života mužů.²² O ženské homosexualitě se tento výzkum nezmiňuje.

2.2 Starověk

Nahlédneme-li na příběhy staré mytologie nejen jako na pohádku, ale také jako na popsané modely možného lidského chování, můžeme pak srovnávat báje a historická fakta²³. Jiří Flanel tvrdí, že mýtus je velký příběh světa, do něhož jsou osudy lidí zcela ponořeny. Obsahuje-li mimo jiné i homosexuální vztahy, které nejsou líčeny jako něco nepřijatelného, má v tomto smyslu rovněž svou vypovídací hodnotu.²⁴

V období starověku nacházíme mnoho informací, které popisují homosexuální chování. Jedna z vůbec nejstarších zmínek o homosexualitě pochází ze starověkého Egypta (24.stol.př.Kr.). Ve spise Naučení vezíra Ptahotepa jsou dospělí muži varováni před sváděním mladých chlapců. Spis má v podstatě zavrhuje podtext^{25 26}.

Ve starověkém Egyptě a Mezopotámii byla mužská homosexualita společností akceptována jako přirozený doplněk heterosexuálních vztahů, které měly především funkci „zachování rodu“. Znepokojující byla pro společnost pouze pasivní role v mužském homosexuálním styku, která byla považována za zženštlou, což byla velká urážka. V tomto období se hovořilo pouze o mužské sexualitě, představa, že by žena mohla mít ze sexuálního styku potěšení, byla pro egyptskou společnost nepředstavitelná. Znamenalo by to, že by ženy mohly vyhledávat pohlavní styky stejně aktivně jako muži, a už by se tak pečlivě nestaraly o děti, manžela a domácnost, proto se také cizoložnictví žen trestalo až upálením, zatímco muži měli v tomto ohledu naprostou volnost.²⁷

Z hlediska výskytu homosexuality ve světových dějinách se hlavním milníkem stalo období antiky.

Zlatý věk homosexuality proběhl v evropských dějinách právě v období rozkvětu starého Řecka. Byl to jediný okamžik v historii, kdy byla homosexualita po určitou dobu

²² JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 36. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

²³ FANEL, J. Gay historie, s. 29. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

²⁴ Tamtéž, s. 15.

²⁵ „Nesoulož s chlapcem, vždyť víš, že zavržení by se mu stalo nutností a že by jeho nitro nemělo nikdy klid. Ať proto nemusí trávit noc konáním zavrženého, aby se ukojil a uhasil touhu.“

²⁶ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 37. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

²⁷ SPENCER, C. Dějiny homosexuality, s. 20-23. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

a v určitých kruzích společnosti právoplatným ekvivalentem heterosexuality.²⁸ Příčiny hojného rozšíření homosexuality v této době pocházely od dórských kmenů, u nichž byly aktivity mezi chlapci a dospělými muži běžné a nejvíce tolerované z celé řecké oblasti. Dórové, podobně jako dodnes některá přírodní etnika²⁹, věřili, že tímto stykem předávají muži chlapcům mužnost, sílu a dospělost.³⁰

Citový vztah mezi starším mužem a chlapcem se označoval jako pederastie, tento výraz ovšem, na rozdíl od dnešního chápání³¹, zahrnoval především výchovný efekt.³² I když tento typ vztahu patřil k běžné výchově mladíků, svou roli zde hrál i narcismus stárnoucích mužů, kterým imponoval zájem krásných mladých chlapců, a naopak mladíci bývali staršími a často vlivnými partnery vydržováni či bohatě odměňováni. V žádném případě nebylo tehdy mužské homosexuální chování spojováno s nedostatečnou mužností nebo zženštilostí.

Théby měly elitní vojenské jednotky sestavovány z párů homosexuálně žijících mužů, protože se předpokládalo, že snaha ochránit partnera povede k větší statečnosti a obětavosti. Také Platón tuto myšlenku prosazoval na základě zkušeností s vojenskou silou Sparty a Kréty, která byla také sestavena z mnoha homosexuálních dvojic.³³

V helénistickém období došlo k jistému uvolnění mravů. Průvodním jevem nových politických a společenských poměrů byla také cesta od „pedagogické“ pederastie k prostituci. Zprávy o ní údajně poskytují již Zaleukovy zákony³⁴, ačkoliv o jeho částech chybí jasná představa, někteří historici tvrdí, že zakazovaly mužům nosit zlacené kruhy a šaty, které nosili Miléťané. Výjimka platila pro mužské prostitutky. Ve Spartě byly vyhlášeny přísné zákony proti mužské prostituci, která hojně kvetla např. v ionských městech.³⁵

Ženská homosexualita je v řeckém období takřka neznámá. Ví se, že byla ve všeobecném opovržení, a jedinou známou ženou, která k těmto vztahům inklinovala, byla básnířka Sapfó, která založila na ostrově Lesbos estétskou školu Múseion. Sapfó zemřela tragicky kvůli neopětované lásce dívky.³⁶

²⁸ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 41. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

²⁹ Např. Marindové, Kimanové nebo Sambové, kteří žijí v Oceánii ve státě Papua-Nová Guinea. SPENCER, C. Dějiny homosexuality, s. 12-14. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

³⁰ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 42. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

³¹ Pohlavní úchylka charakterizovaná homosexuálním vztahem k chlapci.

³² FANEL, J. Gay historie, s. 59. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

³³ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 106. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

³⁴ Nejstarší psaný řecký zákoník pro osadu Lokrovi v jižní Itálii ze 7. stol. př. Kr..

³⁵ FANEL, J. Gay historie, s. 73-74. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

³⁶ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 43. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

Starý Řím později s velkým respektem přebíral vyspělou kulturu Řecka a s ní také i značnou toleranci k homosexuálním projevům. Nemůžeme však již hovořit o tom, že by na homosexuální chování bylo posuzováno jako rovnocenné s heterosexuálním chováním. I když byla homosexualita velmi rozšířená a netrestala se, na celoživotní orientaci se v tomto smyslu přeci jen hledělo jako na nedostatečnou mužnost, pravého muže nedůstojnou. U státníků byla považována za slabost a někteří císařové³⁷ údajně právě kvůli ní přišli o život.³⁸

Také prodejná mužská homosexualita byla přísně odlišována od počestných homosexuálních vztahů.³⁹ Cicero například o Marcu Antoniovi řekl, že „*v mládí sloužil jako chlapec pro rozkoš a vyšoustal si tak mnoho peněz. Z togy učinil oděv kurvy. Jako pouliční děvka byl prodejný za pevnou ne malou cenu. Antonioví, se ani tak nevyčítalo, že byl homosexuál, nýbrž že... udělal ze svého zadku odrazový můstek své kariéry.*“⁴⁰ V tomto období se objevuje také prostituce lesbická.

Především bohaté ženy navštěvovaly za tímto účelem organizované tajné kluby a příslušně vybavené lázně.⁴¹

Konec tolerance vůči homosexualitě nastal v období nástupu křesťanství jako dominantního náboženství na evropském kontinentu.

2.3 Středověk

Příchodem Konstantina Velikého na císařský trůn začala ve společnosti dlouhá éra odmítání homosexuality. Byla určena především převládajícím působením židovsko-křesťanské tradice. V počátcích křesťanské éry platila zásada, že záležitosti věrouky jsou důležitější, avšak intimní život se žádoucímu ideálu přizpůsoboval pomaleji.⁴²

Bible sama výslovně homosexuální styky neodsuzuje a „svatí otcové“ je mnohdy kárali jen jako tělesné prožitkářství. Našli se ovšem i tací, kterým vadila homosexualita především proto, že si ji lidé spojovali nejen s prožitkářstvím, ale také

³⁷ Např. císař Vitellius 68-69 po Kr a Elagabalus 218-222 po Kr.

³⁸ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 106. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

³⁹ FANEL, J. Gay historie, s. 74. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

⁴⁰ Tamtéž, s. 79.

⁴¹ Tamtéž, s. 74.

⁴² JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 43. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

s názorem, že gay je prostitut a tíhne k obtěžování dětí.⁴³ Pozůstatky tohoto stereotypu se objevují i v dnešní moderní společnosti. Vyplynulo to z dotazníkového šetření v předložené bakalářské práci, kdy se na otázku v jaké pracovní pozici si nedovedete představit homosexuála, objevovala mezi nejčastějšími odpověďmi právě možnost učitelství a práce s dětmi. Tento fakt potvrdili i homosexuálové, u kterých byla tato odpověď jednou z nejčastějších u otázky v jaké pracovní pozici by je heterosexuální společnost nejméně přijala.⁴⁴

Z tolerované pederastie se postupně stávala hříšná sodomie, která byla trestána nejprve pokutami, později kastrací, rozčtvrcením či smrtí upálením. Některé tresty byly nepřiměřené a zřejmě měly sloužit také k zastrašení. Křesťanský císař Justinián dokonce učinil homosexuály zodpovědnými za živelné pohromy.⁴⁵

Homosexuální styk byl považován za svobodnou volbu se všemi morálními důsledky. Přibližně od 12. století se dostala sexualita pod striktní kontrolu církve a její jedinou funkcí mělo být rozmnožování. Proto se homosexuální styky staly těžkým hříchem.⁴⁶ I přes jasné křesťanské názory a přikázání se postoje jednotlivých myslitelů vždy různily. Tomáš Akvinský a Klement Alexandrijský zaujímal jednoznačně odmítavý postoj a souhlasili s církevní myšlenou věrného a nerozlučného manželství mezi mužem a ženou, jehož hlavním cílem jsou děti. Jedním z těch, kteří zastávali k homosexualitě poměrně kladný přístup, byl Jan Zlatoústý. Odsuzoval pouze ty, kteří se zajímali jen o slast, ne o citový vztah s partnerem stejného pohlaví.⁴⁷

O situaci v Čechách jsou první významné, dochované zmínky až z roku 1353, kdy vydal Karel IV. tzv. Karolinský trestní kodex, podle něhož měly být homosexuální styky krutě trestány.⁴⁸

K mírnému rozvolnění mravů v oblasti homosexuality došlo až s nástupem novověku.

⁴³ FANEL, J. Gay historie, s. 98. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

⁴⁴ Viz. výsledky výzkumu s. 48.

⁴⁵ SPENCER, C. Dějiny homosexuality, s. 74-75. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

⁴⁶ ONDRISOVÁ, S., et al. Neviditelná menšina: Co (ne)vieme o sexuálnej orientácii, s. 28. Slovakia: Nadácia občan a demokracia, 2002. ISBN 80-968528-5-X.

⁴⁷ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 107. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

⁴⁸ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti, s. 44. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

2.4 Novověk do konce 19. století

Renesance byla obdobím, kdy se myšlení a cítění lidí odpoutávalo od dominujících postojů církve a hledalo vlastní, odlišné cesty. Vracelo se také k předkřesťanským ideálům homosexuálních vztahů.⁴⁹

Nejvíce zpráv z této doby pochází z Florencie, kde bylo mezi občany mnoho sodomitů, jak byli homosexuálové nazýváni. Nebo spíš všichni provozovali tuto nectnost, jak pronesl Dantův současník Fra Giordano.

Obzvláště běžnou byla homosexualita mezi umělci zaujatými krásou, v jejichž dílnách měla ke svému rozkvětu dobré podmínky, neboť mistři zaměstnávali učedníky od dvanácti let. Mezi slavné umělce, kteří pěstovali stejnopohlavní lásku, patřili například Donatello, Michelangelo nebo Leonardo da Vinci. Jelikož i v dobách „morálního rozvolnění“ existoval ve společnosti oficiální tlak, jehož odezvou byly snahy gayů popřít pověsti o svém životě, protože by jim mohly uškodit. Existuje tak mnoho informací až z „druhé ruky“.⁵⁰

V 17. století opět převládla v sexuálních zvycích přísnější morálka. Teoreticky nebyla mužská homosexualita vůbec tolerována, ovšem na dvoře ve Versailles se vyskytovala v dosti bizarním provedení. Byl zde založen řád sodomitů, jehož stanovy zakazovaly členům poměr s ženami.⁵¹ Poměr s muži byl ale paradoxně žádaný.

V Anglii 18. století byla homosexualita považována za módní záležitost. V Čechách přinesla vláda Josefa II. zmírnění původního zákona. Od roku 1787 se snížil trest za homosexuální praktiky na uvěznění. Koncem 18. století začala být homosexualita společensky nápadnější. Ačkoliv se její mužská varianta na rozdíl od ženské právně stíhala, úřady většinou zakročily pouze v případech svedených mladistvých nebo v kauzách, které znamenaly společenské faux pas.⁵²

Vlna afér v Německu se zvedla za vlády císaře Viléma II. Byl obviněn z toho, že ve státních záležitostech straní homosexuálům. To odstartovalo další vlnu napadání některých politiků a příslušníků šlechty za jejich homosexuální sklony. Miliony lidí se nyní zabývaly podrobnostmi homosexuální erotiky, o kterých dříve neměli ani tušení

Paragraf 175 v německém trestním zákoně, obsahoval ustanovení o nepřirozeném smilstvu mezi muži (homosexuální styky mezi ženami byly beztrestné).

⁴⁹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 44. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

⁵⁰ FANEL, J. *Gay historie*, s. 138-139. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

⁵¹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*, s. 44-45. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

⁵² Tamtéž, s. 55.

Tento zákon se stal všeobecně známým pojmem a lidé se starostlivě či žertem ptali, zda i jejich soused není „stopětasedmdesátník“.⁵³ Zde můžeme vidět jistou jazykovou analogii se současností, kdy jsou homosexuálové označováni jako „čtyřprocentní“. Toto číslo ovšem značí pouze procentuální zastoupení homosexuální menšiny ve společnosti.

Právě v tuto dobu se stal v Německu jednou z nejpůvodnějších postav nejvýznamnější znalec této oblasti, berlínský odborný lékař Magnus Hirschfeld. Prosazoval pro všechny formy homosexuality pojem „třetí pohlaví“. Zasazoval se také o to, aby se příslušníkům „třetího pohlaví“ dostalo právní ochrany a aby je společnost nepronásledovala a nevylučovala ze svého středu jako zločince. Vcelku však procesy a debaty o otázkách homosexuality ještě zvětšily averzi heterosexuálně cítících obyvatel.⁵⁴ Díky tomu se homosexuální menšina ještě pevněji semkla.

2.5 20. století

V úsilí o lékařské pojetí problému homosexuality pokračoval Magnus Hirschfeld i na přelomu století. Lékař, možno říci první sexuolog vůbec, založil v Německu první soukromý sexuologický ústav na světě. Prvním universitním ústavem byl pražský Sexuologický ústav.⁵⁵

Hirschfeld chápal homosexualitu jako „*přítomnost výrazných rysů opačného pohlaví u jinak normálně tělesně i duševně rozvinutého člověka. Tyto vlastnosti považoval za vrozené*“⁵⁶ V letech 1896-1897 sestavil petici, kterou podepsalo na pět tisíc vědců, umělců a politiků. Požadovali zrušení trestů za homosexuální chování. O petici se vedla čilá diskuse, ale nakonec byla odmítnuta.

Díky tomu, že se homosexulitou začala zabývat věda, problém přestal být posuzován pouze jako morální prohřešek ve společnosti. V souvislosti s celkovým liberalizačním proudem po první a hlavně druhé světové válce v Evropě a později i v Americe se rozvinul proces emancipace. Homosexuálové se začali organizovat, zakládali homofilní organizace, které vedly jejich jménem dialog s ostatní společností a připravovaly sociální a podpůrné programy pro homosexuály.

⁵³ MORUS, R. L. Světové dějiny sexuality, s. 229. Praha: Ikar, 2007. ISBN 978-80-249-0887-8.

⁵⁴ Tamtéž, s. 229-230.

⁵⁵ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 108. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

⁵⁶ Tamtéž, s. 108-109.

Vliv těchto organizací na jejich členy i ostatní podobně orientované lidi není malý. Příznivě se projevil například ve specifické výchově homosexuálů, která je zaměřená proti šíření AIDS, kdy se podařilo výrazně snížit přenos této nemoci mezi homosexuálně orientovanými osobami.⁵⁷

Na začátku 70. let se v západní Evropě začalo zlepšovat zrovnoprávňování homosexuálů díky liberalizačním procesům. Pro homosexuálně orientované osoby se začal užívat termín „gay“.

V České republice se společenské změny projevily v polistopadovém období. Uvolnily se cesty pro vznik organizovaného gay hnutí a vytvořily se sociální prostory pro zralejší a tolerantnější formy lidského spoluzití.⁵⁸ 24. června 1990 vzniklo první sdružení organizací homosexuálních občanů v České republice.⁵⁹ Homosexualita se stala medializovaným tématem a součástí diskursu. Díky vyšší informovanosti se postupně začal formovat i názor širší společnosti.

⁵⁷ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 109. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

⁵⁸ STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. Homosexualita, společnost a AIDS v ČR, s. 14. Praha: Orbis, 1995.

⁵⁹ GAY INICIATIVA. Zrození SOHO v ČR. [online]. © 2001-2002 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/index.php?page=clanek&id=5>

3 GAY A LESBICKÁ HNUTÍ

Homosexuální hnutí vznikala nejen za účelem podpory gay komunity směrem dovnitř, ale zároveň měla navenek prosazovat práva homosexuálních lidí.⁶⁰

3.1 Světová hnutí

První světovou homosexuální organizaci Wissenschaftlich-humanitäres Komitee zakládá Magnus Hirschfeld v Německu roku 1897. Vydává rovněž vědecký časopis a zřizuje institut pro sexuální vědu. Cílem jeho politických aktivit bylo zrušení paragrafu 175, který kriminalizoval homosexuální styk, a snažil se měnit nepříznivé názory německé veřejnosti. Hlavním argumentem proti odpůrcům homosexuality zůstávaly vědecké poznatky.⁶¹

V roce 1924 vznikla v Chicagu první formální skupina bojující za práva gayů s názvem Společnost pro lidská práva.⁶²

V Americe se včleňování homosexuálů do společnosti vyvíjelo. V první fázi, zvané souhrnně „homofilní hnutí“, se žádá od společnosti pouhá tolerance. Šlo zejména o období 50. a 60. let, kdy působily organizace Mattachine Society a lesbické sdružení Daughters of Bilitis. Ve druhé fázi nazývané stonewallská se očekávala revolucionizace a přetvoření celé společnosti.⁶³

Za přelomový je označován rok 1969, kdy se gayové poprvé veřejně postavili na odpor proti násilnému antihomosexuálnímu zásahu v baru Stonewall (Greenwich Village, New York, USA).⁶⁴ Když pominulo několik bouřlivých let po Stonewallu, ve společnosti nastala pravicová a nábožensko-fundamentalistická reakce. Hnutí zaujalo realističtější, obrannou pozici, jejíž podstatou je nárok na přesně ohraničenou autonomii uvnitř společnosti. Homosexuálové se definují jako minorita srovnatelná např. s minoritami národními či rasovými.

⁶⁰ ONDRISOVÁ, S., et al. Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii, s. 116. Slovakia: Nadácia občan a demokracia, 2002. ISBN 80-968528-5-X.

⁶¹ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.16-17. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

⁶² ONDRISOVÁ, S., et al. Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii, s. 116. Slovakia: Nadácia občan a demokracia, 2002. ISBN 80-968528-5-X.

⁶³ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.19. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

⁶⁴ Tamtéž, s. 9.

V mnohonárodní a mnohorasové Americe se tento model minority mezi menšinami ujal. Homosexuálové se pokládají za národ a nejnázorněji je to vidět v multikulturním městě San Francisco, kde mají homosexuálové svou čtvrť Castro, označenou duhovou vlajkou. 28. červen je výročním dnem Stonewallu.⁶⁵ Na památku oněch dní je slaven Den gay hrdosti (Gay Pride Day). Pět let po stonewallských událostech se zvýšil počet GLB hnutí z 50 na více než 3000 organizací.⁶⁶ Jednou z nich bylo například Hnutí za svobodu gayů, které vzniklo v roce 1970 v Londýně.⁶⁷ V následujících desetiletích se hnutí rozšiřují po celém světě.

V opozici k americkému národnímu modelu lze uvést evropský model, na kterém se podílí francouzská a německá tradice. V něm se za ideální stav předpokládá veřejné uznání legitimacy homosexuálního chování a princip integrace.⁶⁸

3.2 Česká hnutí

Od prvních měsíců roku 1990 se začaly vytvářet nové předpoklady pro život gayů, včetně jejich společenské organizace. Psychoterapeutická skupina pro gaye a lesbičky při Sexuologickém ústavu v Praze⁶⁹ se prolнула do první Československé úředně zaregistrované homosexuální organizace Lambda Praha (s ženskou sekcí). Následovalo založení stejných organizačních útvarů v Českých Budějovicích, Ostravě a Brně. Všechny čtyři se posléze spojily ve Svaz Lambda 12. února 1990.

Veškerá dosavadní aktivita gay hnutí mířila dovnitř gay-komunity na své členy, nyní se měla projevit směrem ven, k ostatním lidem, k celé společnosti.⁷⁰ První hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů vzniklo v tehdejší Československu 19. června 1990 pod názvem Ganymedes.⁷¹ Po rozdělení Československa začala vznikat v České republice hnutí na podporu homosexuálů.

Mezi nejvýznamnější hnutí, které šířilo osvětu a aktivně propagovalo práva homosexuálů, bylo SOHO (Sdružení organizací homosexuálních občanů) založené

⁶⁵ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s. 19. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

⁶⁶ ONDRISOVÁ, S., et al. Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii, s. 117. Slovakia: Nadácia občan a demokracia, 2002. ISBN 80-968528-5-X.

⁶⁷ SPENCER, C. Dějiny homosexuality, s. 237. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

⁶⁸ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s. 21. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

⁶⁹ Vznikla již roku 1988 a vedla první krůčky v organizování gay komunity.

⁷⁰ FANEL, J. Gay historie, s. 453-454. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

⁷¹ GANYMEDES, J. O nás. [online]. © 2010 [cit. 2013-02-13]. Dostupné z: <http://ganymed.webnode.sk/o-nas/>

v Brně 24. června 1990. Dále vzniklo hnutí HRHO (Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů) v čele s Jiřím Hromadou a komerční organizace Lega. Při prvním setkání všech dosud existujících organizací bylo dohodnuto, že SOHO bude všechny tyto spolky zastřešovat. Hnutí HRHO bude politicky reprezentovat homosexuální minoritu a působit osvětově na širší veřejnost, a Lambda měla za úkol vyvíjet svou aktivitu uvnitř gay komunity jako společensko-kulturní instituce.

Prvním výrazným počinem směrem k širší veřejnosti byla oficiální kandidatura Jiřího Hromady na poslance do Federálního shromáždění.⁷²

Setkání organizací v Bratislavě 16. února 1991 definitivně přijalo konkrétní organizační strukturu SOHO v čele s prezidentem. Zúčastnil se jej tehdy i generální sekretář mezinárodní organizace gayů ILGA⁷³. Za předsednictví Jiřího Hromady začalo SOHO reprezentovat celou členitou škálu společenských útvarů. Ke konci roku 1999 se rozrostlo na 28 řádných a 2 mimořádné organizace.⁷⁴

Rok 2000 byl pro SOHO výjimečný nejen kvůli oslavám Deseti let gay a lesbického hnutí v České republice, ale také kvůli změně názvu sdružení.

SOHO se vyčerpalo, znavilo a bylo jasné, že i nové podmínky vzhledem k vývoji v zemi ho nutí obměnit tvář. Především bylo potřeba změnit název, který obsahoval slovo „homosexuálních“, které již neodpovídalo moderní identifikaci a názvosloví. Nejméně komplikovanou byla transformace SOHO v nástupnickou organizaci, která by pokračovala v prosazování základních principů gay a lesbické politiky. SOHO bylo přejmenováno na Gay iniciativu (GI) v ČR.⁷⁵

Hlavním smyslem organizace SOHO později GI, bylo zajistit bezpečné sociální postavení homosexuálně orientovaným lidem.⁷⁶ Ve svém programu se zastávají těch, kteří jsou šikanováni, přehlíženi či zostuzováni pro svou sexuální orientaci. Členové hnutí chtěli:

- prosadit zrušení zákonů, které trestaly homosexuální projevy a stanovit shodnou věkovou hranici pro homosexuální a heterosexuální aktivity zrušeny novelizací trestního zákona z 1. 7. 1990 (věková hranice je 15 let)
- prosadit likvidaci speciálních policejních seznamů se jmény homosexuálů (tzv. růžových listů) zlikvidovány v roce 1991

⁷² FANEL, J. Gay historie, s. 454. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

⁷³ International Lesbian and Gay Association, sdružující na 350 aktivit z 55 zemí.

⁷⁴ Tamtéž, s. 454-456. FANEL, J.

⁷⁵ GAY INICIATIVA. Zrození SOHO v ČR. [online]. © 2001-2002 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/index.php?page=clanek&id=5>

⁷⁶ FANEL, J. Gay historie, s. 455. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

- dosáhnout vynětí homosexuality ze seznamu nemocí, přerušit jakékoli léčení či výzkumy, které se zabývaly změnou sexuální orientace
v ČR byla homosexualita vyňata ze seznamu nemocí roku 1993
- vyloučit možnost diskriminace při výkonu profese z důvodu homosexuální orientace
v Zákoníku práce je od 1. 1. 2001 v platnosti novelizace, která toto stanovuje
- vytvořit poradenské sítě, které budou řešit problematiku coming outu a prevence HIV/AIDS
byla vytvořena celostátní linka pomoci v Mostě, také regionální gay organizace poskytují poradenství ve spolupráci s psychiatry a sexuology
- vytvořit celorepublikový kulturně - společenský gay magazín
první bylo v roce 1991, 1999 GAYČKO atd...
- vyprovokovat českou ediční gay tvorbu
mimo jiné vyšla v roce 2000 kniha Jiřího Fanela Gay historie atd..
- prosadit vysílání pravidelného pořadu ve veřejnoprávním sdělovacím prostředku.
od září 1999 vysílal Český rozhlas - Radiožurnál gay magazín Bona Dea. Dále vysílala Česká televize měsíční TV Q, od ledna 2007 týdenní TV Q
- změnit myšlení a postoj veřejnosti k homosexuálům
v roce 1990 akceptovala většinová společnost homosexualitu z 10 %, podle průzkumů z poslední doby se situace změnila na 70 %
- snížit podíl šíření HIV/AIDS homosexuálním přenosem
v roce 1990 byl tento podíl téměř 100%, v roce 2001 klesl na 53%
- zavést tradici velkých kulturních akcí, prezentujících životní styl minority
Mezi nejznámější akce patří GAY MAN, Mezipatra, Apriles, Prague Pride atd..
- nahradit diagnostický výraz homosexuál slovem GAY, které má širší význam
za pomoci sdělovacích prostředků se toto slovo již vžilo, a je již zařazeno do Slovníku spisovné češtiny
- prosadit zákon o registrovaném partnerství
v platnosti od 1. července 2006

zbývá tedy odstranit diskriminační opatření, které zakazuje "mužům, kteří mají sex s muži", darovat krev.⁷⁷

⁷⁷ GAY INICIATIVA. Zrození SOHO v ČR. [online]. © 2001-2002 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/index.php?page=clanek&id=5>

Na programu organizace SOHO/GI můžeme sledovat úspěchy gay komunity, která si za 23 let své existence postupně vydobyla místo v heterosexuálně konzervativní společnosti. Především zákon o registrovaném partnerství je velkým krokem k rovnoprávnosti homosexuálních párů.

První pokus návrhu zákona o registrovaném partnerství byl předložen již v roce 1995, po celou dobu odkládání a zamítání zákona byli proti především nábožensky orientovaní jedinci či politické strany. Ti naprosto nezodpovědně vnucovali veřejnosti, že tato zákonná norma je alternativním manželstvím. Předkládaný zákon ale nestavil legitimní vztah osob téhož pohlaví na úroveň manželství. A tak byl strach o záchranu tradiční rodiny vyvolán zcela účelově. 15. března 2006 byl schválen zákon o registrovaném partnerství osob stejného pohlaví i přes veto prezidenta republiky.⁷⁸

Možnosti vstoupit do registrovaného partnerství využilo za pět a půl roku 1288 párů, z toho 893 mužských a 395 ženských. Oproti tomu 107 dvojic (55 gay a 52 lesbických) již svou registraci ukončilo na základě rozhodnutí soudu a zápisu do matriky.⁷⁹

Všeobecným zájmem většinové společnosti by měla být podpora, vytváření a stabilizace mezilidských vztahů nejen mezi heterosexuálními páry. Na jejich základě jsou prohloubena lidská práva. Zrovnoprávněním sociální menšiny homosexuálních žen a mužů se zredukuje nežádoucí společenská stigmatizace této minority. Stabilizace partnerských vztahů se projeví na životním stylu a spokojenosti, ať už v sociální, psychické či ekonomické rovině. Má také příznivý vliv na zdravotní stav, neboť se snižují rizika přenosu pohlavně přenosných chorob (AIDS, HIV). V registrovaném partnerství je umožněno pružné řešení právních problémů, jako je vzájemná vyživovací povinnost, společný majetek či dědictví.⁸⁰

Jelikož se organizaci podařilo dosáhnout všech vytyčených cílů, včetně registrované partnerství v ČR, ukončila Gay iniciativa 31. prosinci 2006 svoji činnost.⁸¹

Aby se homosexuální minorita dostala do většího povědomí širší veřejnosti, vznikaly a vznikají pod záštitou organizací homosexuálů různé kulturní a společenské akce.

⁷⁸ FÁBRY, H. TRIANGEL: homosexualita-spoločnosť-politika. In: HROMADA, J. Registrované partnerství-špatné svědomí zákonodárců. Bratislava: Museion, 2007, s. 86-99. ISBN 978-80-969704-9-0.

⁷⁹ ŠLEHOFER, M. Registrované partnerství 2006 - 2011. [online]. © 23.3.2013 [cit. 2013-03-24].

Dostupné z: <http://rozdilnerytmy.blgz.cz/2012/03/Registrovane-partnerstvi-2006-2011-od-M-Slehofera.html>

⁸⁰ STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. Homosexualita, společnost a AIDS v ČR, s. 21.

Praha: Orbis, 1995.

⁸¹ HROMADA, J. Ukončení činnosti GI v ČR. [online]. © 1.1.2009 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z:

<http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=1257>

3.3 Kulturní a společenské akce

- Apriles

První a ve své době jediný celonárodní festival zaměřený na homosexuální a bisexuální ženy. Nebyl určen pouze pro lesbické ženy, ale počítá také s aktivní účastí široké veřejnosti. Program byl založen na workshopech, kurzech, diskusích a přednáškách. Obsahoval bohatý doprovodný program, jako jsou videoprojekce, výstavy aj. Celý program probíhal ve 3 jazycích (čeština, angličtina, němčina), čímž byla umožněna účast zahraničním návštěvníkům.

Cílem by mělo být zviditelnění lesbických žen a veřejné upozornění na jejich sociální diskriminaci. A také zvýšení informovanosti návštěvnic o specificky ženských tématech⁸²

- ELnadruhou

Kulturní lesbický festival, určený nejen pro GLBT komunitu, ale také pro heterosexuální veřejnost. Nabízí prostor pro setkávání, seznámení a poznání sebe sama. Pomáhá jednotlivcům s coming outem, šíří osvětu a plní kulturní, sportovní a zábavnou funkci. Festival se koná v květnu v Praze.⁸³

- FEBIOFEST

Mezinárodní filmový festival založený v roce 1993 nezávislou filmovou a televizní společností FEBIO. Program obsahuje nejnovější snímky z celého světa. Festival navštěvuje každým rokem početnější publikum a akce se účastní i slavní hosté. Po ukončení programu v Praze putuje FEBIOFEST i mimo hlavní město a také na Slovensko.⁸⁴

Každoročně se v programu FEBIOFESTU objevují snímky s LGBT tematikou.

- Gay Games

Mezinárodní sportovní hry, které založil Tom Waddell pod původním názvem Gay Olympics. V roce 1982, 19 dní před uskutečněním prvních her v San Franciscu,

⁸² BENEŠOVÁ, S. M., Festival Apriles. [online]. © 22.6.2012 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://magazin.lesba.cz/2007/11/22/festival-apriles/>

⁸³ ELNADRUHOU, 14. NEJEN lesbický kulturní festival eLnadruhou. [online]. © 19.3.2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.elnadruhou.cz/cz/14.-rocnik-2008/>

⁸⁴ FEBIOFEST, O nás. [online]. © 1993-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.febiofest.cz/cs/o-nas>

bylo zakázáno olympijským výborem USOC užít v názvu slovo Olympics (olympiáda). Bylo třeba najít náhradu tohoto slova a tak vznikl název Gay Games (gay hry).

SOHO vyslalo poprvé na Gay Games české reprezentanty v roce 1994 do New Yorku. Byly to v pořadí čtvrté Gay Games. I přesto, že byli vysláni pouze čtyři sportovci, získali tři zlaté, jednu stříbrnou a tři bronzové medaile.

Díky dvouleté přípravě odjíždělo v roce 1998 na páté Gay Games již 60 českých gay a lesbických sportovců, kteří získali 19 olympijských medailí.

V roce 2002 v Sydney získalo 5 českých sportovců 4 medaile.⁸⁵ I přesto, že byli naši sportovci úspěšní, v médiích se objevilo pouze pár zmínek o jejich vítězství.

- Gay Man

Soutěž pro homosexuální muže, ve které porota vybírá nejsympatičtějšího gaye republiky. První ročník se uskutečnil v roce 1992 pod záštitou sdružení SOHO.⁸⁶ Tradice konání této akce se udržela až do dnešní doby, když je každoročně vyhlašován Gay man ČR, druhé a třetí místo a cena diváků.

- Jiný pohled – Queer Eye

Festival, který se zaměřuje na alternativní hudbu, vizualitu a fotografii. Mapuje českou společnost a kulturu z queer pohledu feministek a lesbických žen.⁸⁷

- Prague Pride

Několikadenní festival, jehož cílem je ovlivnit veřejné mínění prostřednictvím intenzivní komunikace, měnit a eliminovat stereotypy vůči LGBT komunitě, informovat veřejnost o tom, jak LGBT komunita žije, a zároveň mobilizovat komunitu ke spolupráci. Součástí festivalu jsou kulturní, poznávací, zábavní, lidskoprávní a odborné akce na různých místech Prahy. Vrcholem Prague Pride je průvod hrdosti.⁸⁸

Původní myšlenka Prague Pridu pochází ze zahraničí, kde mají tyto akce mnohaletou historii, u nás se poprvé obdoba Prague Pridu konala v roce 2008 v Brně

⁸⁵ HROMADA, J. Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR, s.41-47. [online]. © 2002 [cit. 2013-03-01] Dostupné z: <http://www.stud.cz/glbtkomunita-a-hnuti/view-category/strana-2.html>

⁸⁶ Tamtéž, s. 27.

⁸⁷ QUEEREYE, Festival Jiný Pohled – Queer Eye. [online]. © 2010 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.queereye.cz/festival-jiny-pohled-queer-eye.html>

⁸⁸ PRAGUE PRIDE, O. S. Výroční zpráva [online]. © 2012-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.praguepride.com/uploads/files/vz%20pp%202012.pdf>

pod názvem Queer Parade – Duhová vlna.⁸⁹ Pražský festival se poprvé uskutečnil v roce 2011 a navštívilo ho přes 25 000 osob, stal se tak největší lidskoprávní manifestací toho roku. Vzbudil obrovskou vlnu emocí ze strany běžných občanů, ale také ze strany politiků. A také díky velkému mediálnímu zájmu se stal jednou z nejznámějších LGBT akcí v České republice.⁹⁰ Někteří se však od těchto velkolepých akcí distancuje, neboť jen utvrzují většinovou společnost v jejích předsudcích. Bruce Bawer se také distancuje od mediálně tak oblíbených průvodů, kvůli jejich stylizované přeseexualizovanosti a cituje výrok svého přítele⁹¹ „Jediný den, kdy se stydím za to, že jsem gay, je Den gay hrdosti.“⁹² Možná i z tohoto důvodu se jen málo českých homosexuálů účastní podobných akcí, jak potvrdil výzkum v této bakalářské práci.⁹³

- Rozdílné rytmy

Občanské sdružení pro ženy, věnující se přednáškám a diskusím na témata, která jsou LBT ženám blízká. Pořádají různé sportovní akce nebo 1x ročně celorepublikovou dámskou jízdu.⁹⁴

- Mezipatra

Je název queer filmového festivalu, který vznikl v roce 2000 v Brně jako součást doprovodné akce pro podporu homosexuálů pod názvem Duha nad Brnem. O dva roky později se začal používat název Mezipatra, které jsou symbolem neutrálního prostoru pro setkávání lidí. Smyslem akce je představit co nejširšímu a z hlediska sexuální orientace smíšenému publiku kvalitní díla světové kinematografie.⁹⁵ „Festival upozorňuje na neoddělitelnost intimního a společenského, jednotlivce a společnosti a nabízí vyvážené zobrazení postav, které jsou v mainstreamové kultuře a médiích obvykle plné stereotypů a klišé.“⁹⁶ Tyto stereotypy jsou ve společnosti buď pevně historicky zakořeněné nebo, je mohou podporovat a vytvářet média, která nám díky svému rozsahu působení dokáží manipulovat s úsudkem a názorem.

⁸⁹ STUD BRNO, Fotoreport: 28.6. Queer Parade par [online]. © 1997-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.stud.cz/fotogalerie/fotoreport-286-queer-parade.html>

⁹⁰ PRAGUE PRIDE, O. S. Výroční zpráva [online]. © 2012-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.praguepride.com/uploads/files/vz%20pp%202012.pdf>

⁹¹ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.52. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

⁹² BAWER, B. In: PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.52. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5

⁹³ Viz. výsledky výzkumu s. 47, hypotéza č. 16.

⁹⁴ ROZDÍLNÉ RYTMY, home. [online]. © 23.3.2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://rozdilnerytmy.blgz.cz/>

⁹⁵ MEZIPATRA, Ohlédnutí za minulými ročníky. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.mezipatra.cz/festival/ohljednuti-za-minulymi-rocniky>

⁹⁶ MEZIPATRA, O nas. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.mezipatra.cz/festival/o-nas>

4. ZOBRAZOVÁNÍ HOMOSEXUALITY V MÉDIÍCH

Lesbické, gay, bisexuální a transgender osoby a subkultury jsou jednou z nejvíce opomíjených společenských skupin na televizních obrazovkách.⁹⁷

4.1 Prezentace GLBT společnosti v kinematografii

Vztah homosexuality a filmu sdílí většinu charakteristik se vztahem homosexuality a dalších tvůrčích oborů. I zde může jít o homotematiku⁹⁸ nebo naopak o homotextualitu⁹⁹. Ta je zobrazena buď explicitně, nebo skrze různé náznaky, masky nebo signály. Film může být také vědomě použit jako médium, které reflektuje a utvrzuje identitu sebevědomé gay a lesbické komunity.¹⁰⁰

Film je bezprostředně napojen na společenské dění. Je záležitostí z principu veřejnou, závislou na množství peněz, na spolupráci řady osob a souhlasu nebo alespoň toleranci veřejných institucí. Vývoj techniky však umožnil i natáčení filmů nezávislých, amatérských či soukromých.¹⁰¹ Díky tomu se filmová témata mohla osvobodit od názoru většinové společnosti a mohlo tak vznikat větší množství snímků, s LGBT tematikou.

V počátcích filmové historie bylo možné zobrazovat homosexuální citovou intimitu, aniž by to ve vnímání většinové společnosti implikovalo sexuální významy. Později začalo zobrazování homosexuality podléhat cenzuře stejně jako ostatní projevy sexuality. Publicista Vito Russo popsal v knize *The Celluloid Closet* vývoj zobrazování homosexuality v dějinách amerického filmu. Homosexuální téma se dlouho objevovalo jen v nepatrných náznacích nebo v negativním pohledu. Nejčastěji skrze postavy padouchů, zvrhlíků, upírů, u kterých jen z kontextu vyplývalo, že jsou čímsi jako homosexuály, nebo komických zženštilých osob. Homosexuálové v amerických filmech

⁹⁷ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 4. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

⁹⁸ Zobrazování homosexuálních postav, aniž by byli autoři filmu v tématu nutně osobně zaangažováni.

⁹⁹ Promítání homosexuality (ať skrývané, nebo více či méně veřejně známé) režisérských (případně scenáristických a dalších) osobností do filmů.

¹⁰⁰ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.448. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 52.

byly dlouhou dobu zobrazování jen v situacích, kde za zvláště zavrženíhodných okolností sváděli a vraždili.¹⁰²

V 50. a 60. letech se začali objevovat homosexuálové jako osoby trpící depresemi, páchající sebevraždou.¹⁰³ Jiné zobrazení homosexuálních osob se v tomto období objevovalo velmi zřídka.

Evropské filmové prostředí podléhalo méně striktním pravidlům. Dalo vyrůst od poloviny 20. století řadě filmových tvůrců, kteří byli často výraznými postavami kultury a společnosti své doby. Jejich homosexualita byla veřejným tajemstvím. Tito tvůrci většinou vyjadřovali své homoerotické naladění spíše skrze masky a signály. Například meditace o pomíjivosti krásy ve filmu Orfeus, který natočil Jean Cocteau v roce 1949. Pokud tito umělci zobrazovali homoerotické motivy přímo, jednalo se většinou o exotické stylizace jako v Pasoliniovi filmu Kytice z Tisíce a jedné noci^{104 105}.

Jestliže se homosexualita objevila v realistickém zobrazení současného prostředí, byli homosexuálové vylíčení v souladu s většinovým pohledem, jako nešťastné osoby směřující k tragickému konci. Navzdory tomu, že se film jakožto společensky nejvlivnější médium setkával s největšími problémy cenzury, udály se na filmových plátnech největší průlomové směrem k sebeuvědomění homosexuality i k uznání a toleranci LGBT komunity.¹⁰⁶

První film s homosexuální tematikou, Jiný než jiní¹⁰⁷, natočil Richard Oswald v Německu ve spolupráci s Magnusem Hirschfeldem. Vlastně jako film propagační a nástroj prvního sebeosvobozovacího hnutí homosexuálů. V Hollywoodu se později zrodil nezávislý undergroundový film, kam se řadí například film Ohňostroje¹⁰⁸ nebo Růžový Narcis.¹⁰⁹ Přelom Stonewallu a vznik emancipačního hnutí přinesl explozi nezávislých filmů v rozmanitých žánrech. Vznikaly přímo v prostředí gay a lesbické komunity a určeny byly primárně pro ni. Jak postupovalo zviditelňování komunity, začaly se v 80. letech i v produkcích hlavního proudu objevovat snímky, ve kterých je homosexualita zobrazována pozitivněji a v rozmanitých podobách.¹¹⁰ Ve filmu Moje

¹⁰² Tamtéž, s. 449.

¹⁰³ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.450. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹⁰⁴ Homosexualita zobrazená v kulisách Orientu, film z roku 1974

¹⁰⁵ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.450. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 52.

¹⁰⁷ Originální název Anders als die Anderen, rok 1919.

¹⁰⁸ Originální název Fireworks, režie Kenneth Anger, rok 1947.

¹⁰⁹ Originální název Pink Narcis, režie James Bidgood, rok 197.1

¹¹⁰ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.450-452. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

krásná prádelnička¹¹¹ je homosexualita popsána jako síla schopná přemáhat rasové předsudky. Ve snímku Čas, který zbývá¹¹² je homosexualita vylíčena jako legitimní varieta lidské existence a stává se jen neutrální okolností. Není již hlavním námětem filmu a nezabývá se homosexualitou jako takovou.¹¹³

V oficiální hollywoodské kinematografii měla nejzásadnější vliv trojice filmů. Snímek Philadelphia¹¹⁴ zřejmě poprvé zobrazil homosexuální postavy v hlavních rolích jako obyčejné bytosti – ovšem v souvislosti s AIDS. Dokonale civilní příběh dvou venkovských kovbojů, kterým homofobní společnost nedopřeje společný vztah, se objevil ve filmu Zkrocená hora¹¹⁵. Život a smrt prvního otevřeně homosexuálního politika je zpodobněn ve filmu Milk¹¹⁶, kde je Harvey Milk jako modelový bojovník za spravedlnost a rovnoprávnost.¹¹⁷

V českém filmu byla homosexualita před rokem 1989 téměř neviditelná, pokud pomineme časté negativní zobrazování homosexuálů v různých filmech, kde sloužily především jako motivační spouště patologických jednání.¹¹⁸ Například ve filmu Aféra plukovníka Redla¹¹⁹ nebo Pytlákova schovanka¹²⁰. Homosexuální projevy jsou zde však jen nepatrné, kvůli mravnostní cenzuře. Mezi významné režiséry tohoto období patřili Václav Krška a Petr Weigl.

Václav Krška ve filmu Ohnivě léto, který se odehrává v létě u řeky, kde se naskýtá množství pohledů na obnažená chlapecká a mužská těla a zobrazuje zde chlapecké erotické probouzení. V české kinematografii to byl na dlouhou dobu nejvíce homoerotický snímek. Vrcholem jeho díla se staly dva filmy na náměty Fráni Šrámka Měsíc nad řekou a Stříbrný vítr.¹²¹

Petr Weigl založil své filmové dílo na maskách a signálech, ne na přímém zobrazení homosexuality. Specializoval se na hudební filmy, které se vyznačují opulentními výpravami, stylizací do dekorativní secese a nesoučasného (snového) prostředí. Díky němu se dostává nadstandardnímu prostoru i vizualizaci mužské krásy

¹¹¹ Originální název My Beautiful Laundrette, režie Stephen Frears, rok 1985.

¹¹² Originální název Temps qui reste, Le, režie Francois Ozon, rok 2005.

¹¹³ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.452. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹¹⁴ režie Jonathan Demme, rok 1993.

¹¹⁵ Originální název Brokeback Mountain, režie Ang Lee, rok 2005.

¹¹⁶ režisér Gus Van Sant, rok 2009.

¹¹⁷ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.452. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹¹⁸ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 37. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

¹¹⁹ Režie Karel Anton, rok 1931.

¹²⁰ Režie Martin Fryč, rok 1949.

¹²¹ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.455. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

a těla. Kdekoliv režisér může, inscenuje pokud možno co nejvíce obnažené muže. U ženských hrdinek je akcent na jejich niternosti a citlivosti.¹²² Dalšími z Weiglových děl jsou Radúz a Mahulena¹²³ a Utrpení svatého Šebestiána¹²⁴, melodrama oslavující jeden z nejznámějších symbolů mužské krásy, erotizované v utrpení.¹²⁵

V hlavním proudu českého filmu se neobjevil žádný tvůrce, který by vědomě vycházel z osobní homosexuální zkušenosti. Postavy homosexuálů se objevují jen výjimečně jako epizodní figury v rámci vykreslování mnohosti světa. Například ve filmu Návrat ztraceného syna¹²⁶, kde se objeví postava homosexuálního tanečníka hospitalizovaného v blázinci, který spáchá sebevraždu. V komedii Jak svět přichází o básníky¹²⁷ je homosexuální taneční mistr, který režuruje ochotnické představení a je zdrojem komických situací. Hlavního hrdinu snímku Fandy, ó Fandy¹²⁸ děsí dva obstarožní homosexuálové. Ve snímku Pavučina¹²⁹ z prostředí drogově závislých se objeví polibek dvou dívek.¹³⁰ Po pádu komunismu se postupně otvíral prostor pro dosud tabuizovaná témata.

V 90. letech se rozvíjela česká filmová tvorba s gay a lesbickou tematikou. Zdeněk Troška, autor lidové trilogie Slunce, seno... , vytvořil ve druhém dílu Slunce, seno a pár facek, postavu zženštilého doktora Káji, který odpovídá tradičnímu klišé.¹³¹ V roce 1990 dokončuje film Zkouškové období, který však nabízí z pohledu současného diváka téměř nepostřehnutelné náznaky homosexuálního chování. Naopak ve filmu Rekviem pro panenku, režiséra Filipa Renče, se vychovatelky projevují jako frustrované a kruté lesby. Jinak spíše převažují tendence prezentovat gaye a lesby jako kladné postavy, které trpí ústrky okolí. V roce 2002 se setkáváme s podobným stylem prezentace gay osoby v kriminálním dramatu Smrt pedofila¹³², kde je homosexuální učitel vydírán studentem.¹³³

Po roce 2000 začaly pronikat homosexuální vztahy i do celovečerních filmů. Většinou do vedlejší dějových linií, které měly ozvláštnit různé situace. Tak se objevila

¹²² Tamtéž, s. 457.

¹²³ Předloha: Julius Zeyer, hudba Josef Suk, rok 1970.

¹²⁴ Originální název: Le martyre de Saint Sébastien, rok: 1984

¹²⁵ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.458. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹²⁶ Režie: Evald Schorm, rok: 1966.

¹²⁷ Režie: Dušan Klein, rok: 1982.

¹²⁸ Režie: Karel Kachyňa, rok 1983.

¹²⁹ Režie: Zdeněk Zaoral, rok 1986.

¹³⁰ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s.459. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹³¹ Tamtéž, s. 461.

¹³² Režie: Ivan Pokorný

¹³³ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 37. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

nenaplněná láska k příteli v komedii *Nuda v Brně*¹³⁴. Film *Hrubeš a Mareš* jsou kamarádi do deště¹³⁵, představil divákům jakési queer přátelství, nebo komedie *Účastníci zájezdu*¹³⁶, kde gay pár představuje spíše komické postavy. První z českých filmů, ve kterém najdeme vztah dvou mužů v hlavní dějové linii, je *Venkovský učitel*.¹³⁷ Lesbické téma se vyskytuje ve snímku *Pusinky*,¹³⁸ kde je řešeno téma problému s identitou a lesbická zkušenost jedné z hrdinek.¹³⁹

Mezi zahraniční tvorbu tohoto období patří filmy *I love You Phillip Morris*¹⁴⁰, příběh o vězeňské lásce chronického útěkáře. Soupeření o přízeň chlapce mezi ženou a jejím nejlepším přítelem se objeví ve filmu *Imaginární lásky*¹⁴¹. Lesbické motivy můžeme pozorovat ve filmu z baletního prostředí *Černá labuť*.¹⁴²

V české kinematografii nebyl nárůst filmů s homosexuální tematikou tak vysoký. Ani se nenašel tvůrce, který by stanul na velké filmové scéně s homosexuálním tématem.¹⁴³ I přesto má queer komunita v televizním vysílání své pravidelné pořady.

4.2 Zobrazování LGBT postav v televizním vysílání

Ačkoliv bylo televizní vysílání zprovozněno pro veřejnost již v průběhu 30. let 20. století, masového využití se hlavně kvůli technologickým aspektům dočkalo až v 50. letech. Viditelnost LGBT identit byla ale téměř do 70. let nulová. Pokud se LGBT identity na obrazovkách objevily, jednalo se obvykle o zpravodajství nebo dokumentární tvorbu. Faktuální pořad *Homosexuals* z roku 1967 stanovil jedno z dlouho prosazovaných klišé a to, že homosexualita se týká výlučně mužů. Lesbické ženy tak byly na TV obrazovkách dlouho dobu ignorovány.¹⁴⁴

Ve fikčních seriálech neexistovala žádná LGBT postava, teprve ke konci 60. let se začaly objevovat epizodní postavy. Ve všech těchto případech bylo na

¹³⁴ Režie: Vladimír Morávek, rok 2003.

¹³⁵ Režie: Vladimír Morávek, rok: 2005.

¹³⁶ Režie: Jiří Vejdělek, Rok: 2006.

¹³⁷ Režie: Bohdan Sláma, rok: 2007.

¹³⁸ Režie: Karin Babinská, rok 2007.

¹³⁹ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 37-38. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

¹⁴⁰ Režie: Glenn Ficarra, John Requa, rok 2010

¹⁴¹ Originální název: *Les amours imaginaires*, režie: Xavier Dolan, rok 2010.

¹⁴² Originální název: *Black Swan*, režie: Darren Aronofsky, rok 2011.

¹⁴³ PUTNA, M. C., et al. *Homosexualita v dějinách české kultury*, s. 466. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5.

¹⁴⁴ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 6. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

homosexualitu nazíráno jako na psychickou poruchu a deviaci, kterou je třeba buď vyléčit, nebo odstranit ze společnosti.¹⁴⁵

Kvůli pandemii HIV/AIDS se pomalý nárůst zobrazování LGBT postav v 80. letech téměř zastavil. V 90. letech se přístup médií začal proměňovat kvůli změně vnímání LGBT identit. Alternativní sexuální orientace byla vnímána jako levný aktualizační prostředek, který zaručoval vysokou pozornost.¹⁴⁶ Fiktivní seriály využívaly gay a lesbické postavy jako znak modernosti. V současnosti je patrně nejužívanější formou pozitivní zobrazování LGBT identit, které jsou vyjádřením asimilačních snah dominantního heteronormativního diskurzu. Postavy jsou v rámci seriálového narativu zobecněnými typy příliš hodných, dokonalých, desexualizovaných jedinců, kteří zpravidla postrádají jakékoliv vazby na ostatní LGBT zástupce. Jejich jediným účelem je podpořit dojem liberálnosti a tolerantnosti postav heterosexuálních.¹⁴⁷ Coming out příběhy jsou často jediným tématem, které je přímo spojené s gay nebo lesbickými postavami. V rámci těchto seriálů je na coming out příběhy nazíráno z pohledu heterosexuálních postav. Často se vůbec neřeší problémy gayů či leseb, ale reakce a stanoviska heterosexuálních postav vůči coming outu.¹⁴⁸ Oproti těmto seriálům s heterosexuálním pohledem na homosexualitu vznikají i seriály opačné.

Tyto seriály zobrazují LGBT postavy jako zástupce alternativních sexuálních orientací na úrovni dominantního diskursu. Heterosexuální postavy jsou až na výjimky odsunuty na pomyslný okraj a působí v těchto seriálech jako menšina, často stavěná do opozice vůči LGBT postavám. Využívají stejných postojů, předsudků a stereotypů jako seriály heteronormativní. Zástupcem tohoto typu seriálu je americká verze *Queer as Folk*. Problémy, které postavy řeší, jsou problémy, které se jich přímo dotýkají. Další zahraniční seriály s LGBT tématikou jsou například *The Whole Truth*, *Southland*, *Caprica*, *Lip Service*, *True Blood*.¹⁴⁹

Mezi zahraniční seriály, které byly dabovány do českého jazyka a zobrazují homosexuální postavy, patří například kreslený seriál *Simpsonovi*¹⁵⁰, *Super drbna*¹⁵¹, *Glee*¹⁵², *Gilmoreova děvčata*¹⁵³ nebo *Prolhané krásky*¹⁵⁴.

¹⁴⁵ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 6. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

¹⁴⁶ Tamtéž, s.7.

¹⁴⁷ Tamtéž, s.9-10.

¹⁴⁸ ZIKMUND-LENDER, L. Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě, s. 7-8. Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. ISBN 978-80-903904-8-5.

¹⁴⁹ Tamtéž, s.12-13.

¹⁵⁰ Postava asistenta pana Burnse Waylon Smithers.

¹⁵¹ Originální název *Gossip Girl*, bratr hlavní ženské postavy je homosexuál.

¹⁵² Postava homosexuála Kurta.

¹⁵³ Originální název: *Gilmore Girls*, postava recepčního Michela.

¹⁵⁴ Originální název : *Pretty Little Liars*, jedna z hlavních ženských postav je lesbička.

V České republice nevznikl, žádný LGBT seriál, který by byl uveřejněn v běžném televizním vysílání. Česká televize vytvořila speciální pořad pro LGBT komunitu v letech 2004–2005 s názvem LeGaTo, který byl vytvořen v dokumentaristicko-osvětovém ladění.¹⁵⁵ Od ledna 2006 přestala Česká televize tento pořad vysílat. Podle oficiálního zdůvodnění přizpůsobovala redakce publicistiky, kam Legato spadalo, svou produkci programu. Z těchto důvodů nebylo vedením Legato vybráno mezi priority roku 2006.

Jelikož je zákonnou povinností vytvářet a šířit programy pro všechny skupiny obyvatel, a podporovat tak toleranci a soudržnost pluralitní společnosti,¹⁵⁶ začala Česká televize od roku 2007 znovu vysílat pořad pro LGBT komunitu – queer magazín s názvem Q. Jedná se o zábavně-lifestylový pořad, který přináší reportáže z celého světa. V realizačním týmu jsou v drtivé většině gayové a lesby, proto pořad přináší autentický pohled na zájmy či problémy homosexuální komunity.¹⁵⁷ Žádná jiná televizní stanice nevysílá pořad věnovaný LGBT komunitě.

Na komerční stanici Nova se s homosexuálními tématy můžeme setkat v reportážích publicistických pořadů Střepiny, Koření atd.. Homosexuální postavy se vyskytují také v seriálech jako je Ordinace v růžové zahradě, Gympl nebo Ulice, kde se objevuje jak homosexuální tak transvesti téma. V seriálu Soukromé pasti, epizodě Jiná láska je zobrazen coming out starší ženy, která kvůli lásce k ženě změní celý svůj dosavadní život. V reality show Výměna manželek byl 7.4. 2009 představen lesbický pár, který vychovával 3 děti. Reakce na první homosexuální pár byla podle režisérky a vedoucí projektu Jany Rezkové z velké většiny kladná, především ze strany homosexuálních komunit a médií.¹⁵⁸ Další díl s lesbickou rodinou odvysílala Nova 27.4.2012 v páté sérii pořadu. Tyto dvě ženy byly již registrovanými partnerkami a vychovávaly spolu 5 dětí.

Televize Prima vytvořila postavy homosexuálů v seriálu Aféry (epizoda Falešný forhend), Velmi křehké vztahy nebo Ošklivka Katka. Také v zábavném soutěžním pořadu o vaření Prostřeno se objevují gay soutěžící.

Sociolog Joshua Gamson prováděl analýzu různých talk-show, do kterých byli zváni homosexuálové. Z reakcí heterosexuálních diváků je jasné, že velké množství

¹⁵⁵ PUTNA, M. C., et al. Homosexualita v dějinách české kultury, s. 466. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-7184-954-5

¹⁵⁶ MARTINOVÁ, J. Legato se ruší! [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-02-6]. Dostupné z: <http://www.translide.cz/legato-se-rusi>

¹⁵⁷ ČESKÁ TELEVIZE. Historie magazínu Q. [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-02-6]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10121061347-q/3995-historie-magazinu-q/>

¹⁵⁸ TV NOVA. Režisér šesté Výměny: O traumatu Radovana jsme neměli tušení! [online]. © 2012 [cit. 2013-02-6]. Dostupné z: <http://vymena.nova.cz/clanek/novinky/reziser-seste-vymeny-o-traumatu-radovana-jsume-nemeli-tusen.html>

heterosexuálů považují vše veřejné včetně televize za své. Homosexuálně cítící osoby tam mají přístup, ale jen za předpokladu, že se chovají podle heterosexuálních norem. V tomto smyslu je tedy v současné společnosti dominantní sociální institucí heterosexualismus.¹⁵⁹

Zatímco zobrazování LGBT témat procházelo v televizním vysílání řadou problematických období. V rozhlasovém vysílání nebylo toto téma tak kontroverzní možná díky absenci obrazu či menšímu počtu konzervativních příjemců.

4.3 LGBT témata v rozhlasovém vysílání

První pravidelné rozhlasové vysílání pro veřejnost zahájila americká stanice KDKA 2. 11. 1920. V Evropě bylo pravidelné, veřejné vysílání zahájeno po válce nejprve v Anglii v listopadu 1922 a následně i v Čechách stanice Radiojournal od 18. 5. 1923. vysílání bylo zahájeno ve skautském stanu ve Kbelích.

Program Radiojournalu byl v celém meziválečném období zaměřen na vzdělávání a osvětu posluchačů. K další výraznější profilaci došlo až na počátku 60. let 20. století, kdy televize odvedla rozhlasu značnou část posluchačů. Výsledkem toho byl vznik řady nových pořadů, které uplatňovaly nové tvůrčí postupy, otevřenost, pestrost a komunikaci s posluchačem.¹⁶⁰ Po roce 1989 byly vytvořeny podmínky pro duální systém rozhlasového vysílání, kdy kromě veřejnoprávních stanic vznikly také soukromé rozhlasové stanice. Nově již také působí digitální rozhlasové stanice.¹⁶¹

V České republice existuje několik pravidelných rozhlasových pořadů, které se zabývají LGBT tematikou. Jedním z nich je GATE: Brána do světa gayů a leseb, který je vysílán každou neděli od 17:00 do 18:00 na Expresradiu.

Dalším pořadem byl Bona Dea, vysílaný osm let na Českém rozhlasu od roku 1998. Magazín zahrnoval zajímavosti ze světa gayů a leseb, poradnu odborníků z řad psychologů a sexuologů, reportáže či rozhovory se známými LGBT osobnostmi.¹⁶²

Unikátním projektem je internetové rádio Rogy, které prozatím vysílá jen o víkendech přibližně 8 hodin denně. Jedná se o stanici zaměřenou na homosexuální

¹⁵⁹ FAFEJTA, M. Úvod do sociologie pohlaví a sexuality, s. 81. Větrovany: nakladatelství Jana Piszkievicze, 2004. ISBN 80-86768-06-6.

¹⁶⁰ OSVALDOVÁ, B., et al. Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace, s. 181-183. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 183.

¹⁶² ČRO RADIOŽURNÁL, Bona Dea. [online]. © 1997-2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/porady/_zprava/6643

posluchače, která nabízí vlastní zpravodajství a převážně taneční hudbu.¹⁶³ V zahraničí existuje mnoho internetových rádií se stejným zaměřením např. britské Gaydio, italské Deegay radio nebo Radio Omega hitz Brasil. Díky dostupnosti internetu není problém poslouchat i tato zahraniční rádia s LGBT zaměřením.

Rozvoj internetu neměl vliv jen na rádiové vysílání, ale především na vznik webových stránek s LGBT obsahem.

4.4 LGBT tematika v internetovém prostředí

Na internetu existuje velké množství různých stránek zaměřených na LGBT komunitu nebo obsahujících témata s ní spojená. Nejvíce v období coming outu potřebují homosexuální osoby navazovat kontakty s lidmi, kteří mají podobné pocity, zkušenosti a hledat informace o problémech, které musí řešit kvůli své sexuální orientaci. Internet se zdá být pro tyto účely jednoduchým, dostupným a dostatečně anonymním prostorem.

Lze pozorovat, co se v gay a lesbické komunitě děje, můžeme najít informace o setkávání a výletech pořádaných pro homosexuály, také o gay friendly¹⁶⁴ místech nebo je možné navštívit gay fóra a diskutovat s ostatními členy.

Častým způsobem seznámení se homosexuálních párů jsou právě internetové seznamky, které dnes mají velký počet uživatelů. Mezi neznámější patří třeba seznamka nakluky.cz, iboys.cz, netboys.eu, kl2.cz. Seznamky zaměřené na ženy jsou převážně roztroušeny v inzerátech s označením ona hledá ji. Většími seznamovacími weby pro lesbické ženy jsou nympha.cz, lesbicka.net nebo seznamkaprolesbicky.cz.

Dalším nástrojem pro seznamování LGBT osob se staly aplikace pro chytré telefony. Mobilní programy, které po registraci kromě chatu¹⁶⁵ a seznamky zobrazují např. gay bary v okolí, ukazují jejich recenze a také lokátor LGBT osob ve vašem momentálním okolí. Mezi aktuálně nejpoužívanější patří v ČR Grindr, Jack' d a BoyAhoy.¹⁶⁶

¹⁶³ LIMEMEDIA, Rádio Rogy – stanice pro homosexuály s víkendovým provozem. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.radiotv.cz/p_internet/i_obecne/radio-rogy-stanice-pro-homosexuly-s-vkendovym-provozem/

¹⁶⁴ Označení míst (restaurací, obchodů, institucí atd.), které podporují vytvoření přátelského prostředí vůči LGBT komunitě. Tyto místa jsou označeny duhovou vlajkou.

¹⁶⁵ Z anglického slova chat – povídat si.

¹⁶⁶ LUI, TOP Gay mobilní aplikace. [online]. © 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.lui-magazine.cz/typy/item/903-top-gay-mobiln%C3%AD-aplikace>

V prostředí českého internetu je již také dostupná první internetová televize zaměřená na seriózní gay a lesbickou filmovou produkci. Pod názvem BOYTV vysílá každá den od 18:00.¹⁶⁷

Důležitými servery pro homosexuální komunitu jsou oficiální stránky sdružení, které organizují LGBT akce či jinak podporují tuto komunitu. Zde můžeme získat přehled o akcích, událostech, programech, chystaných projektech atd.. Do této skupiny můžeme zařadit stránky stud.cz, gay.komunita.cz, bengales.cz, lesba.cz, elnadruhou.cz, gay.iniciativa.cz, queereye.cz a mnoho dalších, i když ne vždy jsou aktuální. Existují webové stránky, které slouží pouze jako archiv.¹⁶⁸ Některé organizace začaly vedle své hlavní činnosti vydávat také svá periodika.

4.5 Časopisy s LGBT tematikou

Jiří Hromada: *„Potřebujeme co nejdříve uvést v život celostátní, reprezentativní periodikum, které bude veřejně k mání, kde právě názory našich spojenců musejí pravidelně znít, kde nikoli naše sexualita, ale náš životní styl, naše inspirující, jinaké vnímání života musí přesvědčit ty, kteří o nás umí přemýšlet a hovořit jen v souvislosti s oplzlostmi (a prasečkami).“*¹⁶⁹

Organizace homosexuálů v Pardubicích vydávala Gay Press, v Brně to byl Občasník, v Ostravě Obšťastník, v Mostě Gayáček a v Praze vydával svaz Lambda každý měsíc své Lambda noviny.

Později připravuje k vydání barevný měsíčník Lambda revue, který byl po vzniku sdružení SOHO přejmenován na SOHO revue. 9. dubna 1991 byl v Klubu novinářů představen 36 stránkový kulturně společenský magazín. Podle dobrozdání tehdejšího hlavního hygienika ČR byl SOHO revue¹⁷⁰ „časopis s vysokou etickou a estetickou úrovní...“, který: „... vyplňuje informační vakuum nezakreslenou sondou do života homosexuální minority, která pohled na ni zlidštuje a uvádí na pravou míru...“¹⁷¹

Lesbická část klubu Lambda Praha vydávala také občasník pro lesbičky PROMLUV, který se vyprofiloval do intelektuálně-feministické prezentace života

¹⁶⁷ BOYTV. Home. [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.boytv.cz/>

¹⁶⁸ GaTe. Vstup do světa gayů a leseb. [online]. © 2006-2013 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.gejt.cz/cteni/laska-je-laska/vstup-do-sveta-gayu-a-leseb.html>

¹⁶⁹ HROMADA, J. Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR, s 16. [online]. © 2002 [cit. 2013-03-01] Dostupné z: <http://www.stud.cz/glbk-komunita-a-hnuti/view-category/strana-2.html>

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 20-21.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 28.

lesbiček. Vedle gay politiky, která měla místo v těchto magazínech, se začala rozvíjet i gay erotika v tištěných médiích.

Nejprve LEGA Pardubice začala v roce 1991 vydávat GAY Press, který obsahoval běžné zprávy, úvahy ze života minority a také erotické fotografie. O rok později se objevila tvrdší varianta GAY Pressu, ALAN boy, který ovšem nevydržel dlouho. Erotický časopis PRINC, vyšel poprvé v roce 1993 a vychází dodnes. Jeho vydavatel postupně rozšířil svou produkci o další nápady PRINC Story, PRINC Extra a také o distribuci zahraničních gay magazínů.¹⁷²

Ze zahraničních periodik, která se zaměřují na LGBT tematiku jsou to například OUT Magazine, The Advocate, PINK, které se zaměřují na life style, módu, politiku, design a aktuální dění. Curve je časopis zaměřený na lesbické ženy. Mezi časopisy s prvky erotiky zaměřené na homosexuální muže patří attitude, BlueBoy, GT (Gay Times), DNA, GayMag, Zero a mnohé další z různých částí světa.

¹⁷² Tamtéž, s. 31.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

Deduktivní vědecká metoda, kdy povaha reality zůstává objektivní a pozorovatelné se shodnou na tom co sledují. Touto metodou získáme strukturovaná, validizovaná data, které jsou ve formě zobecněných výsledků.¹⁷³

5.1. Metodika

Pro praktickou část byla zvolena možnost kvantitativního průzkumu. Byly použity dva typy dotazníků, jeden pro homosexuály a druhý pro heterosexuály. V obou byly použity podobné otázky za účelem porovnání výsledků. Tímto srovnáním lze zjistit shodu nebo rozdílnost mezi homosexuální menšinou a heterosexuální většinovou společností. Otázky pro dotazník byly formulovány na základě informací, získaných při zpracovávání teoretické části, tak aby bylo možné potvrdit či vyvrátit některé hypotézy. Dále byly otázky vybrány, dle častých či kontroverzních témat, které lze nalézt například na internetových diskusích.

Dotazníky vyplnilo celkem 400 osob, 200 homosexuálů a 200 heterosexuálů. Dotazníky zaměřené na homosexuály byly distribuovány pomocí internetu. Přímou distribucí dotazníků byli osloveni heterosexuálové ve městě Cheb. Respondenti byli informováni, že je dotazník zcela anonymní a výsledky budou použity pouze jako podklad pro tuto studii.

Základní vzorek heterosexuálů je sestaven v poměrném zastoupení všech věkových kategorií a je tedy reprezentativní pro město Cheb. Homosexuálové nejsou ve výzkumu zastoupeni v reprezentativním vzorku. Jedná se o část komunity, která je činná v internetovém LGBT prostředí. Dle toho můžeme také zjistit některé informace o lidech, kteří jsou nejčastěji aktivní ve virtuálním LGBT prostředí.

¹⁷³ JEŘÁBEK, H. Úvod do sociologického výzkumu. [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/tritypyvyzkumu.htm>

Dále by bylo velmi problematické sestavit reprezentativní vzorek homosexuálů, jelikož existuje málo cest, jak se spojit s homosexuály staršími 60 let. Možnost zvolit anonymní internetové dotazování odpadá, kvůli neznalosti internetu ze strany osob v pokročilém věku. Druhou překážkou by jistě mohl být stud, obzvláště pokud víme, jak bylo na homosexualitu nazíráno v dobách dospívání a dospělosti těchto mužů. Také mnoho těchto homosexuálů, žilo po většinu života v heterosexuálních svazcích. Vzory dotazníků viz. příloha č.??

5.2 Cíle výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit postoje heterosexuální společnosti vůči homosexuálům a porovnat je s cítěním a názory homosexuálů. Tento výzkum by měl také popsat rozpory a shody mezi většinovou společností a homosexuální minoritou.

Dalším účelem je podpořit nebo vyvrátit některé stereotypní názory na homosexualitu, které jsou rozšířené ve společnosti.

5.3 Otázky a hypotézy

Hypotéza č. 1: Homosexuálové jsou více promiskuitní než heterosexuálové.

Hypotéza č. 2: Heterosexuální společnost je tolerantnější vůči projevům ženské homosexuality nežli mužské.

Hypotéza č. 3: Heterosexuálové věří, že některé vnější znaky a symboly jsou jakýmsi označením pro homosexuální orientaci (např. náušnice v levém uchu nebo hodinky nošené na pravé ruce).

Hypotéza č. 4: Většinová společnost si myslí, že zženštilé projevy jsou hlavním rysem v chování homosexuálních mužů.

Hypotéza č. 5: Heterosexuálové nerozlišují homosexuály a metrosexuály.

Hypotéza č. 6: Téměř každý člověk zná v okruhu svých přátel a známých minimálně jednoho homosexuálně orientovaného člověka.

Hypotéza č. 7: Homosexuálové po přiznání své orientace, cítí změny v chování svých přátel a rodiny.

Hypotéza č. 8: Heterosexuální společnost je již znalá problematiky neměnnosti sexuální orientace.

Hypotéza č. 9: Většině heterosexuálů by vadila homosexuální orientace jejich dítěte.

Hypotéza č. 10: Většina homosexuálů přiznává svou orientaci rodině a nejbližším přátelům. Ti, kteří zatajují svou orientaci, se obávají zavržení a zničení rodinných a přátelských vztahů.

Hypotéza č. 11: Ženy přijímají homosexualitu svých dětí lépe než muži.

Hypotéza č. 12: Ve věku 15 let zjistí většina homosexuálů svou odlišnou sexuální orientaci.

Hypotéza č. 13: Mnoho homosexuálů vyhledalo, alespoň jednou za život odbornou pomoc, kvůli své orientaci.

Hypotéza č. 14: Většina homosexuálů měla alespoň jednou v životě heterosexuální pohlavní styk.

Hypotéza č. 15: Homosexuálové by v případě možnosti volby změnili svou sexuální orientaci.

Hypotéza č. 16: Téměř všichni homosexuálové znají nějaké hnutí či sdružení homosexuálů.

Hypotéza č. 17: Jen málo homosexuálních osob se angažuje v nějakém hnutí či spolku, který se zabývá LGBT problematikou.

Hypotéza č. 18: Homosexuálové se hojně účastní akcí na podporu homosexuálů jako je Prague Pride. Heterosexuálové se těchto akcí účastní méně.

Hypotéza č. 19: Homosexuálové i heterosexuálové většinově souhlasí s registrovaným partnerstvím.

Hypotéza č. 20: Většina homosexuálů chce využít možnost uzavřít registrované partnerství.

Hypotéza č. 21: Homosexuálové pociťují nedostatek LGBT postav v TV vysílání

Hypotéza č. 22: Heterosexuálové se domnívají, že jsou homosexuálové v televizi zobrazováni v neutrálním kontextu.

Hypotéza č. 23: Věřící heterosexuální osoby mají k homosexualitě negativní až nesnášenlivý vztah.

Hypotéza č. 24: Homosexuálové nemají pocit, že by byli v ČR diskriminováni

5.4 Interpretace a diskuse výsledků

Z vyplněných dotazníků, které byly získány od homosexuálů prostřednictvím internetu, bylo možné získat nástin složení komunity, která se nejčastěji pohybuje ve

virtuálním prostředí webových stránek a fór zabývajících se LGBT tematikou. Ve vzorku respondentů bylo 170 mužů a 30 žen. Díky tomu bylo zjištěno, že homosexuální muži jsou více aktivní na těchto internetových portálech.

Věkové zastoupení respondentů bylo následující: v reprezentativním vzorku heterosexuálů bylo 42 respondentů ve věku 18–29 let, 58 respondentů ve věku 30–44 let, 50 respondentů ve věku 45–60 let a 50 osob nad 60 let. Homosexuálové jsou v průzkumu zastoupeni ve vzorku 153 respondentů ve věku 18–29 let, 29 respondentů ve věku 30–44 let, 12 respondentů ve věku 45–60 let a 6 osob nad 60 let. Podle těchto výsledků můžeme opět zjistit, jaká je věková kategorie homosexuálů, kteří nejvíce navštěvují servery zaměřené na LGBT tematiku.

Mezi respondenty obou skupin bylo nejvíce osob se středoškolským vzděláním, které zakončily maturitou, a následující bylo vzdělání vysokoškolské.¹⁷⁴ Vzdělání středoškolské bez maturity, odborné učiliště nebo jen dokončení základní školy uvedlo 27% homosexuálů, to je téměř dvakrát takový počet oproti heterosexuálům, kteří uváděli tyto typy vzdělání jen v 10% případů.

Všeobecně rozšířeným stereotypem ve společnosti je názor, který tvrdí, že homosexuálové jsou promiskuitnější než heterosexuálové, a právě ten byl podkladem pro hypotézu č. 1. Z odpovědí heterosexuálně orientovaných respondentů se 73% domnívá, že homosexuálové nevedou promiskuitnější sexuální život než heterosexuálové.¹⁷⁵ Oproti tomu 52% homosexuálů uznalo, že jejich komunita je promiskuitnější než heterosexuální většinová společnost.¹⁷⁶

V dotazníku měly obě skupiny uvést počet sexuálních partnerů, což mělo zjistit průměrný počet sexuálních partnerů na osobu. K tomuto výpočtu byl použit aritmetický průměr, který ukázal, že heterosexuálové mají v průměru 6 sexuálních partnerů, zatímco homosexuálně orientované osoby 9 partnerů. Tím byla hypotéza č. 1 potvrzena, homosexuálové jsou promiskuitnější než heterosexuálové a jsou pravděpodobně nositelem tohoto „stereotypu“, neboť většina heterosexuálů nepotvrdila, že by s tímto souhlasila. Rozšiřující otázkou bylo kolik procent homosexuálů a heterosexuálů má stálého partnera. 58% respondentů uvedlo, že má stálého partnera¹⁷⁷, u homosexuálů se toto procento snížilo na 39%.¹⁷⁸

Dalším rozšířeným dogmatem ve společnosti je liberálnější vztah heterosexuálů k projevům ženské homosexuality oproti mužské, z čehož vychází hypotéza č. 2. Pro

¹⁷⁴ Viz. Přílohy Graf 1 a Graf 2

¹⁷⁵ Viz. Přílohy Graf 3

¹⁷⁶ Viz. Přílohy Graf 4

¹⁷⁷ Viz. Přílohy Graf 45

¹⁷⁸ Viz. Přílohy Graf 46

její objasnění byly do dotazníku zařazeny dvě otázky, které zjišťovaly, jak jsou vnímány projevy, které značí vzájemnou náklonnost dvou osob, a to držení za ruce a líbání na veřejnosti. U otázky, zda heterosexuálním respondentům vadí pohled na dvě ženy držící se za ruce byla většina odpovědí ne, jen několik málo jedinců zvolilo možnost spíš ne. Názorová různost se objevila u otázky, zda by heterosexuálům vadil pohled na dva muže, kteří se drží za ruce. 58% respondentů nedělá rozdíl mezi muži a ženami, a tedy by jim to nevadilo. Odpověď spíš ne zvolilo 28% respondentů. Zbylým 14% odpovídajících by pohled na takovýto pár vadil.¹⁷⁹ Navzdory převaze odpovědí, které držení za ruce u osob stejného pohlaví tolerují, 73% homosexuálů souhlasí, že by se stali cílem nepříjemných pohledů či poznámek, pokud by se s partnerem vedli na veřejnosti za ruce.¹⁸⁰ Na otázku, zda heterosexuálům vadí pohled na dvě líbající se ženy, 75% osob odpovědělo, že nevadil. Pohled na líbající se ženy by velice vadil jen 9% heterosexuálních respondentů.¹⁸¹ O líbání lesbických žen si také 74% dotázaných homosexuálů myslí, že veřejnost nepobuřuje. Názory lesbických žen zastoupených v tomto vzorku byly rovnoměrně rozděleny mezi všemi odpověďmi.¹⁸² Líbání dvou mužů na veřejnosti by nevadilo 58% heterosexuálních respondentů.¹⁸³ Homosexuálové však v 85% vnímají, že heterosexuální společnost líbání gayů pobuřuje.¹⁸⁴ Z těchto výsledků byla potvrzena hypotéza č. 2, a to že heterosexuální společnost je více tolerantní vůči projevům ženské homosexuality než mužské.

Také kolem vnějšího vzhledu homosexuálů existují různé názory a stereotypy. Hypotéza č. 3 tvrdí, že heterosexuálové věří ve funkci některých vnějších znaků, projevů či symbolů jako poznávacího znamení mezi homosexuály. To však výzkum nepotvrdil. 53% heterosexuálů¹⁸⁵ a 65% homosexuálů¹⁸⁶ odpovědělo, že tyto znaky, projevy či symboly, které by měly být jasným projevem homosexuality, neexistují nebo podle nich není možné posuzovat možnou homosexuální orientaci. Ostatní respondenti z obou dotazovaných skupin, kteří jsou o existenci těchto poznávacích znameních homosexuálů přesvědčeni, za ně nejčastěji považují gestikulaci, zženštilost, intonaci hlasu, velmi upravený zevnějšek. U symbolů se objevily duhové náramky, barevné oblečení, prsteny na prostředníčku a u lesbických žen velké opasky či hodinky.

¹⁷⁹ Viz. Přílohy Graf 5.

¹⁸⁰ Viz. Přílohy Graf 6.

¹⁸¹ Viz. Přílohy Graf 7.

¹⁸² Viz. Přílohy Graf 8.

¹⁸³ Viz. Přílohy Graf 9.

¹⁸⁴ Viz. Přílohy Graf 10.

¹⁸⁵ Viz. Přílohy Graf 13.

¹⁸⁶ Viz. Přílohy Graf 14.

Zmíněná zženštilost je vnímána jako jeden z hlavních identifikačních znaků homosexuálních mužů. Další otázka se tuto hypotézu (č.4) snažila ověřit. 55% heterosexuálních respondentů se s touto představou ztotožnilo a naopak 69% homosexuálů s tímto tvrzením nesouhlasilo. Homosexuální muži nejčastěji uváděli u poznávacích znamení gay komunity velmi upravený zevnějšek, ne však zženštilost. Homosexuálové jsou dokonce vůči zženštilým projevům v gay komunitě méně tolerantní než heterosexuálové. 69% homosexuálů nemá toto feminní chování (šišlání, přehnaná gestikulace atd.) u homosexuálních mužů rádo.¹⁸⁷ Heterosexuálové jsou v tomto směru tolerantnější, pouze 41% heterosexuálů nemá rádo zženštilé chování u mužů.¹⁸⁸

Pomyslnou hranici mezi zženštilostí a pečlivou péčí o svůj zevnějšek komplikují metrosexuálové^{189 190}, kteří jsou většinou označováni také za „skryté“ homosexuály, i když většina těchto mužů jsou heterosexuálové. Výzkum obsahoval otázku i na tuto problematiku a hypotéza č. 5 formulovala domněnku, že heterosexuálové nerozlišují metrosexuály od homosexuálů. Tato teze nebyla potvrzena. Heterosexuálové rozlišují rozdíl mezi homosexuály a metrosexuály, a to dokonce v 81%¹⁹¹. Oslovená skupina homosexuálů si v 71% nemyslí, že by metrosexuálové skrývali přehnanou péči o vzhled svou homosexualitu.¹⁹²

Jelikož společnost dle výzkumu prokázala, že homosexuály od metrosexuálů umí odlišit, další otázka zjišťovala, kolik respondentů zná ze svého okolí nějakého homosexuála (hypotéza č.6). 83% respondentů odpovědělo, že ano.¹⁹³ Tím se tato hypotéza potvrdila. V další otázce byli heterosexuální respondenti dotazováni, zda se někdy setkali se situací, kdy byli osloveni osobou stejného pohlaví za účelem seznámení. Tuto zkušenost nemá 61% dotazovaných¹⁹⁴, homosexuálové potvrdili, že by si nedovolili oslovit neznámého člověka na veřejnosti za účelem seznámení, a to v 71% případů.¹⁹⁵

Podle hypotézy č. 8 je heterosexuální společnost již znalá faktu o neměnnosti sexuální orientace. 78% heterosexuálních respondentů potvrdilo její pravdivost odpovědí,

¹⁸⁷ Viz. Přílohy Graf 18.

¹⁸⁸ Viz. Přílohy Graf 17.

¹⁸⁹ Heterosexuální muži z měst, kteří si užívají nakupování, módu a dalšími zájmy, které jsou tradičně spojovány s ženami nebo homosexuálními muži. (A heterosexual urban men who enjoys shopping, fashion and similar interests traditionally associated with women or homosexual men.)

¹⁹⁰ SOANES, C, et al. Concise Oxford English Dictionary, s. 899. 11th ed. New York: Oxford University Press Inc, 2004. ISBN 978-0-19-954841-5.

¹⁹¹ Viz. Přílohy Graf 19.

¹⁹² Viz. Přílohy Graf 20.

¹⁹³ Viz. Přílohy Graf 21.

¹⁹⁴ Viz. Přílohy Graf 11.

¹⁹⁵ Viz. Přílohy Graf 12.

že není možné změnit ani dlouhodobě potlačit sexuální orientaci.¹⁹⁶ Na tento fakt pak navazuje hypotéza č. 9, která zjišťuje případné reakce, kdyby respondenti zjistili, že je jejich dítě homosexuálně orientované. 72% heterosexuálů by přijalo přiznání svého dítěte k homosexualitě pozitivně (tzn. nevadilo by jim to, protože ví, že homosexualita není svobodnou volbou jedince), pouze 10% oslovených by reagovalo negativně a ostatní by tuto informaci ignorovali a nechtěli by o homosexualitě svých dětí slyšet.¹⁹⁷ Snahu léčit homosexualitu by se pokusilo 9% dotazovaných heterosexuálů.¹⁹⁸

Následující otázky byly zaměřeny na homosexuály. Hypotéze č.10 zkoumá, zda většina respondentů přiznala před rodinou svou sexuální orientaci, a pokud ne, z jakého důvodu. 58% homosexuálů již před rodinou svou orientaci přiznalo¹⁹⁹ a ostatní, kteří svou orientaci ještě nepřiznali, odpovídali v doplňující otázce nejčastěji, že mají strach z přijetí nebo dosud neměli důvod proč o své orientaci někoho informovat. Další související hypotézou je, že ženy přijímají homosexualitu svých dětí lépe než muži (hypotéza č. 11). Homosexuálové, kteří své rodině již sdělili své sexuální zaměření, hodnotili v dotazníku míru přijetí tohoto faktu u matky a otce, hodnotami 1 až 5, kdy 1–2 je pozitivní zkušenost, 3 neutrální zkušenost a 4–5 negativní zkušenost. U matek mělo pozitivní zkušenost 55%, neutrální zkušenost 18% a negativní zkušenost 26%.²⁰⁰ U otců se s pozitivní zkušeností setkala 34%, s neutrální 27% a s negativní 39%.²⁰¹ Nadpoloviční pozitivní zkušenost u matek tuto hypotézu potvrdila.

Nejen blízká rodina však může mít problém s pochopením sexuální orientace jedince. Hypotéza č. 7, že homosexuálové po přiznání své orientace cítí změny v chování nejen rodiny, ale i přátel, však nebyla potvrzena, protože pouze 38% homosexuálů pociťuje po přiznání se k homosexualitě změny v chování ostatních přátel či rodiny.²⁰² Tuto tezi potvrdili i heterosexuálové, kteří by 88% případů své chování nijak nezměnili.

Hypotéza č. 12 řeší, zda se období coming outu u většiny homosexuálů projeví ve věku 15 let. Pomocí modu bylo z odpovědí respondentů zjištěno, že je tato hypotéza pravdivá. Ve 37 případech byl uveden právě věk 15 let jako období zjištění rozdílné sexuální orientace. Navazující hypotéza č. 13 zkoumá, zda mají v tomto období homosexuálové psychické problémy s přijetím své orientace a vyhledávají odbornou

¹⁹⁶ Viz. Přílohy Graf 27.

¹⁹⁷ Viz. Přílohy Graf 23.

¹⁹⁸ Viz. Přílohy Graf 29.

¹⁹⁹ Viz. Přílohy Graf 24.

²⁰⁰ Viz. Přílohy Graf 27.

²⁰¹ Viz. Přílohy Graf 28.

²⁰² Viz. Přílohy Graf 32.

pomoc. Výzkum tuto tezi nepotvrdil, jelikož 88% dotazovaných homosexuálů nikdy nevyhledalo odbornou pomoc kvůli své orientaci.²⁰³

V odborné literatuře najdeme mnoho zmínek o složitém přijetí orientace ze strany homosexuálů, kteří zpočátku nevěří, že zrovna oni by mohli být homosexuální, a snaží se tento jev zvrátit.²⁰⁴ Jestli tomu tak ve skutečnosti je ověřovala hypotéza č. 15. Výsledek byl ale negativní, protože 72% dotázaných homosexuálů by svou homosexuální orientaci nezměnilo ani v případě, že by to bylo možné.²⁰⁵

Hypotéza č. 14, zda většina homosexuálů měla alespoň jednu heterosexuální pohlavní styk, se ukázala jako mylná, protože pohlavní styk s osobou opačného pohlaví zažilo pouze 47% z dotázaných homosexuálů.²⁰⁶

Jak již bylo uvedeno v teoretické části, na podporu homosexuálů vznikalo v průběhu času mnoho hnutí a společenských akcí. Domnívali jsme se tedy, že si téměř všichni homosexuálové vybaví název nějakého hnutí či sdružení homosexuálů (hypotéza č. 16). Paradoxně ale pouze 37% homosexuálních respondentů uvedlo, že zná nějaké z těchto hnutí či organizací.²⁰⁷ U heterosexuálů pak bylo toto povědomí pouze u 19% dotázaných.²⁰⁸ Homosexuálové nejčastěji uváděli organizace GaTe, STUD a SOHO a heterosexuálové Lambdu, GaTe, SOHO a Gay a lesbická ligu.

Málo početná angažovanost homosexuálů v některém z těchto spolků či hnutí (hypotéza č. 17) byla potvrzena jen u 9% dotazovaných homosexuálů, kteří aktivně pomáhají v hnutí či spolku na podporu homosexuálů.²⁰⁹ Překvapivým zjištěním byla i pouze 18% účast homosexuálů na některé z kulturních akcí nebo festivalu, které jsou zaměřeny na LGBT tematiku (např. Prague Pride) (hypotéza č.18).²¹⁰ Kontrastem bylo 37% heterosexuálů, kteří se účastní těchto akcí.²¹¹

Vzrůstající liberalizace české společnosti umožnila od roku 2006 homosexuálům uzavírat registrované partnerství. Svůj souhlas s tímto zákonem (hypotéza č. 19) vyjádřilo 97% homosexuálů²¹² a 86% heterosexuálů²¹³. Pouze 43%

²⁰³ Viz. Přílohy Graf 30.

²⁰⁴ BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví?, s. 26. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

²⁰⁵ Viz. Přílohy Graf 28.

²⁰⁶ Viz. Přílohy Graf 22.

²⁰⁷ Viz. Přílohy Graf 33.

²⁰⁸ Viz. Přílohy Graf 34.

²⁰⁹ Viz. Přílohy Graf 39.

²¹⁰ Viz. Přílohy Graf 36.

²¹¹ Viz. Přílohy Graf 35.

²¹² Viz. Přílohy Graf 38.

²¹³ Viz. Přílohy Graf 37.

homosexuálů chce v nejbližší době či budoucnosti využít možnosti uzavřít registrované partnerství (hypotéza č. 20) a tato hypotéza tedy potvrzena nebyla.²¹⁴

Názor heterosexuálů na homosexualitu a její projevy částečně ovlivňují také média, která zobrazují homosexuální postavy např. v seriálech či filmech. Homosexuálově pociťují nedostatek LGBT postav v TV vysílání (hypotéza č. 20). Teze byla potvrzena 47% homosexuálů, kteří odpověděli, že zobrazování LGBT postav v TV je nedostatečné.²¹⁵ Heterosexuálové označili zobrazování LGBT postav z 56% za dostatečné.²¹⁶ Výsledek 57% potvrdil hypotézu č. 22, že heterosexuálové vnímají zobrazování homosexuálů v TV neutrálně.²¹⁷ S tímto názorem souhlasí také ze 49% homosexuální respondenti.²¹⁸ U doplňující otázky, jakou homosexuální známou osobnost si respondenti představí jako první, byli u homosexuálů nečastěji uváděni anglický zpěvák, skladatel a pianista Sir Elton John, americký herec Neil Patrick Harris²¹⁹ a zpěvák skupiny Queen Freddie Mercury²²⁰. Z českých známých osobností pak zpěvák a herec Pavel Vítek, moderátor Jan Musil, režisér Zdeněk Troška a zpěvačka Aneta Langerová. Heterosexuálové mezi již zmíněné přidali ještě českého tanečníka Yemiho Akinyemiho a americkou herečku Jodie Foster.

Pro objasnění hypotézy č. 24, jestli věřící heterosexuální osoby mají k homosexualitě negativní, až nesnášenlivý vztah, byli z dotazníků heterosexuálů vybráni ti, kteří se označili za věřící (celkem 52 osob),²²¹ a pomocí modu byly hodnoceny předem vybrané otázky. Postoj k homosexualitě, kdy byly na výběr hodnoty 1 až 5, kdy 1 je nejlepší 5 nejhorší. Nejčastější volenou hodnotou bylo číslo 3 tedy neutrální postoj k homosexualitě. Další zkoumanou otázkou bylo zobrazování LGBT postav v TV. Věřící se domnívají, že zobrazování LGBT postav je dostatečné. K otázce souhlasu s registrovaným partnerstvím byly nejčastější odpovědi ano a spíš ano. Téměř jednohlasně se věřící heterosexuálové shodli, že by se nezúčastnili žádné akce na podporu homosexuálů. K dlouhodobému kamarádovi, který by přiznal svou homosexualitu, by změnilo chování jen 11 respondentů. Homosexualitu u svých dětí by 38 osob přijalo pozitivně, tzn. že by jim tento fakt nevadil. Hypotéza o negativním či nesnášenlivém vztahu věřících vůči homosexuálům se nepotvrdila. Mezi oslovenými

²¹⁴ Viz. Přílohy Graf 40.

²¹⁵ Viz. Přílohy Graf 42.

²¹⁶ Viz. Přílohy Graf 41.

²¹⁷ Viz. Přílohy Graf 43.

²¹⁸ Viz. Přílohy Graf 44.

²¹⁹ Proslavil se rolí Barneyho Stinsona v oblíbeném americkém sitcomu How I Met Your Mother (Jak jsem poznal vaši matku).

²²⁰ Zemřel v roce 1991 na AIDS.

²²¹ Viz. Přílohy Graf 49.

homosexuály bylo 41 věřících osob.²²² Ohledně hypotézy č.25 tvrdí heterosexuální většinová společnost, že z 58% homosexuálové nejsou v ČR diskriminováni.²²³ 52% dotazovaných homosexuálů s tímto názorem souhlasí a necítí, žádnou diskriminaci ve společnosti ohledně sexuální orientace.²²⁴

Ovšem ve volné otázce, v jaké pracovní pozici si heterosexuálové neumí představit homosexuála, byly nečastější odpovědi učitel či jiná práce s dětmi, policista, voják, lékař. Homosexuálové za pracovní pozice, kde by byli dle jejich názoru nejméně přijati označili učitelství a práci s dětmi, fyzicky těžkou práci (např. horník, dělník), ozbrojené složky (policista, voják), církevní funkce a vrcholový sport - fotbal.

5.5 Závěr výzkumu

Analýzou získaných dat byly porovnány názory většinové heterosexuální společnosti a homosexuální minority. Díky zacílení dotazníků na obě skupiny bylo možné tyto názory konfrontovat mezi sebou a zjistit shody či případné názorové rozdíly. Můžeme konstatovat, že dnešní moderní společnost již na homosexualitu nenahlíží jako na nemoc či problém, který je třeba schovávat, naopak snaží se vést otevřené dialogy o homosexualitě jako přirozené variantě sexuality člověka.

Společnost je také tolerantnější vůči projevům homosexuality na veřejnosti a není dnes již nic výjimečného vidět dva muže držící se za ruce. Společně s registrovaným partnerstvím přišla osvětová vlna, která dokázala, že registrované partnerství nemá za cíl ohrožovat formu tradičního manželství, že je jen jakousi alternativou, především kvůli právním aktům dvou osob, které spolu žijí. Většina heterosexuálů souhlasí s tím, aby mohli homosexuálové tyto partnerské svazky uzavírat, dokonce i některé církve ustupují ze striktních pravidel a zásad a pomáhají homosexuálním věřícím lidem, vyrovnat se svou odlišností.

I přes proklamovanou toleranci se stále můžeme setkat se stereotypy, které se ve společnosti udržují díky neznalosti heterosexuálních lidí. Například stereotyp, že homosexuálové jsou především zženštilí muži s přehnanou gestikulací a afektovaným hlasem. Velkou zásluhu mají v ukotvování těchto stereotypů média, která stále vykreslují homosexuální muže s těmito symboly, ať už se jedná o filmy či seriály.

²²² Viz. Přílohy Graf 50.

²²³ Viz. Přílohy Graf 47.

²²⁴ Viz. Přílohy Graf 48.

Předchozí výzkum dokazuje, že mezi názory homosexuálů a heterosexuálů není žádný vyloženě protichůdný, většinou se jedná o rozdíly založené na neznalosti nebo nezájmu o problematiku spojenou s odlišnou sexuální orientací. To také jen potvrzuje fakt, že společnost homosexuály začlenila, aniž by se je snažila separovat. Otázkou zůstává, zda se homosexuálové neseparují sami už jen díky gay klubům, speciálním seznamkám či komunitám určeným privátně pro gaye.

Zarážejícím faktem, který ukázal výzkum, je nezájem homosexuálů o akce s LGBT tématikou. Na pochod hrdosti Prague Pride by šlo více heterosexuálů než homosexuálů. Také neznalost institucí, které pomáhají prosazovat práva a tvořit veřejné mínění o LGBT problematice je překvapivá. Je přirozené, že každý homosexuál nemůže mít encyklopedické znalosti o své orientaci a veškerém dění kolem komunity, ale pokud chtějí homosexuálové v budoucnosti udělat další krok k úplné toleranci (např. možnost adopce dětí) bylo by asi vhodné aktivně podporovat gay komunitu i zevnitř.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce Proměny společenského vnímání homosexuality a jejích projevů se zaměřením na současnost je, popsat změny společenského vnímání homosexuality a jejích projevů, zmapovat vývoj tolerance společnosti vůči homosexuálům a poukázat na soudobou mediální prezentaci gay komunity a její činnost.

V teoretické části jsou obecně popsána specifika a problematika homosexuality. Zde je vysvětlen pojem homosexualita a další související pojmy jako homosexuální chování, homosexuální orientace, gay, lesba, coming out aj. Následující část se zabývá dějinami lidské homosexuality. V jednotlivých epochách zobrazuje a popisuje názory na homosexualitu a její projevy ve společnosti. Dozvídáme se, že zatímco v některých obdobích byla homosexualita silně zavrhována, existovaly v dějinách období, kdy byla homosexualita považována za zcela normální vztah srovnatelný se vztahem heterosexuálním. Tento liberální přístup zmizel ze společnosti s nástupem křesťanství. V následujících dobách musela homosexuální minorita silně bojovat o svá práva a pomalu se prosazovat mezi heterosexuální většinou. Vznikla řada sdružení a hnutí homosexuálů, ať už v České republice nebo v zahraničí, v nichž homosexuálové prezentují své názory a argumenty proti homofobii. Díky jejich usilovné práci a působení ve všech oblastech společnosti (politika, kultura atd...) se podařilo zrušit mnoho překážek, které homosexuály řadily do kategorie „nemocných deviantů“, které společnost ustrkovala do pozadí veřejného života.

Nejvýznamnější událostí současnosti v souvislosti s homosexualitou byl zákon o registrovaném partnerství, který dává právní záruky svazku osob stejného pohlaví. Tento krok je důkazem moderní společnosti, která již homosexualitu bere jako běžný jev a chápe, že sexuální orientace není záležitostí volby jedince, ale především psychologicko-biologickou predispozicí. Tyto informace byly potvrzeny výzkumem, který je součástí této bakalářské práce.

Výsledky v praktické části, byly získány zpracováním dotazníků vypracovaných zvlášť pro heterosexuály a zvlášť pro homosexuály, a měly stejné, opačně položené či navazující otázky, díky kterým bylo možné ihned konfrontovat výsledky, a zjistit tak shodu či rozdílnost v názorech obou těchto skupin, a tím pádem i komplexní výsledek. Výzkum byl realizován s celkovým počtem 400 respondentů (200 heterosexuálních a 200 homosexuálních) a jeho cílem bylo popsat problematiku homosexuality a jejích projevů z pohledu majority a minority ve společnosti. I přes nárůst tolerance ve

společnosti se stále vůči homosexuálům objevují předsudky a stereotypy, které do jisté míry také přizívají média. Často můžeme vidět v seriálech, zábavných pořadech nebo filmech zobrazování homosexuálů jako zženštilých osob se silně afektovaným hlasem a přehnanou gestikulací. Ti jsou pak často zdrojem vtipných situací právě díky svému zženštilému chování. Mnoho lidí si ani neuvědomuje, že i tyto zdánlivě nepodstatné věci ovlivňují názor na tak choulostivou věc, jako je sexuální orientace. Výzkum potvrdil, že se nadpoloviční většina heterosexuálních respondentů shodla na tom, že takovéto chování patří ke znakům homosexuality. Je tedy spíše otázkou pro tvůrce filmů a seriálů, zda by nebylo již vhodné opustit toto groteskní zobrazování homosexuálů. V ČR dosud nebyl natočen žádný seriál zaměřený na problémy LGBT minority, s LGBT postavami v hlavních rolích, kde by byly postavy zobrazeny jako „obyčejní lidé s obyčejnými problémy“.

Homosexualita je stále velmi živé téma a postavení homosexuálů ve společnosti se neustále vyvíjí. Velkou roli v tom hraje proces společenské liberalizace a detabuizace témat, která dříve byla pro majoritní společnost nepředstavitelná. Za vrchol tohoto procesu se dá považovat legalizace adopce dětí homosexuálními páry. Bylo by tedy velmi zajímavé tento proces dále sledovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BRZEK, A., J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. s. 128. ISBN 80-85526-03-4.

FAFEJTA, M. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Větrovany: nakladatelství Jana Piszkiwicze, 2004. s. 160. ISBN 80-86768-06-6.

FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000. s.536. ISBN 80-7272-010-4.

JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. s. 218. ISBN 80-7184-954-5.

MORUS, R. L. *Světové dějiny sexuality*. 3. vyd. Praha: Ikar, 2007. s.288.
ISBN 978-80-249-0887-8.

OSVALDOVÁ, B., et al. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri, 2007. s. 264. ISBN 978-80-7277-266-7.

PUTNA, M. C., et al. *Homosexualita v dějinách české kultury*. 1. vyd. Praha: Academia, 2011. s.496. ISBN 80-7184-954-5.

STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995. s. 140.

ZIKMUND-LENDER, L. *Texty o (queer) reprezentaci, kultuře, vizualitě*. 1.vyd Praha: o.s. Charlie, o. s. Interaktiv.cz, 2001. s. 48. ISBN 978-80-903904-8-5.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

FÁBRY, H., et al. *TRIANGEL: homosexualita – společnost – politika*. 1. vyd. Bratislava: Museion, Občan a demokracia, 2007. s. 152. ISBN 978-80-969704-9-0.

ONDRISOVÁ, S., et al. *Neviditeľná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. 1.vyd. Slovakia: Nadácia občan a demokracia, 2002. s. 172. ISBN 80-968528-5-X.

SOANES, C, et al. *Concise Oxford English Dictionary*. 11th ed. New York: Oxford University Press Inc, 2004. s. 1681. ISBN 978-0-19-954841-5.

SPENCER, C. *Dějiny homosexuality*. 1. vyd. Bratislava: Slovart, 1999. s. 296. ISBN 80-7145-302-1

Seznam použitých internetových zdrojů

BENEŠOVÁ, S. M, *Festival Apriles*. [online]. © 22.6.2012 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://magazin.lesba.cz/2007/11/22/festival-apriles/>

BOYTV. *Home*. [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.boytv.cz/>

ČESKÁ TELEVIZE. *Historie magazínu Q*. [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-02-6]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10121061347-q/3995-historie-magazinu-q/>

ČRO RADIOŽURNÁL. *Bona Dea*. [online]. © 1997-2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/porady/zprava/6643>

ELNADRUHOU. *14. NEJEN lesbický kulturní festival eLnadruhou*. [online]. © 19.3.2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.elnadruhou.cz/cz/14.-rocnik-2008/>

FEBIOFEST. *O nás*. [online]. © 1993-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.febiofest.cz/cs/o-nas>

FRESH GAY MAGAZINE. *Duhová vlajka - kde se vzala?*. [online]. © 2011 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.freshgaymag.cz/cz/news/read/38/>

GANYMEDES, J. *O nás*. [online]. © 2010 [cit. 2013-02-13]. Dostupné z: <http://ganymed.webnode.sk/o-nas/>

GATE. *Vstup do světa gayů a leseb*. [online]. © 2006-2013 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.gejt.cz/cteni/laska-je-laska/vstup-do-sveta-gayu-a-leseb.html>

GAY INICIATIVA. *Zrození SOHO v ČR*. [online]. © 2001-2002 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/index.php?page=clanek&id=5>

GAY MAGAZÍN. *Co je to homofobie? Jaké jsou projevy homofobie? Co je vnitřní homofobie?*. [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.gaymagazin.cz/gay-svet.234/homofobie-homofobni-chovani.153.html>

HROMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR*. [online]. © 2002 [cit. 2013-03-01] Dostupné z: <http://www.stud.cz/glbtkomunita-a-hnuti/view-category/strana-2.html>

HROMADA, J. *Ukončení činnosti GI v ČR*. [online]. © 1.1.2009 [cit. 2013-02-12].
Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=1257>

JEŘÁBEK, H. *Úvod do sociologického výzkumu*. [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z:
<http://www.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/tritypyvyzkumu.htm>

LIMEMEDIA. *Rádio Rogy – stanice pro homosexuály s víkendovým provozem*. [online].
[cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.radiotv.cz/p_internet/i_obecne/rdio-rogy-stanice-pro-homosexuly-s-vkendovm-provozem/

LUI. *TOP Gay mobilní aplikace*. [online]. © 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z:
[/http://www.lui-magazine.cz/tipy/item/903-top-gay-mobiln%C3%AD-aplikace](http://www.lui-magazine.cz/tipy/item/903-top-gay-mobiln%C3%AD-aplikace)

MARTINOVÁ, J. *Legato se ruší!* [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-02-6]. Dostupné z:
<http://www.translide.cz/legato-se-rusi>

MEZIPATRA, *O nas*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z:
<http://www.mezipatra.cz/festival/o-nas>

MEZIPATRA. *Ohlédnutí za minulými ročníky*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z:
<http://www.mezipatra.cz/festival/ohljednuti-za-minulymi-rocniky>

NEON TV. *Queer v médiích – přednáška o něčem aktuálním*. [online]. © 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://neontv.cz/2011/12/queer-v-mediich-%E2%80%93-prednaska-o-necem-aktualnim/>

PECHOVÁ, O. *Homofobie, heterosexismus, diskriminace sexuálních minorit?*. [online].
© 2005 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z:
www.mkc.cz/uploaded/download/Homofobie.doc

QUEEREYE. *Festival Jiný Pohled – Queer Eye*. [online]. © 2010 [cit. 2013-03-01].
Dostupné z: <http://www.queereye.cz/festival-jiny-pohled-queer-eye.html>

ROZDÍLNÉ RYTMY. *home*. [online]. © 23.3.2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z:
<http://rozdilnerytmy.blgz.cz/>

STUD BRNO. *Fotoreport: 28.6. Queer Parade*. [online]. © 1997-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.stud.cz/fotogalerie/fotoreport-286-queer-parade.html>

ŠLEHOFER, M. *Registrované partnerství 2006 - 2011*. [online]. © 23.3.2013 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://rozdilnerytmy.blgz.cz/2012/03/Registrovane-partnerstvi-2006-2011-od-M-Slehofera.html>

TV NOVA. *Režisér šesté Výměny: O traumatu Radovana jsme neměli tušení!* [online]. © 2012 [cit. 2013-02-6]. Dostupné z: <http://vymena.nova.cz/clanek/novinky/reziser-seste-vymeny-o-traumatu-radovana-jsme-nemeli-tuseni.html>.

Seznam ostatních zdrojů

Výroční zpráva *PRAGUE PRIDE, O. S za rok2012*. [online]. © 2012-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.praguepride.com/uploads/files/vz%20pp%202012.pdf>

Výroční zpráva

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník heterosexuálové.....	I
Příloha B – Dotazník homosexuálové.....	III
Příloha C - Grafy.....	VI

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník heterosexuálové

Pohlaví: žena x muž

Věk: _____

Dosažené vzdělání:

základní

odborné učiliště

středoškolské bez maturity

středoškolské s maturitou

vysokoškolské

- 1) Ve které pracovní pozici si neumíte představit homosexuálního muže/ženu?
(napište zaměstnání) _____
- 2) Myslíte si, že homosexuálové jsou více promiskuitní než heterosexuálové?
(ano x ne)
- 3) Vadil by vám pohled na dva muže, kteří se na veřejnosti drží za ruce?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 4) Vadil by vám pohled na dvě ženy které se na veřejnosti drží za ruce?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 5) Pobuřuje vás líbání dvou mužů na veřejnosti?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 6) Pobuřuje vás líbání dvou žen na veřejnosti?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 5) Oslovil vás někdy nějaký homosexuál za účelem seznámení?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 6) Myslíte si, že homosexuála lze poznat na první pohled pomocí nějakých znaků či projevů?
(ano x ne)
- 7) Pokud ano, jak?

- 8) Myslíte si, že znakem homosexuálních mužů jsou zženštilé projevy chování?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

- 9) Vadí vám tyto zženštilé projevy (šišlání, přehnaná gestikulace atd..)?)
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 10) Myslíte si, že metrosexuálové jsou skrytí/nepřiznaní homosexuálové?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 11) Máte ve vašem okolí nějakého homosexuála?
(ano, ne)
- 12) Jak byste přijali přiznání vašeho dítěte k homosexualitě?
a) vadilo by mi to b) nevadilo by mi to
- 13) Snažili byste se o „léčbu“ homosexuality svého dítěte?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 15) Změnilo by se vaše chování např. k dlouholetému kamarádovi/kamarádce, kdyby se přiznal/a že je homosexuální?
(ne, spíš ne, spíš ano, ano)
- 14) Líbal/a jste se někdy s osobou stejného pohlaví?
(ano x ne)
- 15) Měl/a jste někdy intimní styk s osobou stejného pohlaví (myšleno více než líbání)?
(ano x ne)
- 16) Myslíte si, že je možné změnit sexuální orientaci?
(ano x ne)
- 17) Znáte nějaké spolky či sdružení homosexuálů?
(ano x ne)
- 18) Pokud ano jaké ?
-
- 18) Zúčastnil byste se někdy nějaké akce na podporu homosexuálů např. Prague Pride?
(ano x ne)
- 19) Kdo se vám vybaví, když se řekne homosexuál (např. známá osobnost atd..)?)
-
- 20) Souhlasíte s registrovaným partnerstvím homosexuálů?
(ano x ne)
- 21) Myslíte si, že zobrazování homosexuálních postav v médiích je
(nedostatečné, dostatečné, nadbytečné)
- 22) Jak jsou podle vás homosexuálové v médiích (novinách/seriálech/filmech atd..) nejčastěji zobrazováni?
(pozitivně, neutrálně, negativně)

23) Jak byste ohodnotil/a svůj postoj k homosexualitě na následující škále ?

(1 negativní – 5 pozitivní - zakroužkujte)

1 – 2 – 3 – 4 – 5

24) Myslíte si, že je zákon o registrovaném partnerství potřebný a souhlasil/a byste s jeho schválením?

(ano/ne)

25) Myslíte si, že jsou gayové a lesbičky v ČR diskriminováni?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

26) Informace, které o homosexualitě máte, jste získal(a) se zdroje:

- a) sdělovací a mediální prostředky (televize, rádio, tisk, internet...)
- b) osobní setkání s člověkem s homosexuální orientací
- c) škola, odborné přednášky, semináře, odborná literatura
- d) veřejné mínění, rodina, známí
- e) jiný zdroj – jaký _____

27 Jste věřící

ano - ne

Příloha B – Dotazník homosexuálové

Pohlaví: žena x muž

Věk _____

Dosažené vzdělání:

základní

odborné učiliště

středoškolské bez maturity

středoškolské s maturitou

vysokoškolské.

1) Ve které profesi si myslíte, že by vás jako homosexuála nejméně přijali?

(napište zaměstnání) _____

2) Myslíte si, že homosexuálové jsou více promiskuitní než heterosexuálové?

(ano x ne)

3) Pokud byste se s přítelem/přítečkou drželi/y na veřejnosti za ruce, setkali/y byste se s nepříjemnými pohledy či poznámkami?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

4) Myslíte si, že líbání dvou mužů na veřejnosti ostatní heterosexuály pobuřuje?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

4) Myslíte si, že líbání dvou žen na veřejnosti ostatní heterosexuály pobuřuje?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

5) Dovolil/a byste si oslovit osobu stejného pohl. na veřejnosti za účelem seznámení ?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

6) Existují mezi homosexuálně orientovanými muži/ženami jasné znaky či symboly, dle kterých se homosexuálové bezpečně poznají?

(ano x ne)

7) Pokud ano, jaké znaky?

8) Myslíte si, že znakem homosexuálních mužů jsou zženštilé projevy chování?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

9) Vadí vám tyto zženštilé projevy (šišlání, přehnaná gestikulace atd..)?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

10) Myslíte si, že metrosexuálové jsou skrytí/nepřiznaní homosexuálové?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

11) Přiznali/y jste doma svou homosexualitu? Pokud ne proč?

(ano, ne)

Pokud jste odpověděli na otázku 11) NE nevyplňujte otázku 12) a 13)

12) Jak přijala vaše matka toto přiznání?

(ohodnoťte jako ve škole 1 nejlepší 5 nejhorší) 1 – 2 – 3- 4 - 5

13) Jak přijal váš otec toto přiznání ?

(ohodnoťte jako ve škole 1 nejlepší 5 nejhorší) 1 – 2 –3 –4 -5

15) Zaznamenal/a jste změnu chování u přátel či rodiny po přiznání k vaší orientaci?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

14) V kolika letech jste zjistil/a svou homosexuální orientaci?

(uved'te číslo) _____

15) Vyhledal/a jste někdy odbornou pomoc (psycholog, sexuolog, linka důvěry...), kvůli své orientaci ?

(ano – ne)

15) Měl/a jste někdy sex s osobou opačného pohlaví (heterosexuální styk) ?

(ano x ne)

16) Kdybyste mohl/a změnit svou sexuální orientaci, udělal/a byste to? Proč?

(ne, spíš ne, spíš ano, ano)

17) Angažujete se v nějakém hnutí či spolku pro homosexuály?

(ano x ne)

18) Účastnil/a jste se nějaké akce na podporu homosexuality např. Prague Pride ?

(ano x ne)

19) Jaká znáte sdružení a organizace na podporu homosexuálů ?

23) Souhlasíte s registrovaným partnerstvím homosexuálů?

(ano x ne)

18) Využil/a byste možnost uzavřít partnerství?

(ano x ne)

16) Myslíte si, že je možné změnit či potlačit sexuální orientaci?

(ano x ne)

19) Myslíte si, že zobrazování homosexuálních postav v médiích je:

(nedostatečné, dostatečné, nadbytečné)

20) Jak jsou podle vás homosexuálové v médiích (novinách/seriálech/filmech atd..)

nejčastěji zobrazováni:

(pozitivně, neutrálně, negativně)

21) Myslíte si že gayové a lesbičky jsou v ČR diskriminováni ?

(ano, spíš ano, spíš ne, ne)

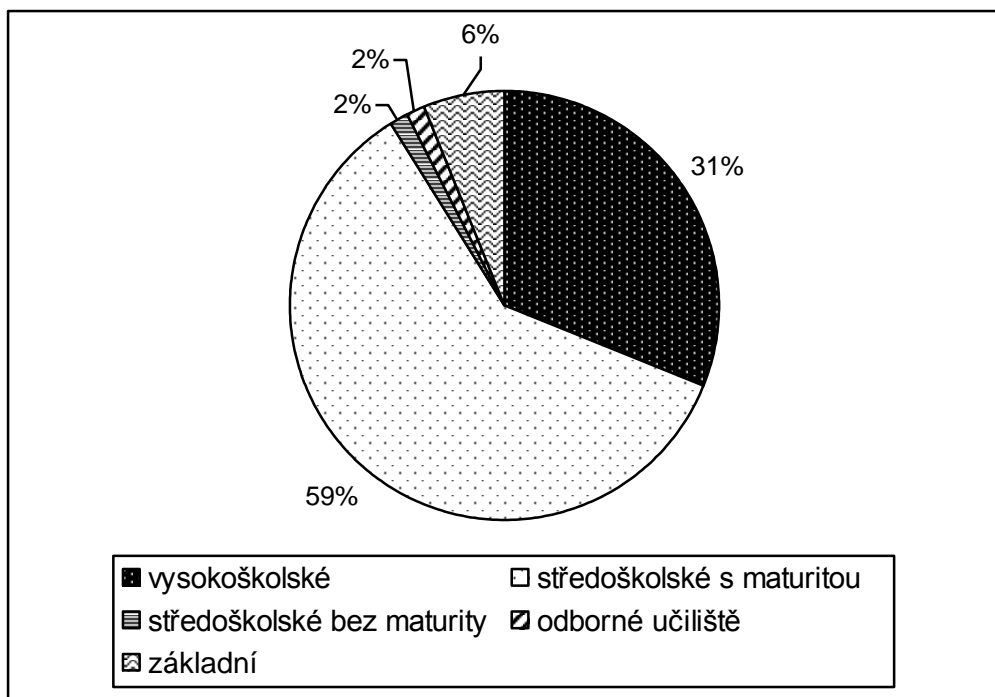
22) Která veřejně známá homosexuální osobnost se vám vybaví jako první ?

23) Jste věřící?

(ano x ne)

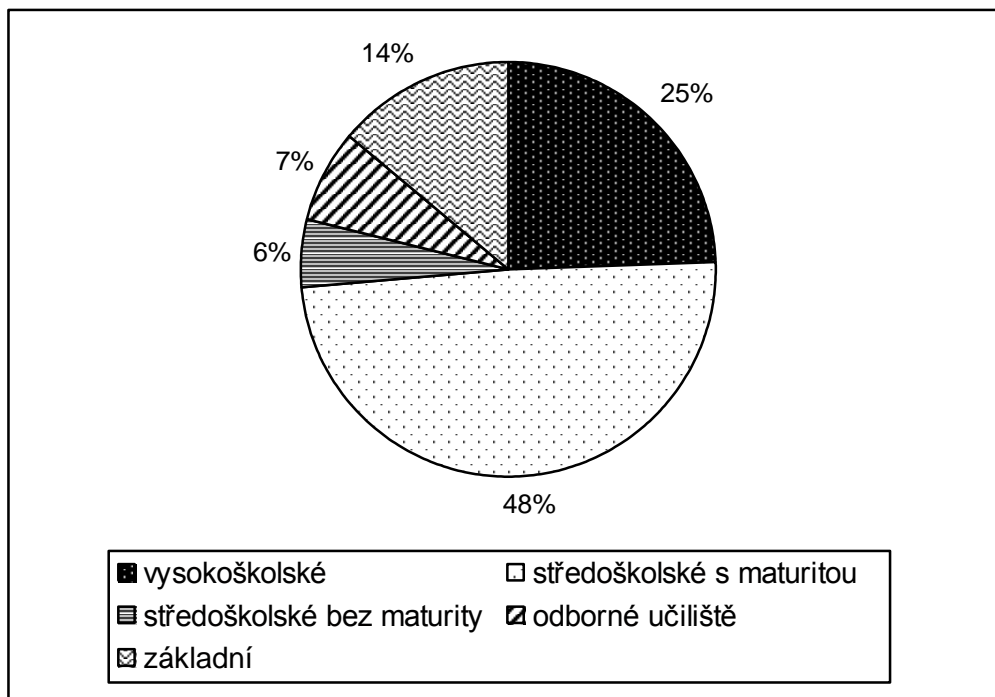
Příloha C – Grafy

Graf 1: **Heterosexuálové: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

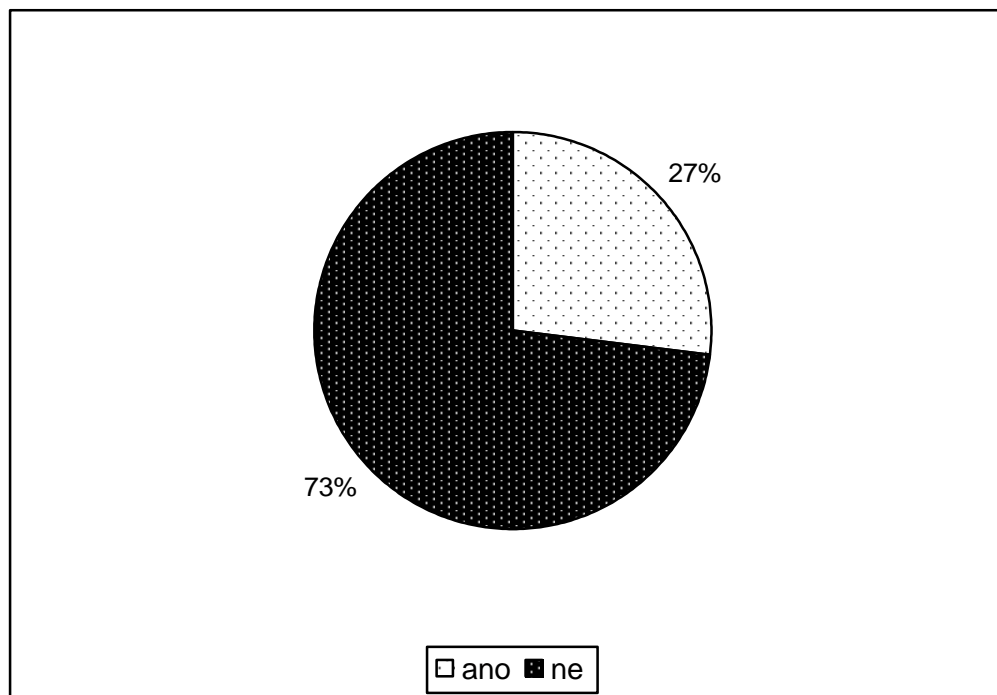
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 2: **Homosexuálové: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

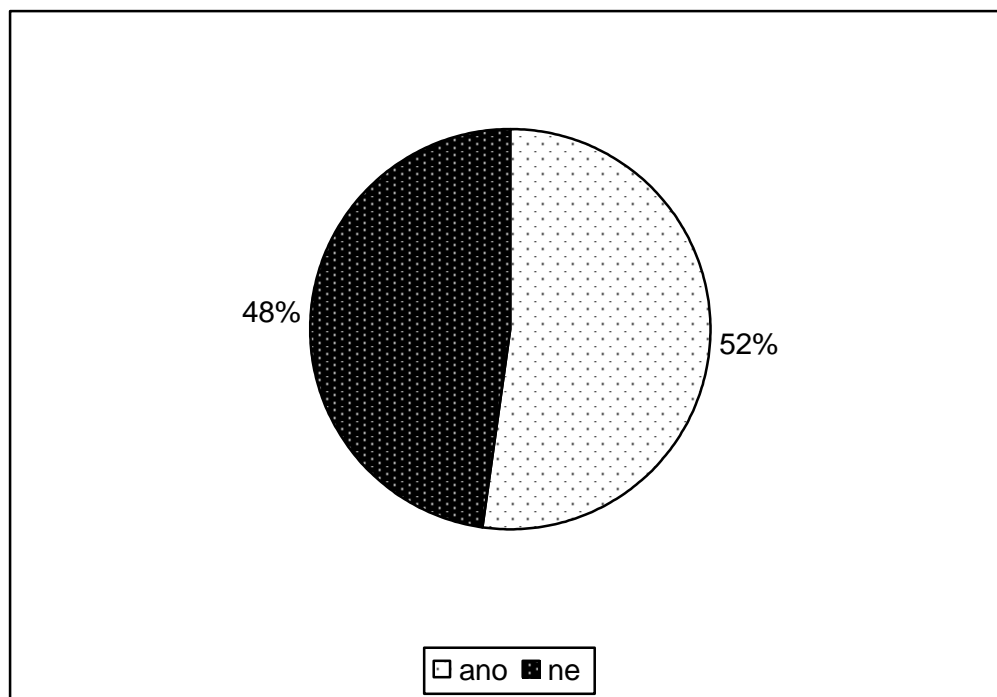
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 3: **Heterosexuálové: Myslíte si, že jsou homosexuálové promiskuitnější než heterosexuálové?**

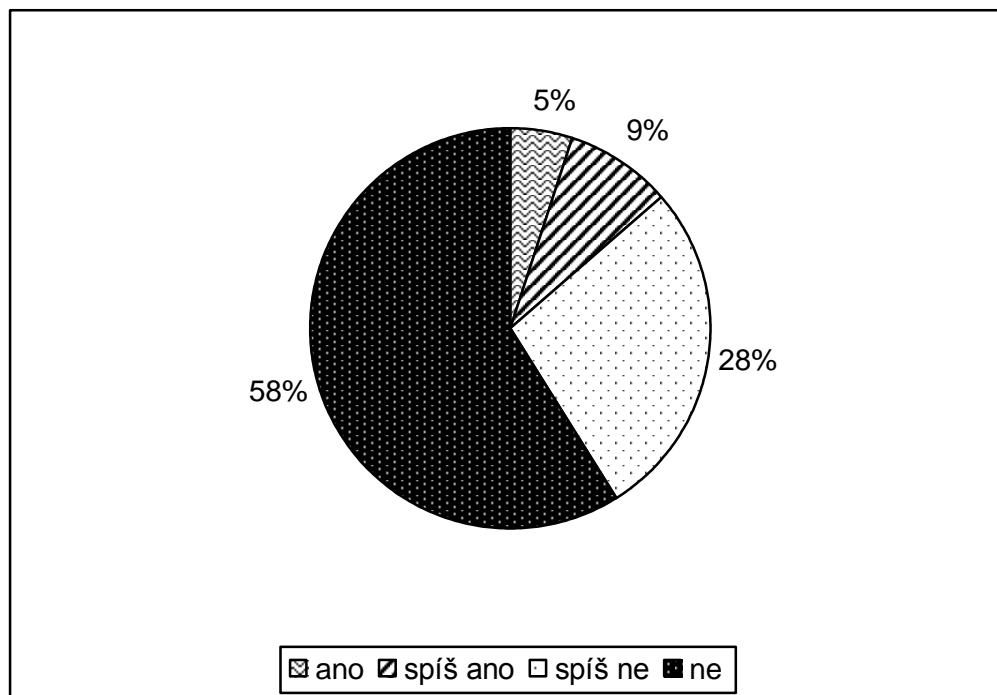
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 4: **Homosexuálové: Myslíte si, že jsou homosexuálové promiskuitnější než heterosexuálové?**

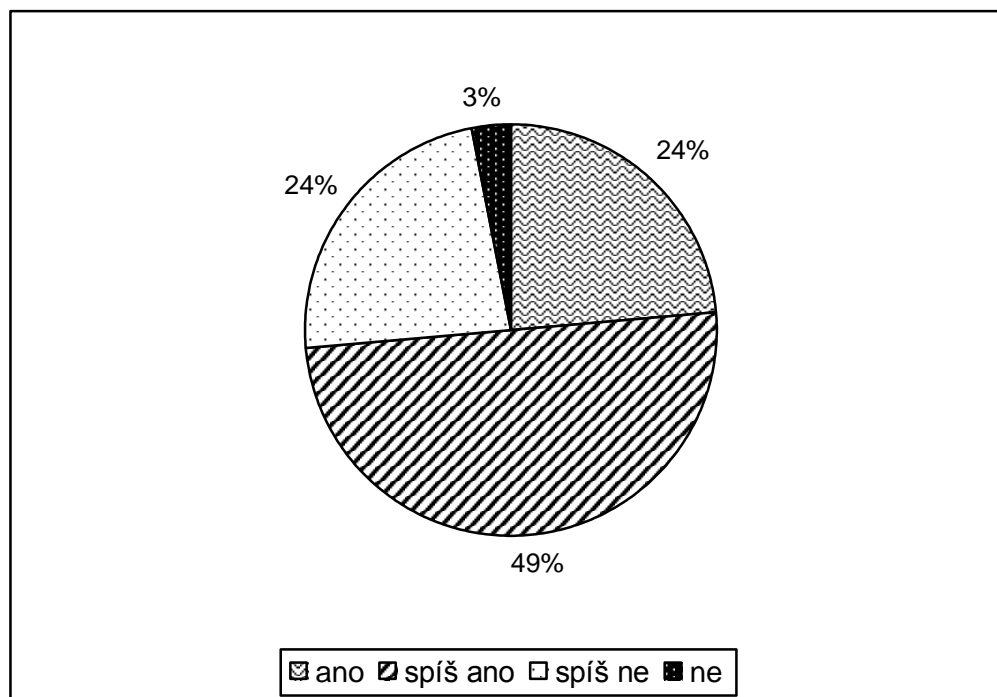
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 5: Heterosexuálové: Vadil by Vám pohled na dva muže, kteří se na veřejnosti drží za ruce?

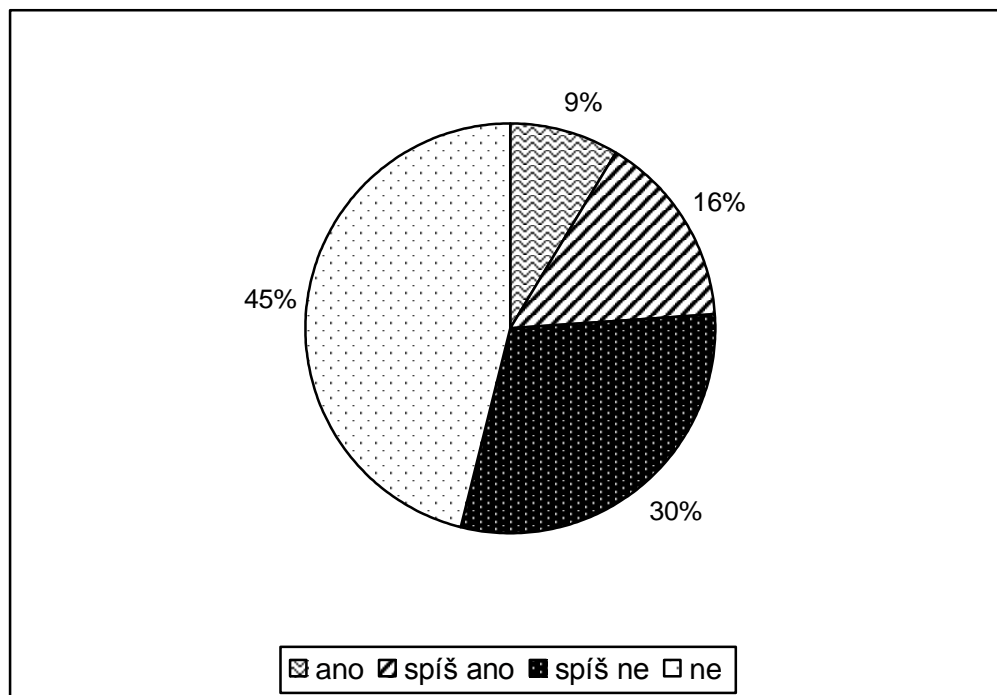
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 6: Homosexuálové: Pokud byste se drželi/y s osobou stejného pohlaví veřejnosti za ruce, setkali/y byste se s nepříjemnými pohledy či poznámkami?

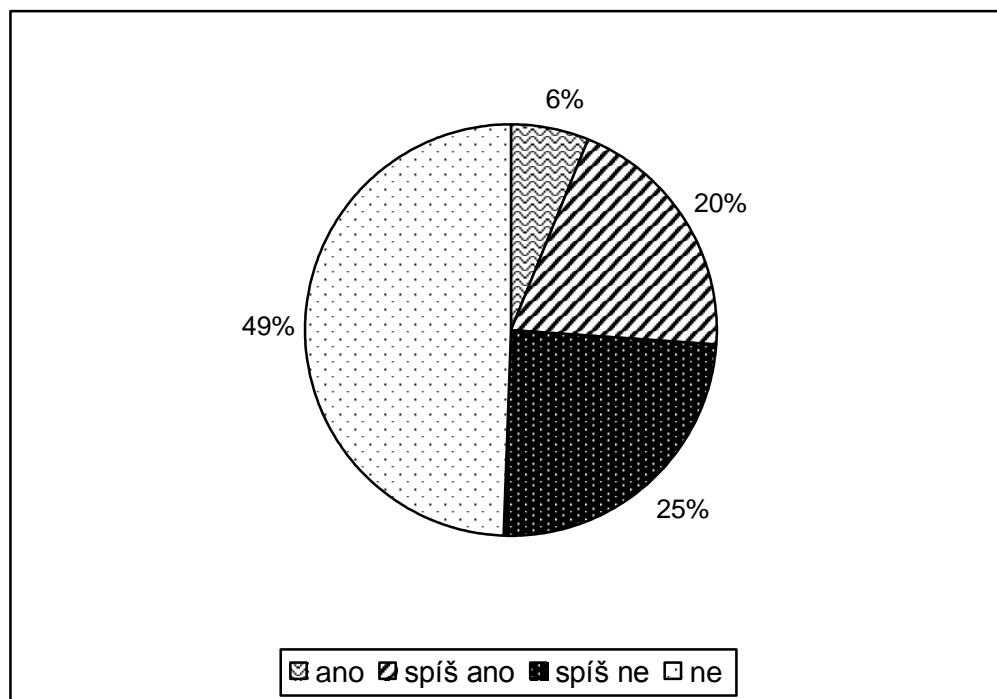
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 7: Heterosexuálové: Vadil by vám pohled na dvě ženy, které se na veřejnosti líbají?

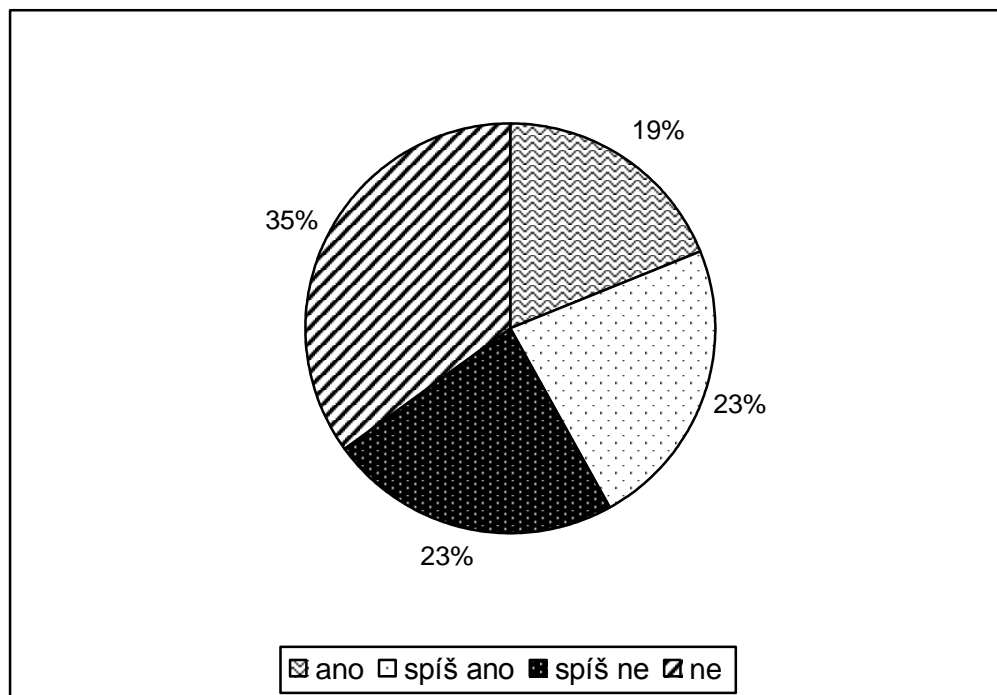
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 8: Homosexuálové: Myslíte si, že líbání dvou žen na veřejnosti ostatní heterosexuály pobuřuje?

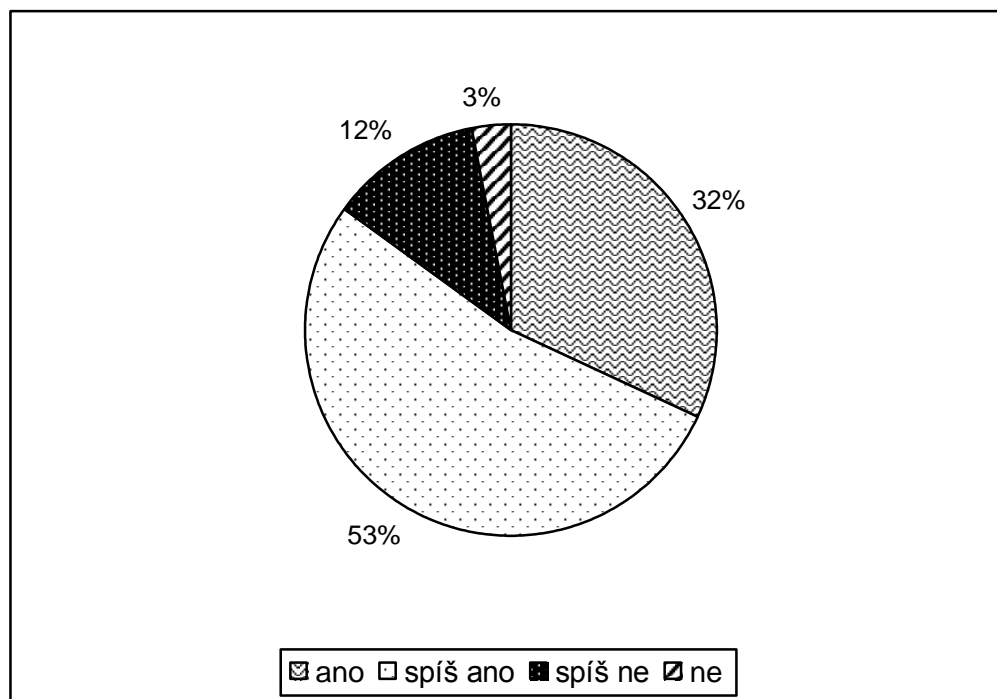
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 9: **Heterosexuálové: Vadil by vám pohled na dva muže, kteří se na veřejnosti líbají?**

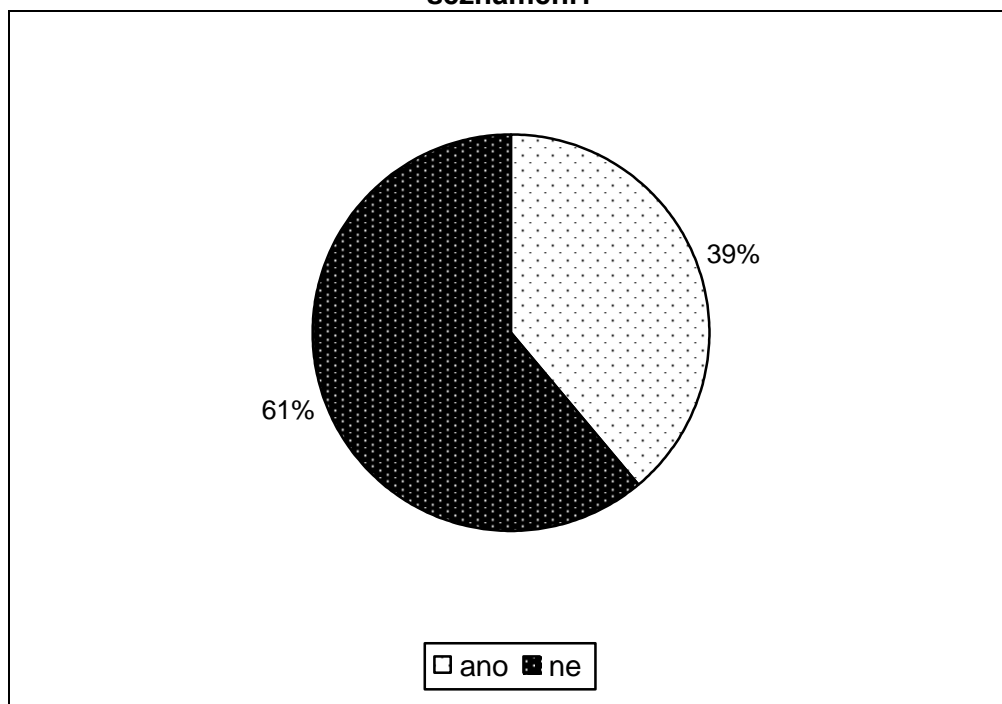
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 10: **Homosexuálové: Myslíte si, že líbání dvou mužů na veřejnosti ostatní heterosexuály pobuřuje?**

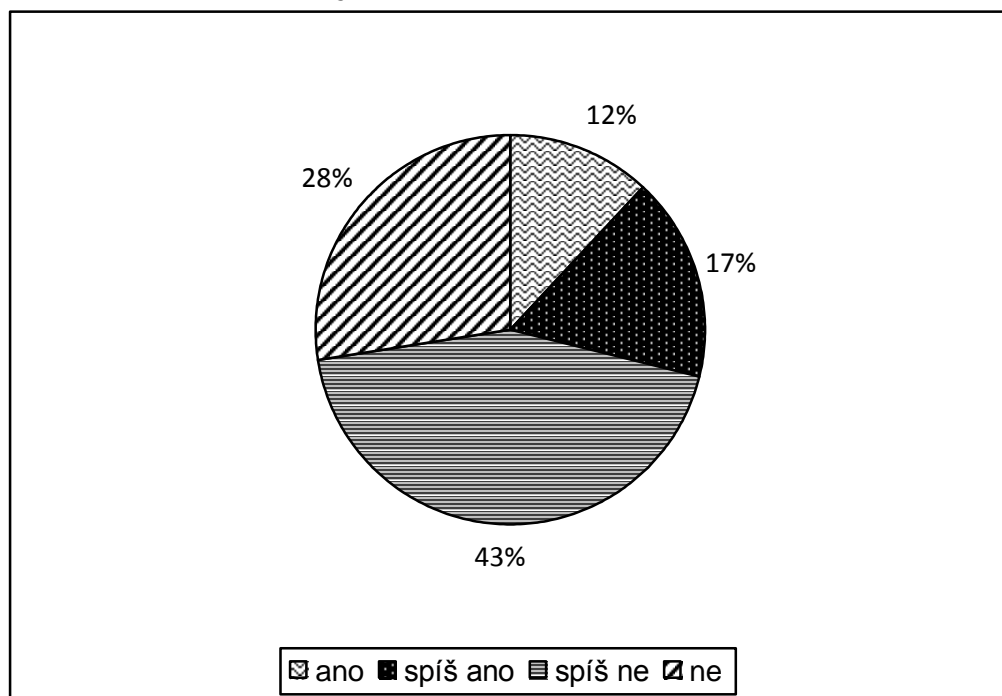
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 11: **Heterosexuálové: Oslovil vás někdy nějaký homosexuál za účelem seznámení?**

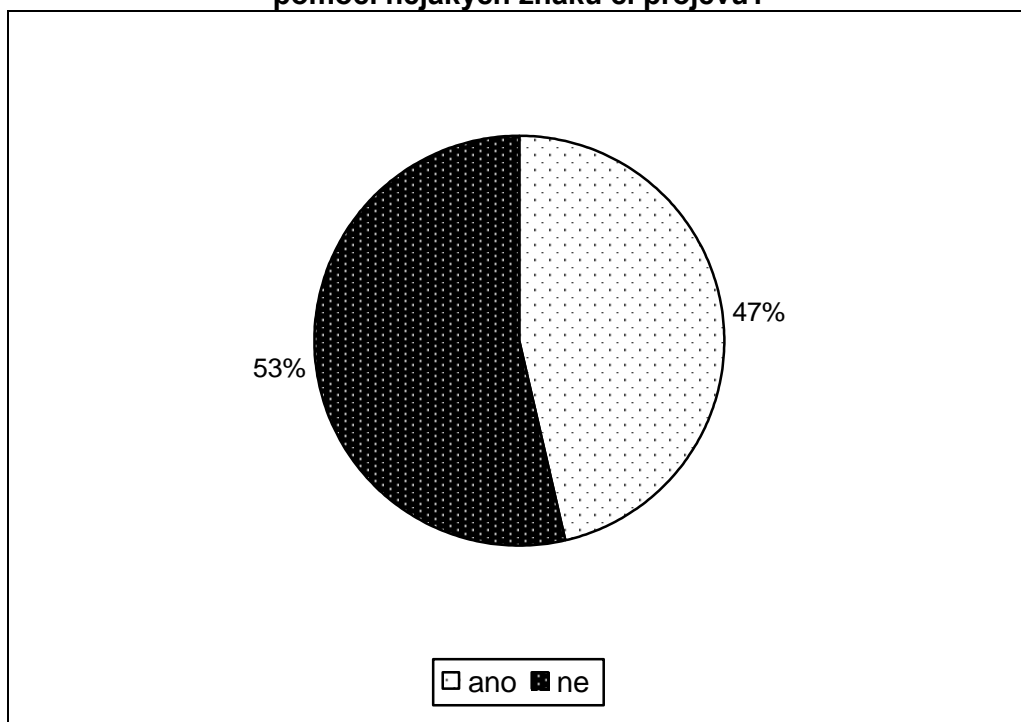
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 12: **Homosexuálové: Dovolil/a byste si oslovit osobu stejného pohlaví na veřejnosti za účelem seznámení?**

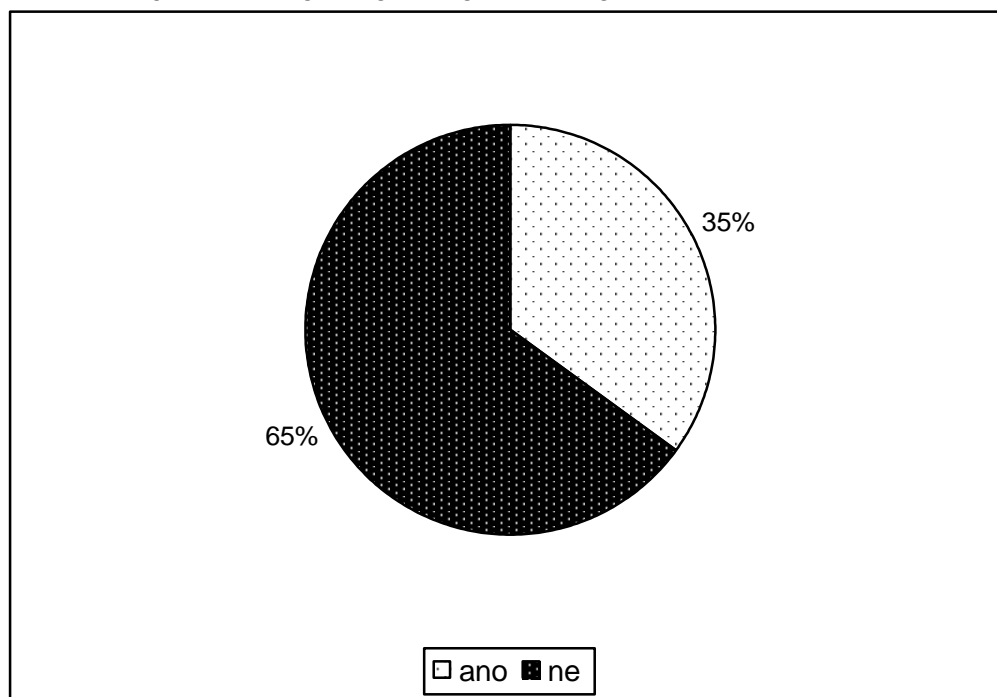
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 13: Heterosexuálové: Myslíte si, že homosexuála lze poznat na první pohled pomocí nějakých znaků či projevů?

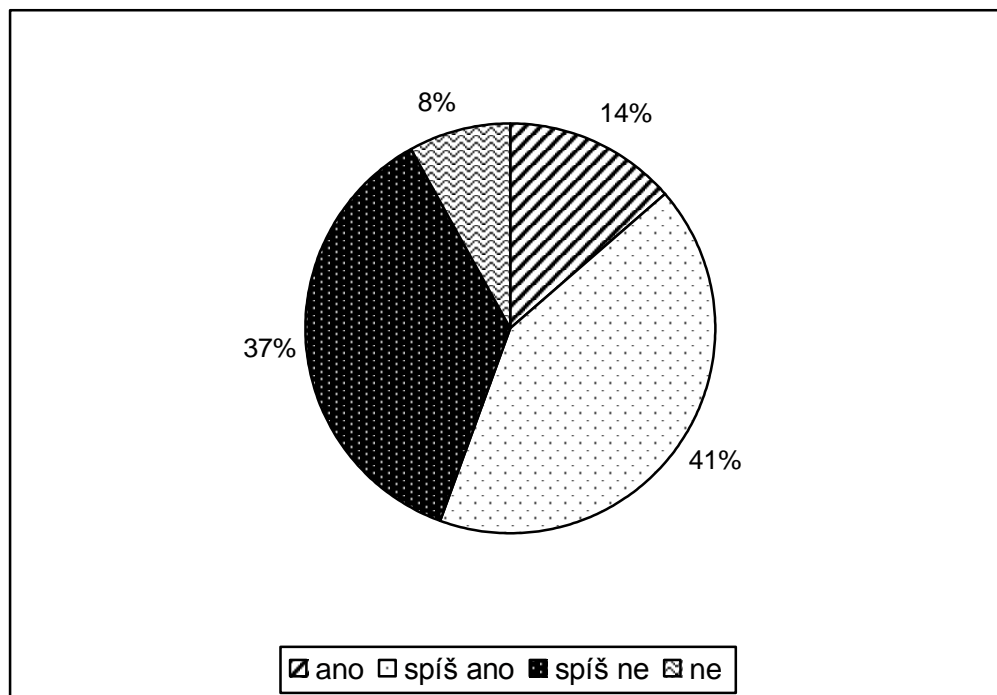
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 14: Homosexuálové: Existují mezi homosexuálně orientovanými muži/ženami jasné znaky či symboly, dle kterých se homosexuálové poznají?

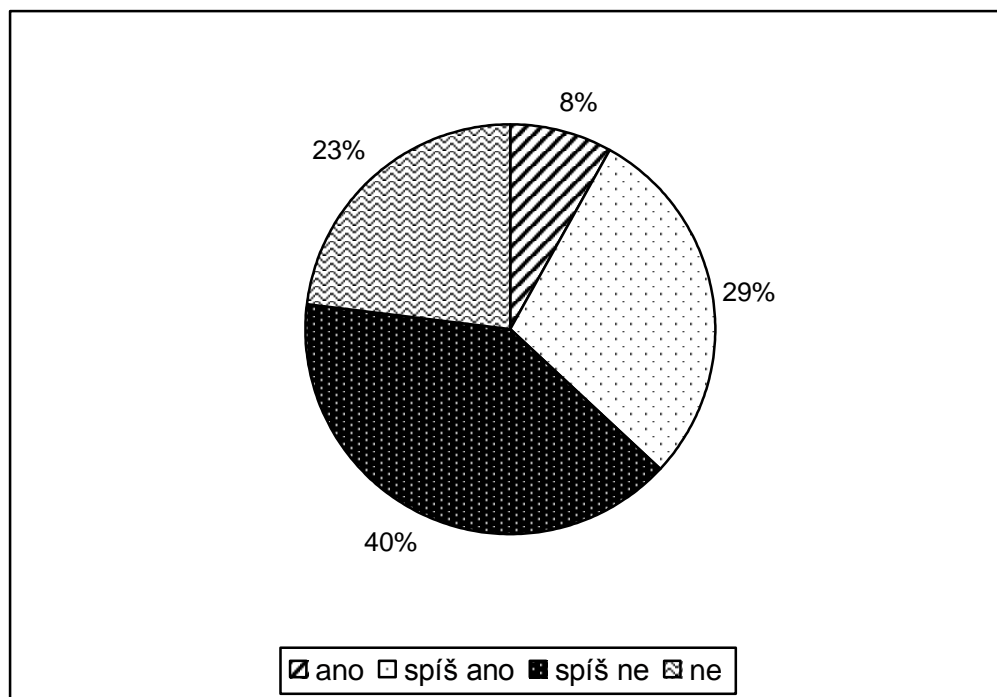
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 15: **Heterosexuálové: Myslíte si, že znakem homosexuálních mužů jsou zženštilé projevy chování?**

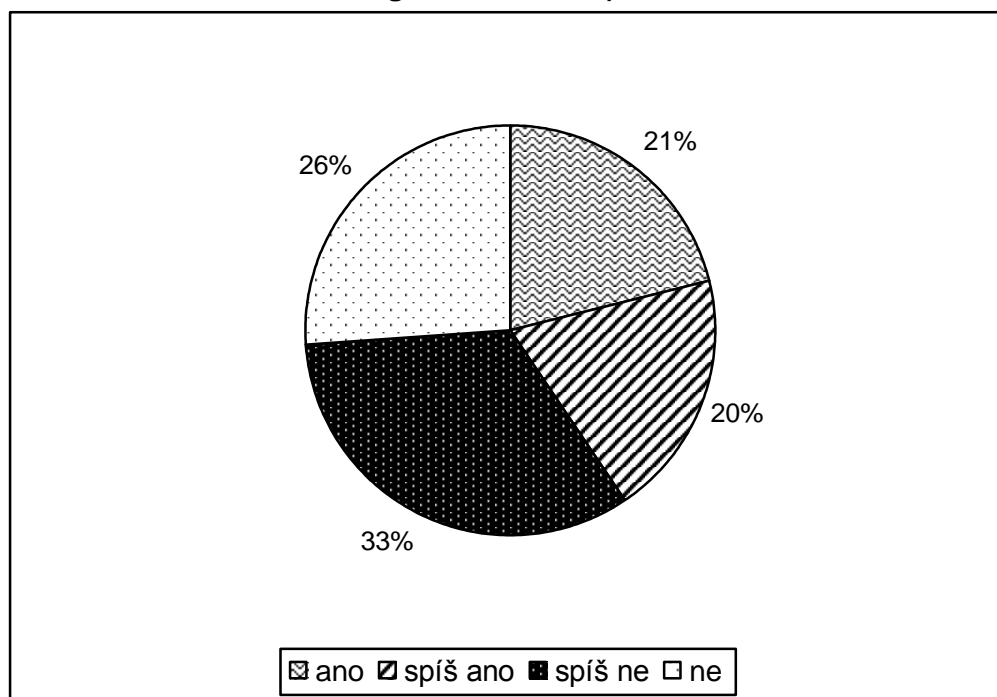
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 16: **Homosexuálové: Myslíte si, že znakem homosexuálních mužů jsou zženštilé projevy chování?**

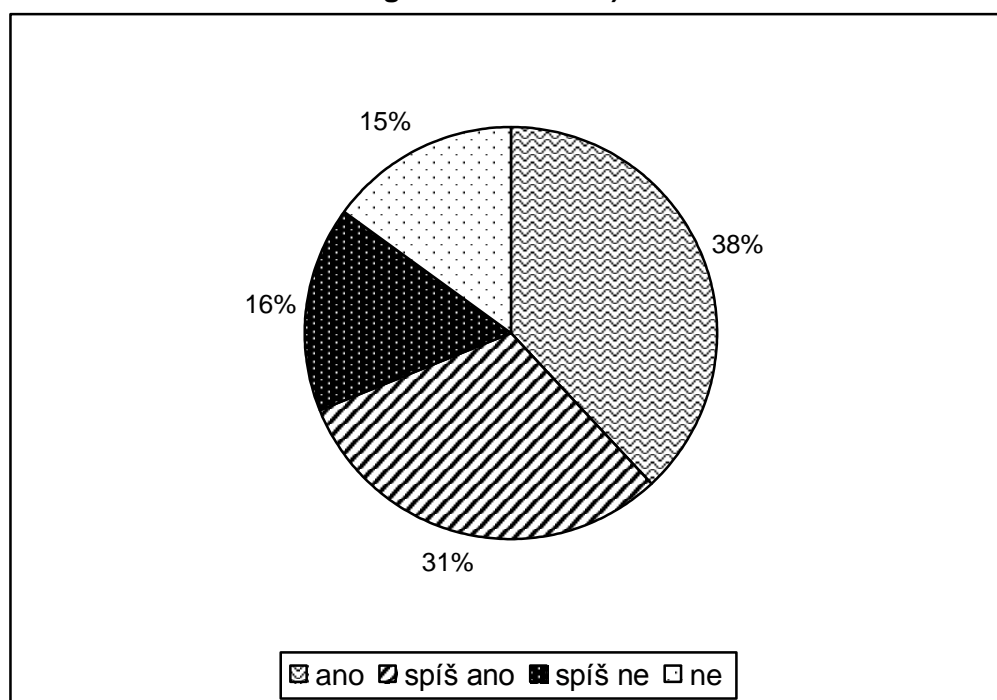
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 17: **Heterosexuálové: Vadí vám tyto zženštilé projevy (šišlání, přehnaná gestikulace atd.)?**

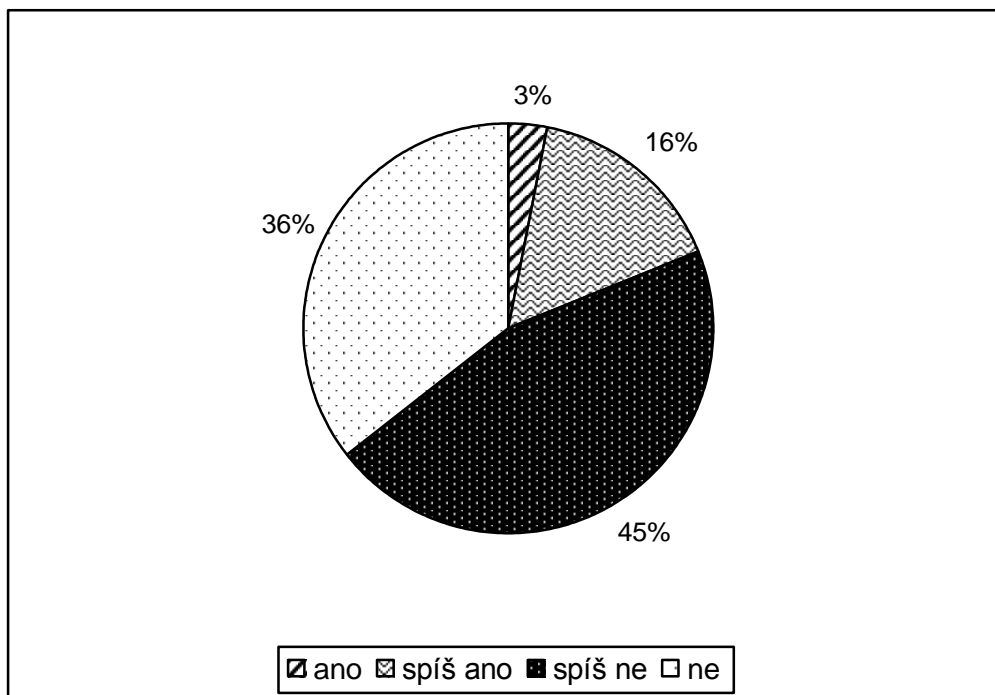
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 18: **Homosexuálové: Vadí vám tyto zženštilé projevy (šišlání, přehnaná gestikulace atd..)?**

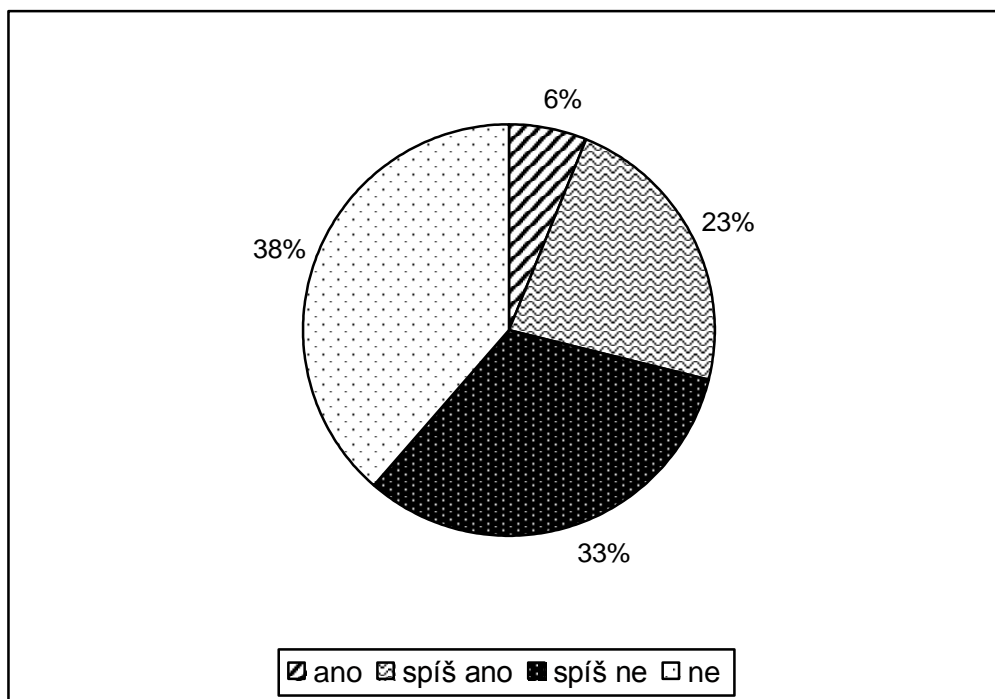
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 19: **Heterosexuálové: Myslíte si, že metrosexuálové (muži extrémně pečující o svůj vzhled a oblečení) jsou skrytí/nepřiznaní homosexuálové?**

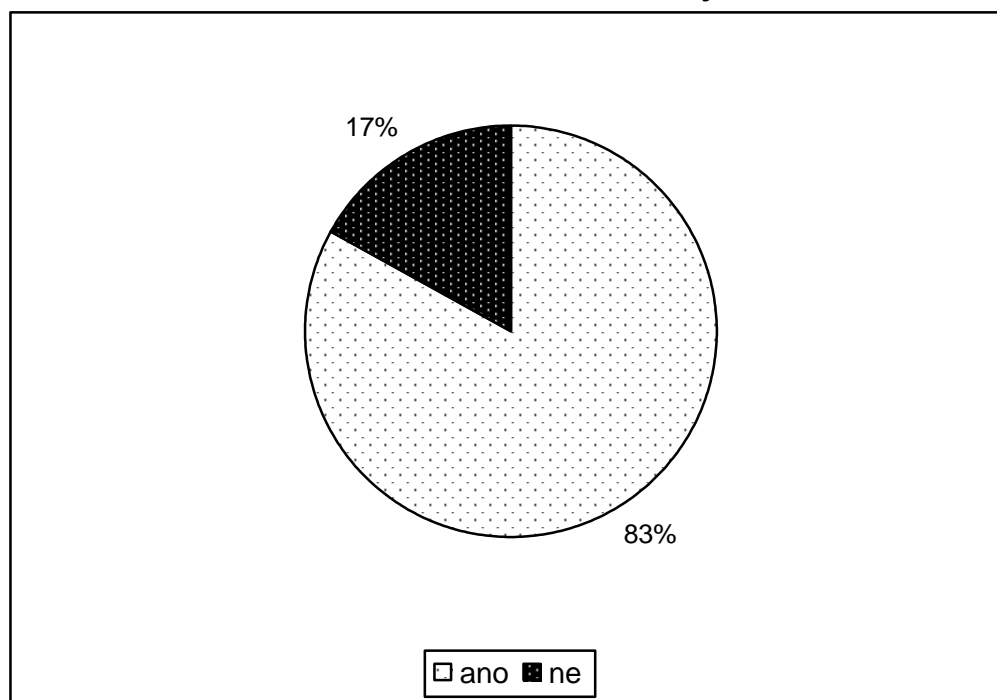
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 20: **Homosexuálové: Myslíte si, že metrosexuálové jsou skrytí/nepřiznaní homosexuálové?**

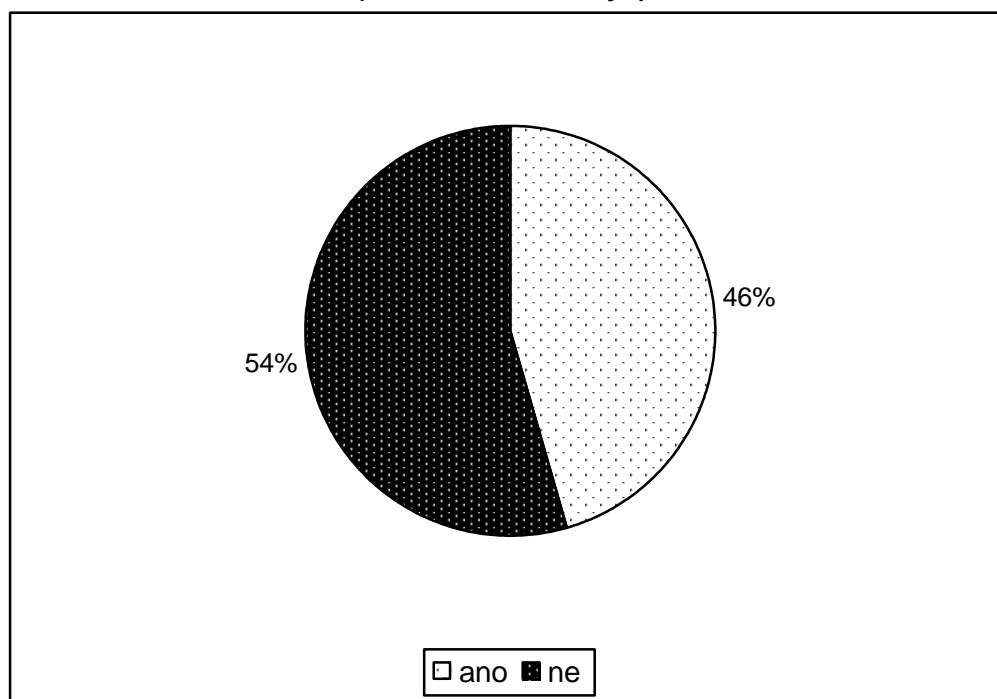
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 21: Heterosexuálové: Máte ve vašem okolí nějakého homosexuála?

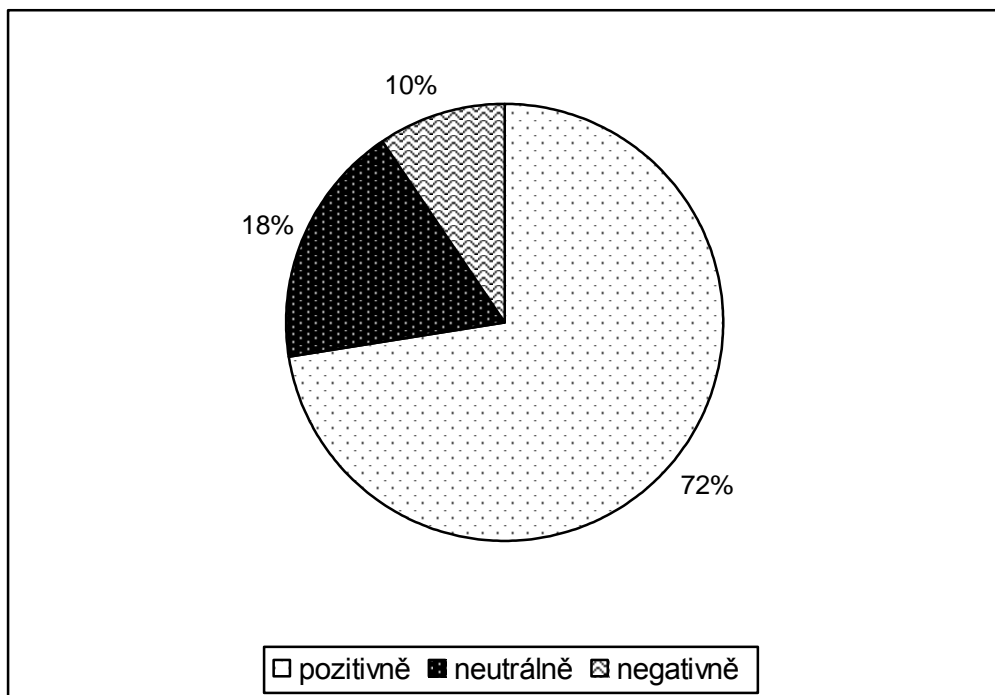
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 22: Homosexuálové: Měl/a jste někdy sex s osobou opačného pohlaví (heterosexuální styk)?

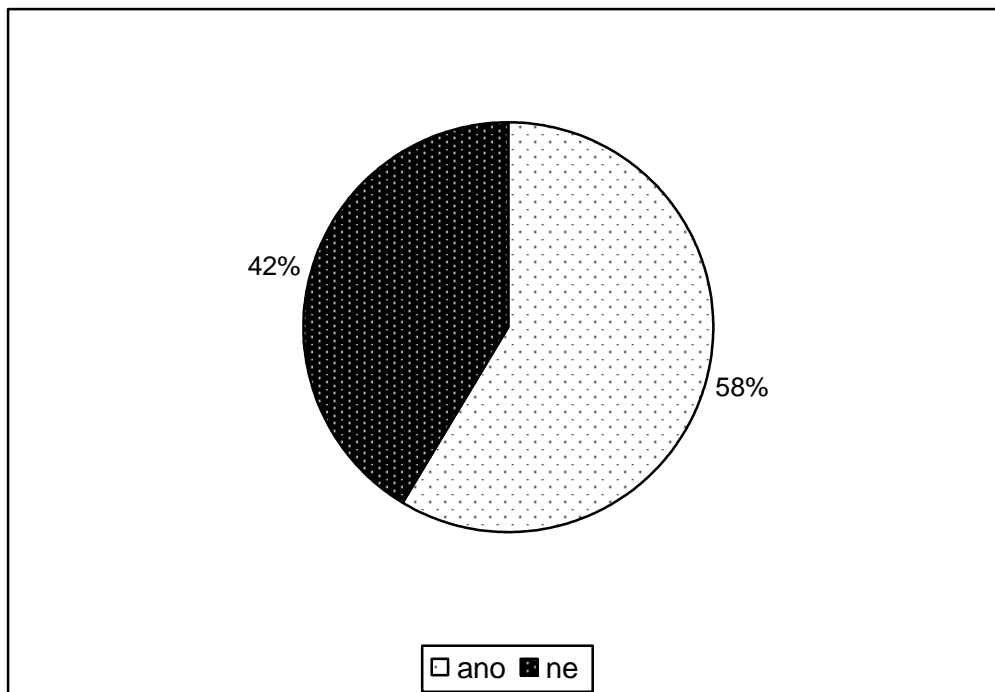
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 23: **Heterosexuálové: Jak byste přijal/a přiznání vašeho dítěte k homosexualitě?**

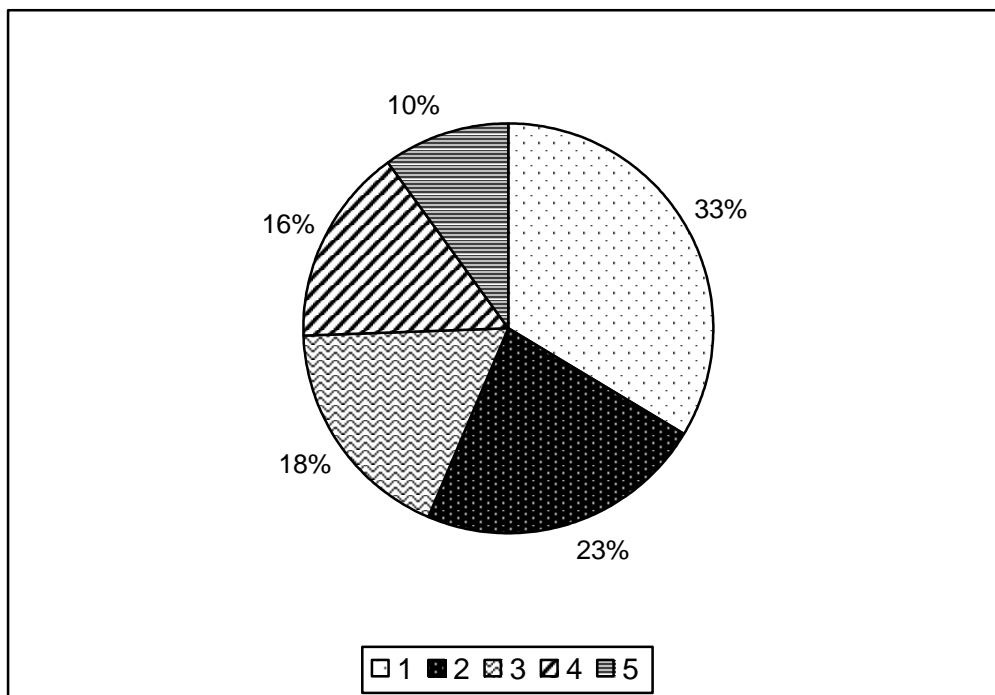
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 24: **Homosexuálové: Přiznali/y jste doma svou homosexualitu?**

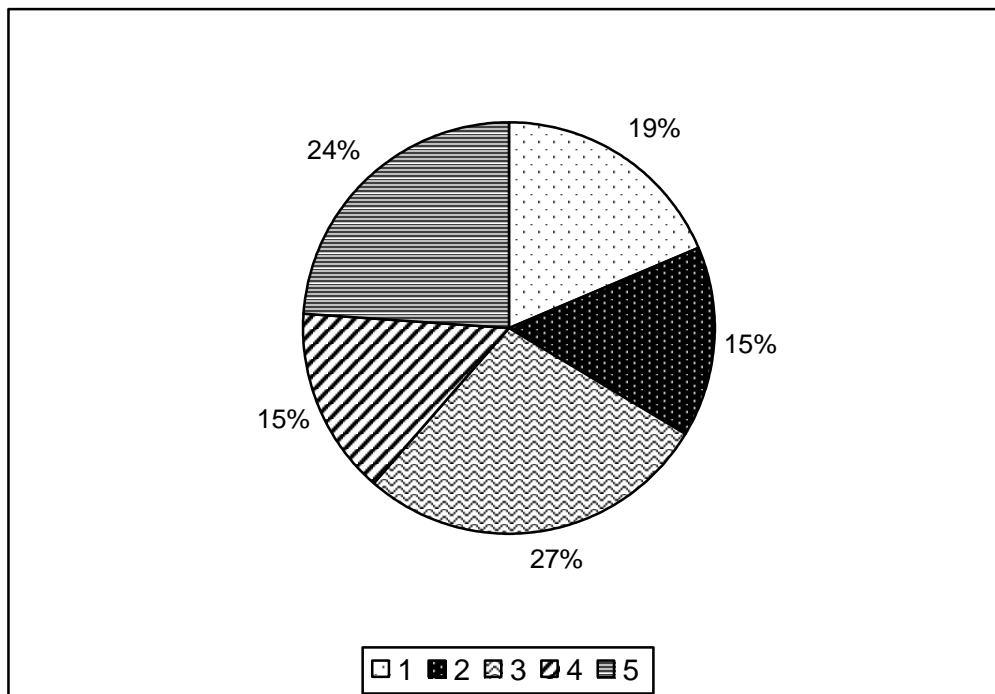
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 25: Homosexuálové: Jak přijala vaše matka toto přiznání? (1-nejlepší 5-nejhorší)

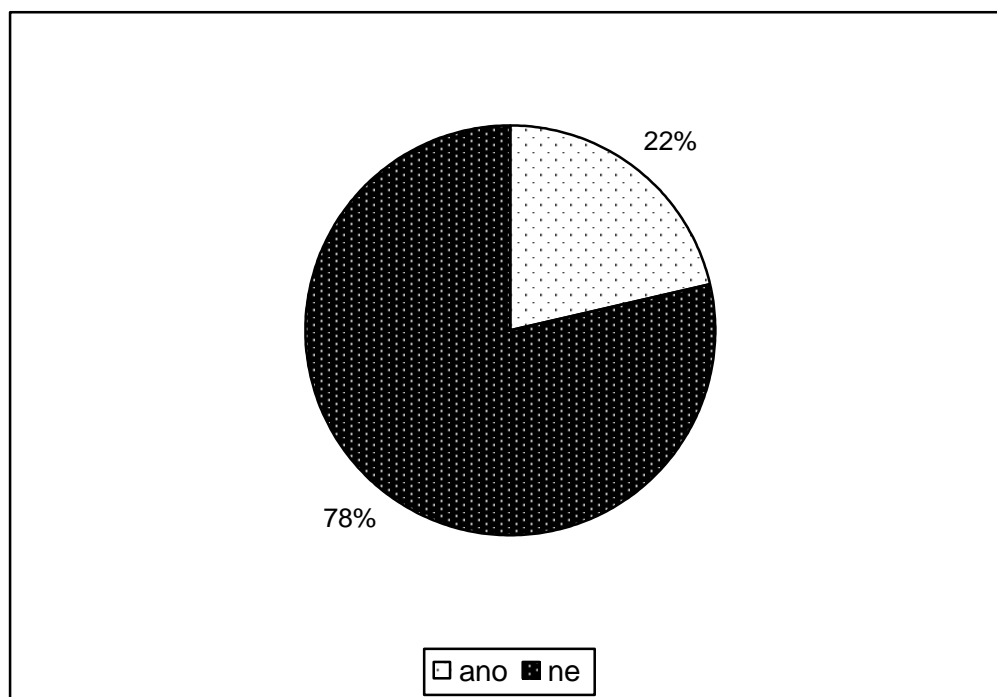
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 26: Homosexuálové: Jak přijal váš otec toto přiznání? (1-nejlepší 5-nejhorší)

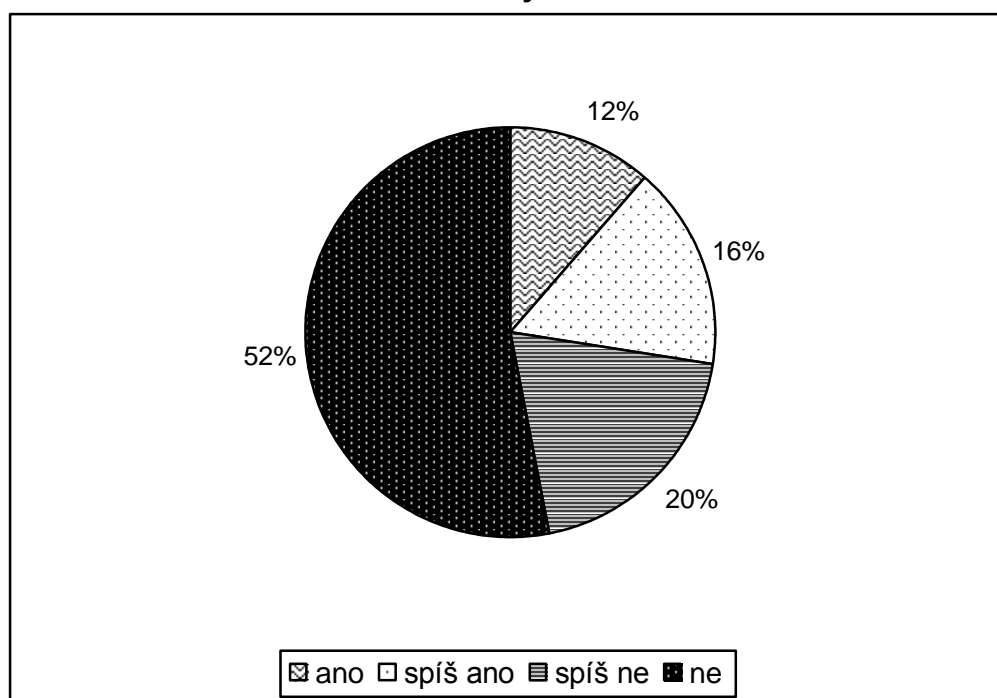
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 27: **Heterosexuálové: Myslíte si, že je možné změnit či potlačit sexuální orientaci?**

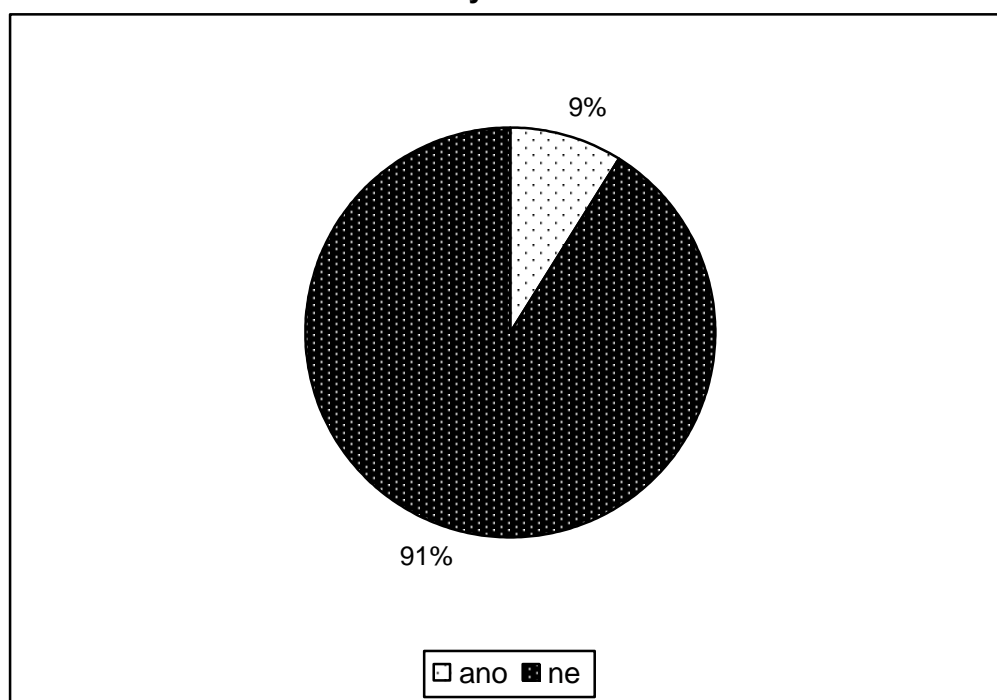
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 28: **Homosexuálové: Kdybyste mohl/a změnit svou sexuální orientaci, udělal/a byste to?**

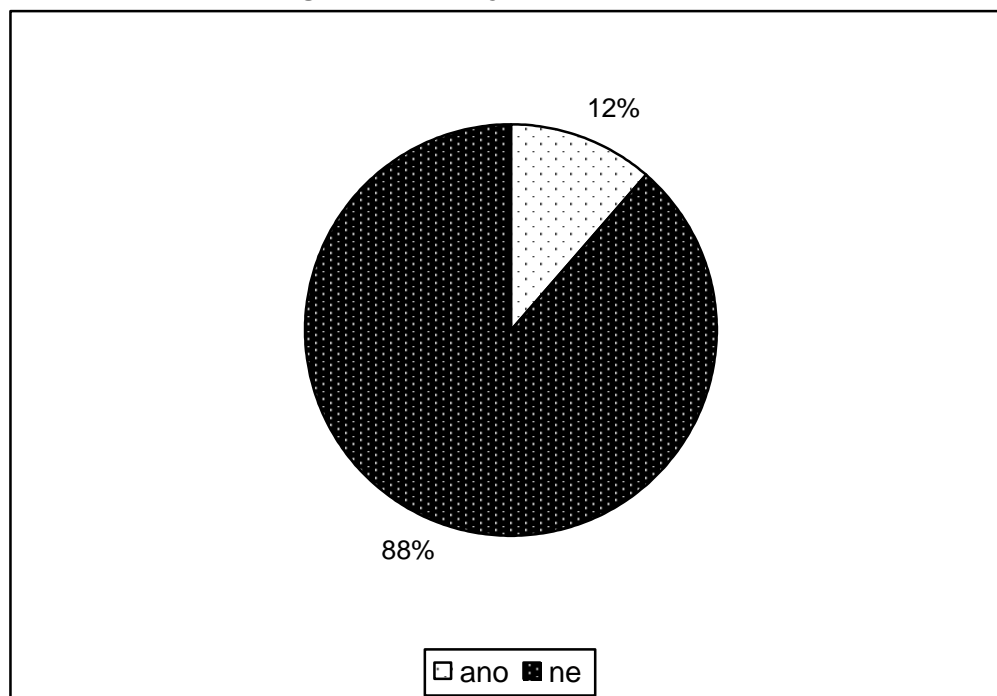
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 29: **Heterosexuálové: Snažil/a byste se léčit homosexualitu svého dítěte ?**

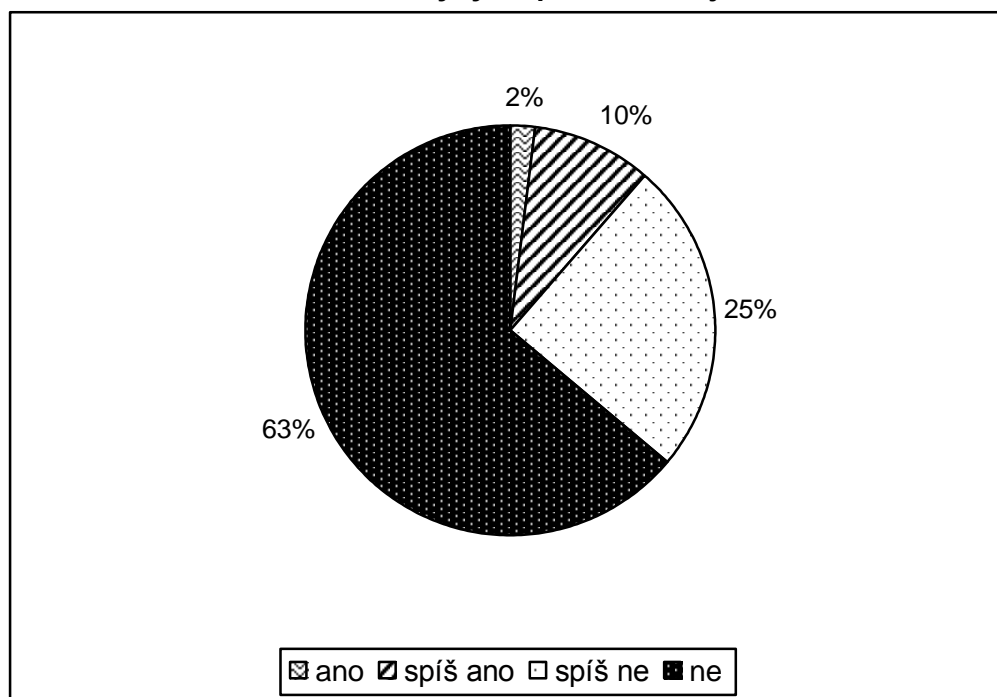
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 30: **Homosexuálové: Vyhledal/a jste někdy odbornou pomoc (psycholog, sexuolog, linka důvěry...), kvůli své orientaci?**

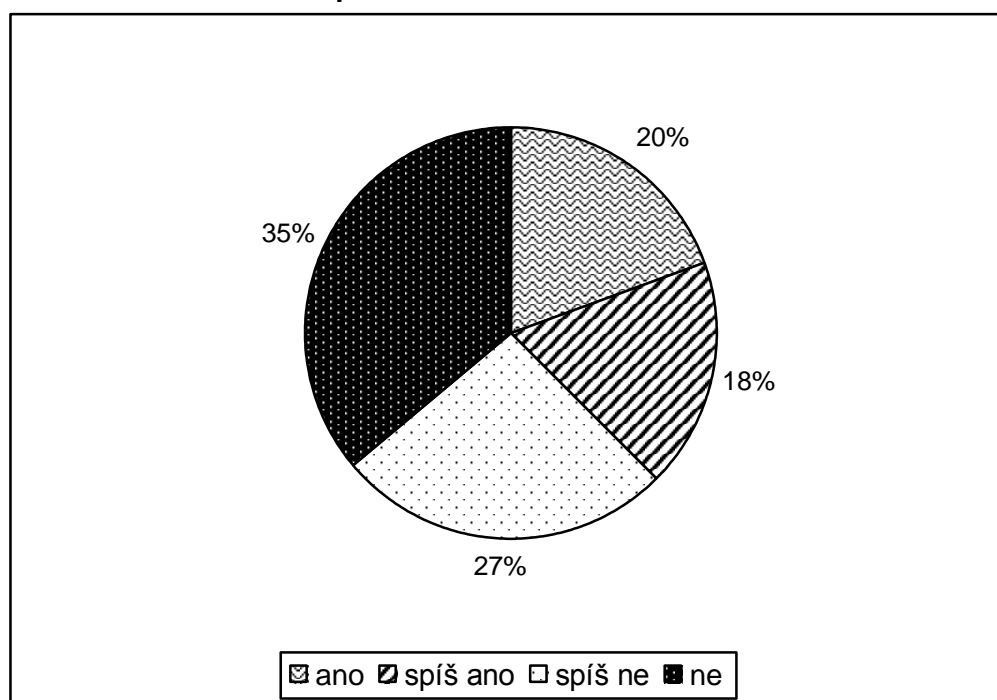
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 31: **Heterosexuálové: Změnilo by se vaše chování např. k dlouholetému kamarádovi/kamarádce, kdyby se přiznal/a, že je homosexuální?**

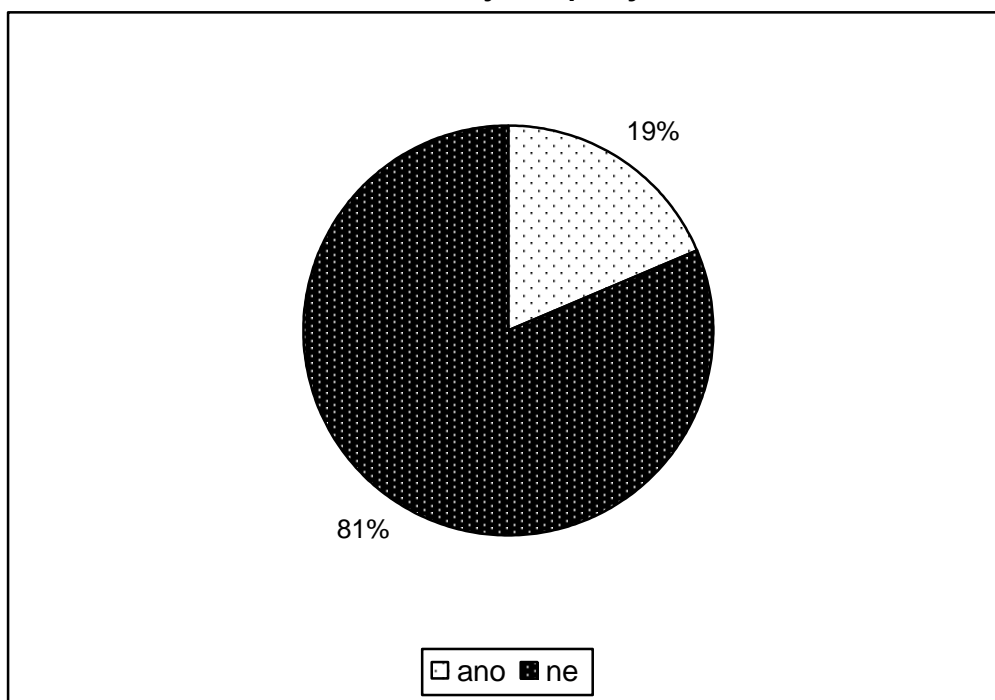
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 32: **Homosexuálové: Zaznamenal/a jste změnu chování u přátel či rodiny po přiznání k vaší orientaci?**

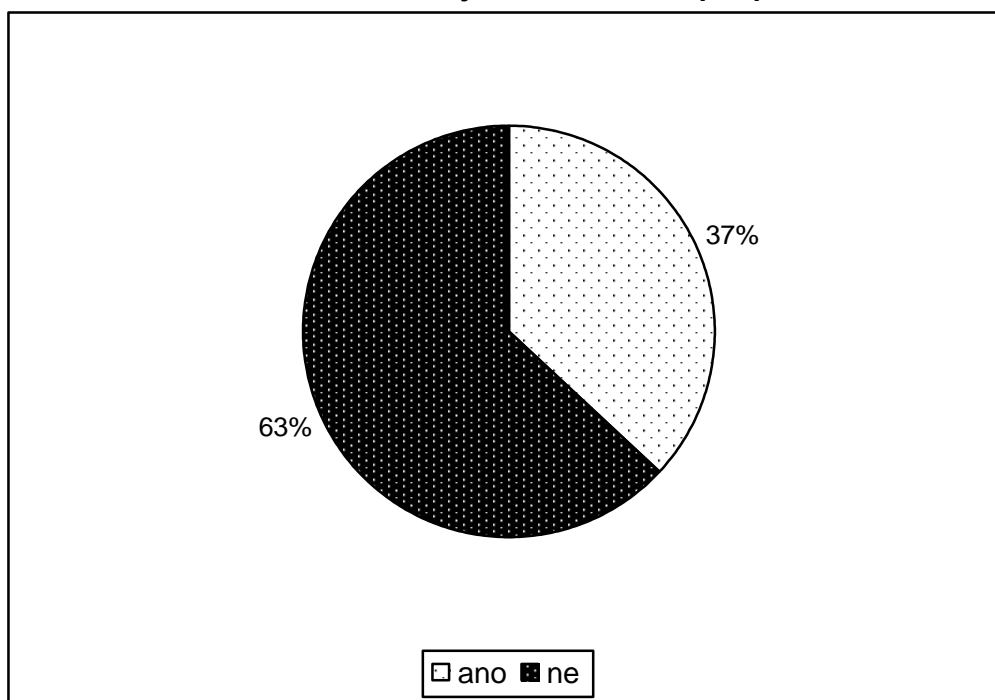
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 33: **Heterosexuálové: Znáte nějaké spolky či sdružení homosexuálů?**

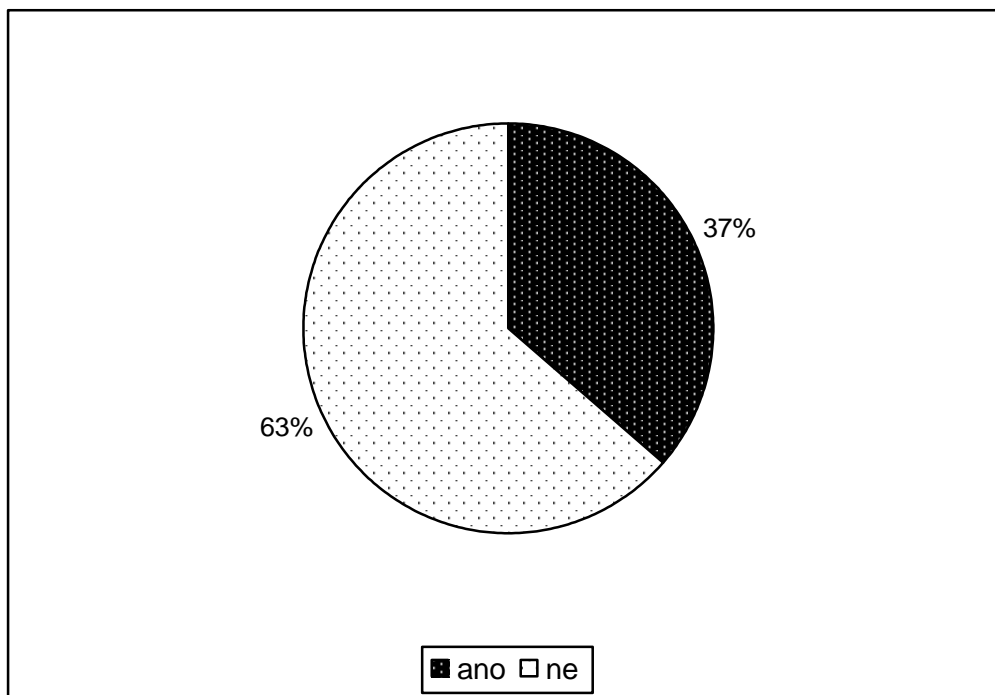
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 34: **Homosexuálové: Znáte nějaká sdružení na podporu homosexuálů?**

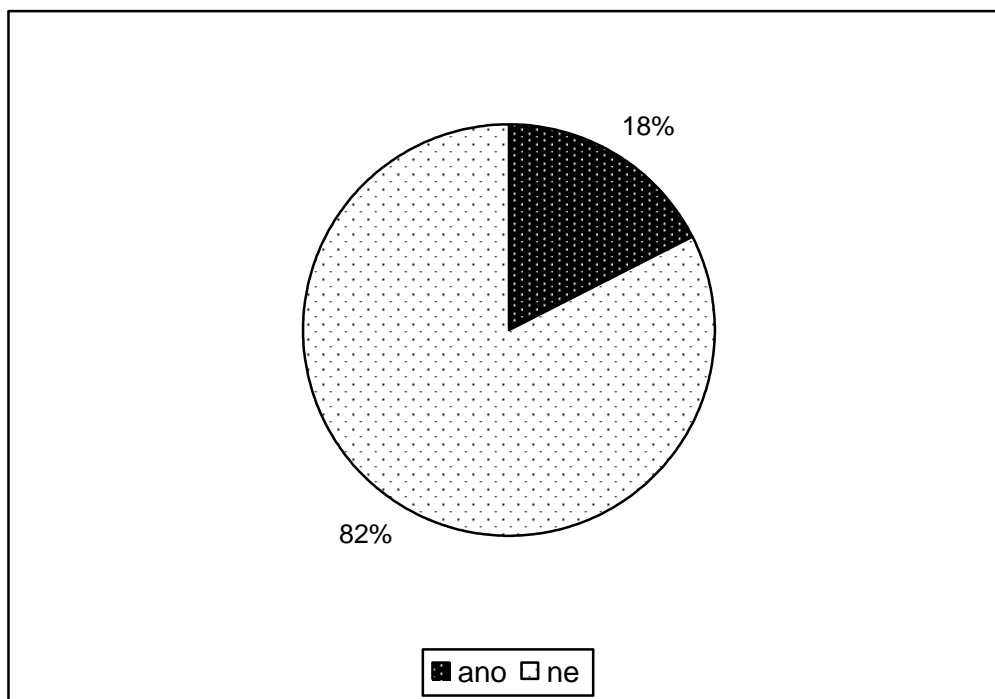
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 35: **Heterosexuálové: Zúčastnil/a byste se někdy akce na podporu homosexuálů např. Prague Pride?**

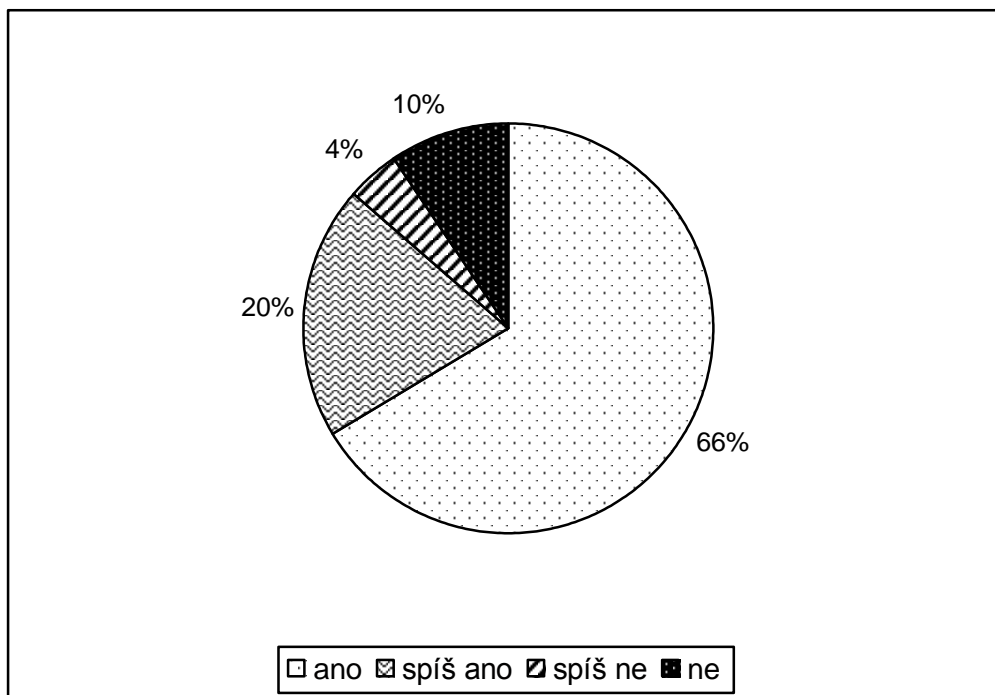
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 36: **Homosexuálové: Účastnil/a jste se někdy nějaké akce na podporu homosexuality např. Prague Pride ?**

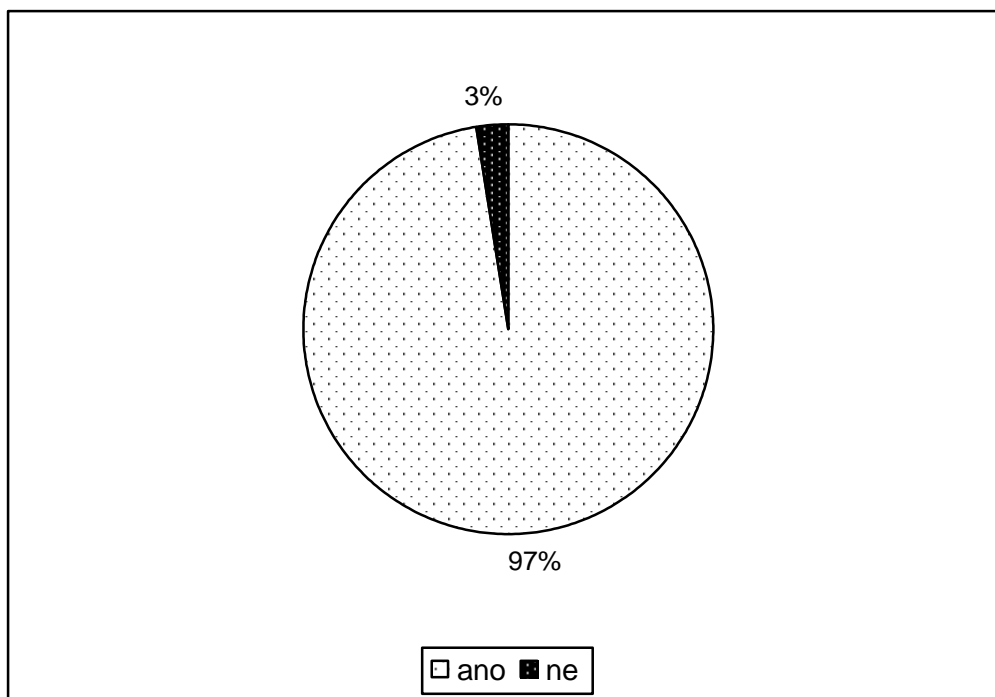
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 37: Heterosexuálové: Souhlasíte s registrovaným partnerstvím homosexuálů a odsouhlasil/a byste jeho schválení?

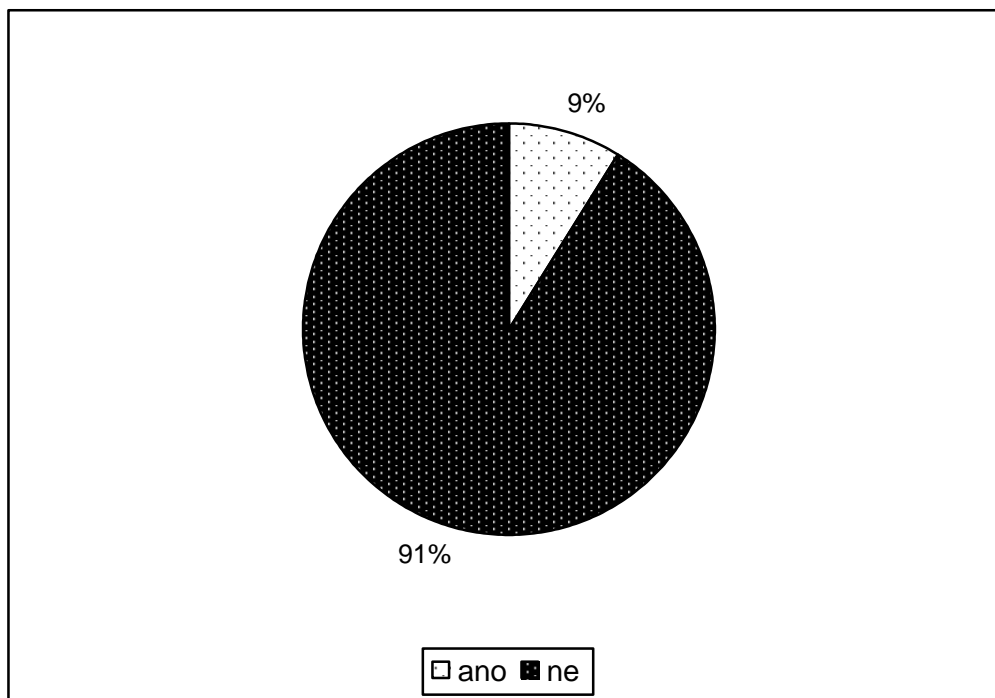
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 38: Homosexuálové: Souhlasíte s registrovaným partnerstvím homosexuálů?

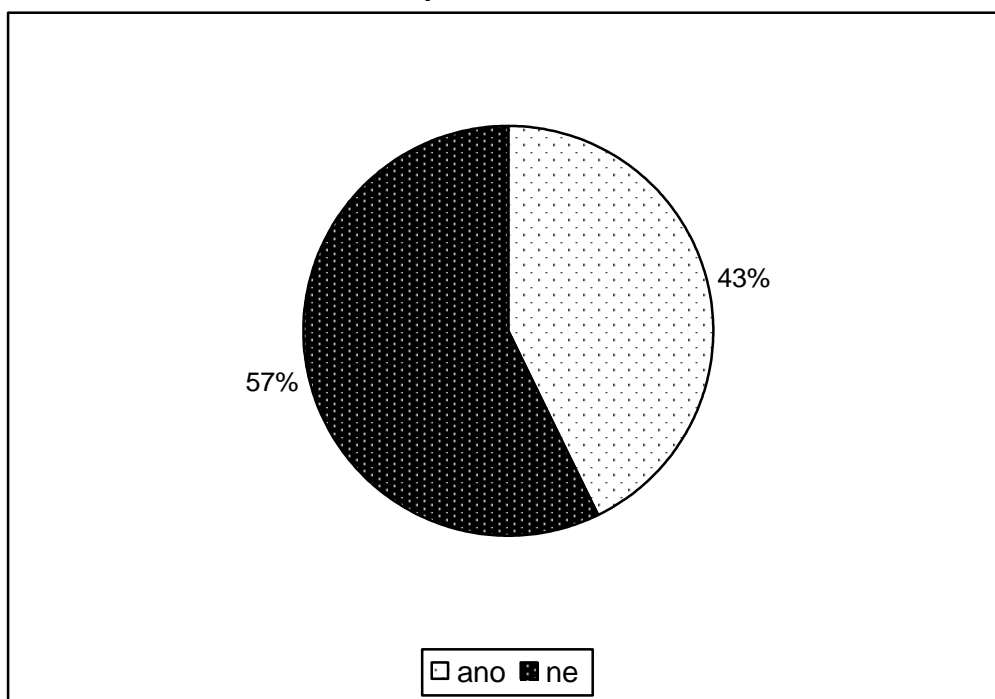
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 39: **Homosexuálové: Angažujete se v nějakém hnutí či spolku pro homosexuály?**

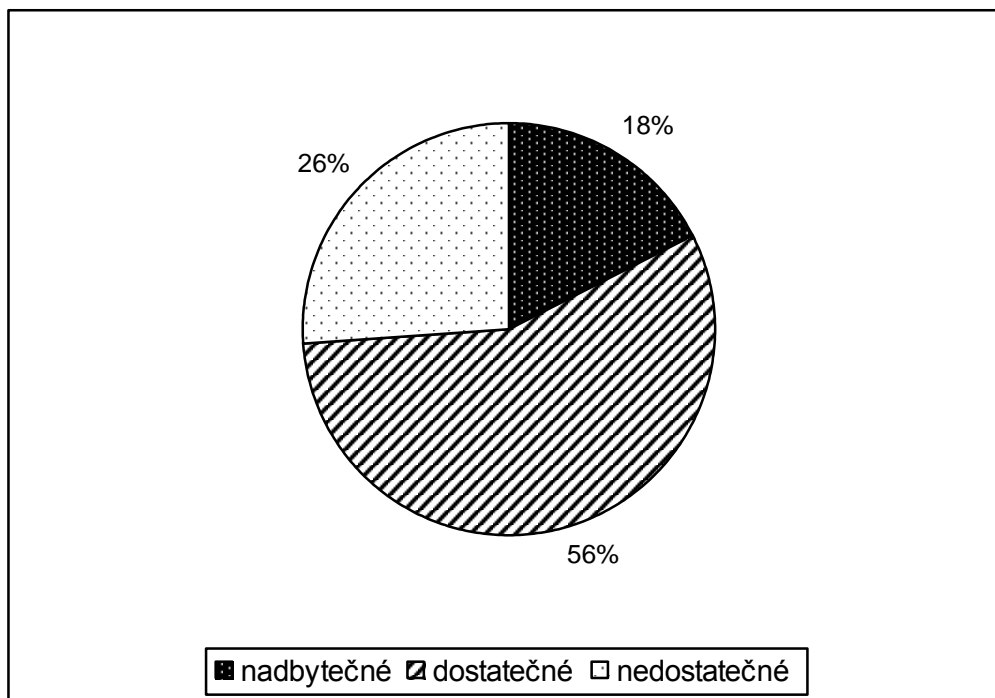
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 40: **Homosexuálové: Využil/a byste možnost uzavřít registrované partnerství?**

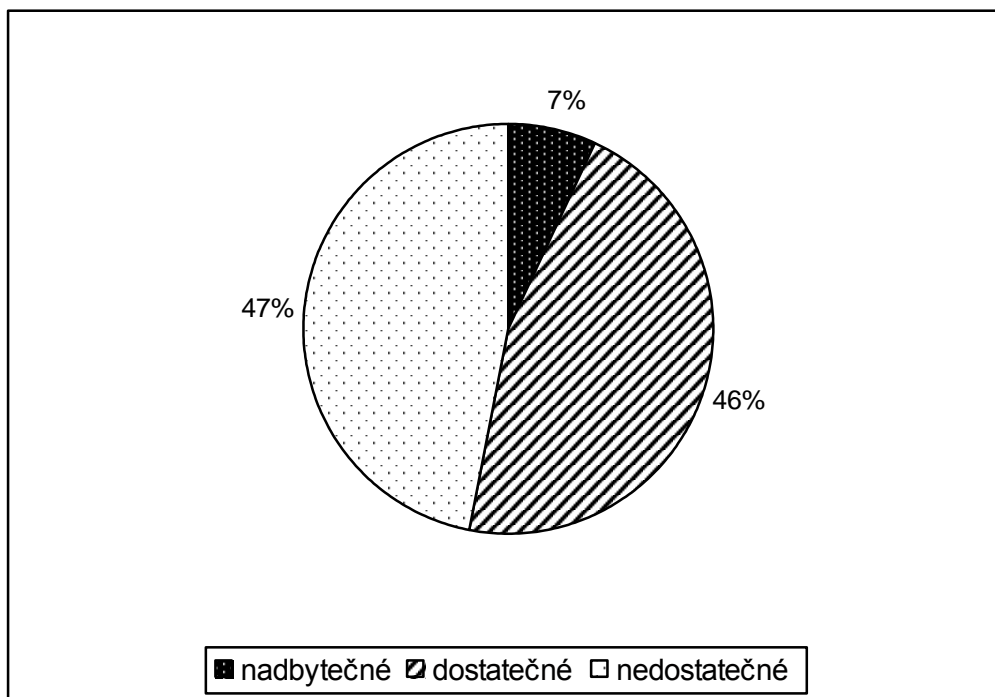
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 41: **Heterosexuálové: Myslíte si, že zobrazování homosexuálních postav v médiích je:**

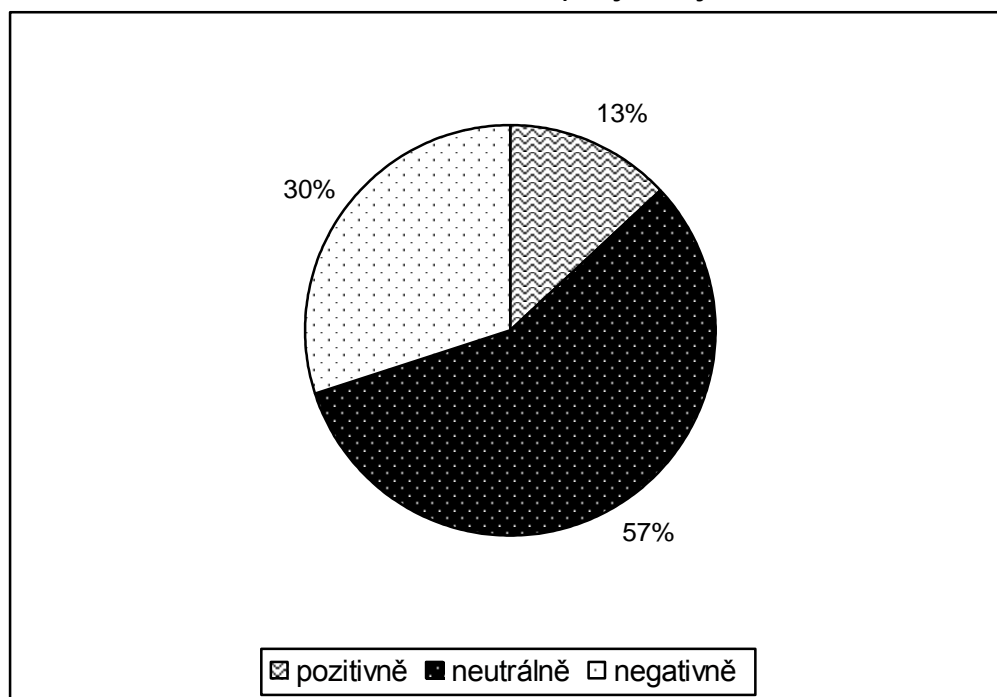
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 42: **Homosexuálové: Myslíte si, že zobrazování homosexuálních postav v médiích je?**

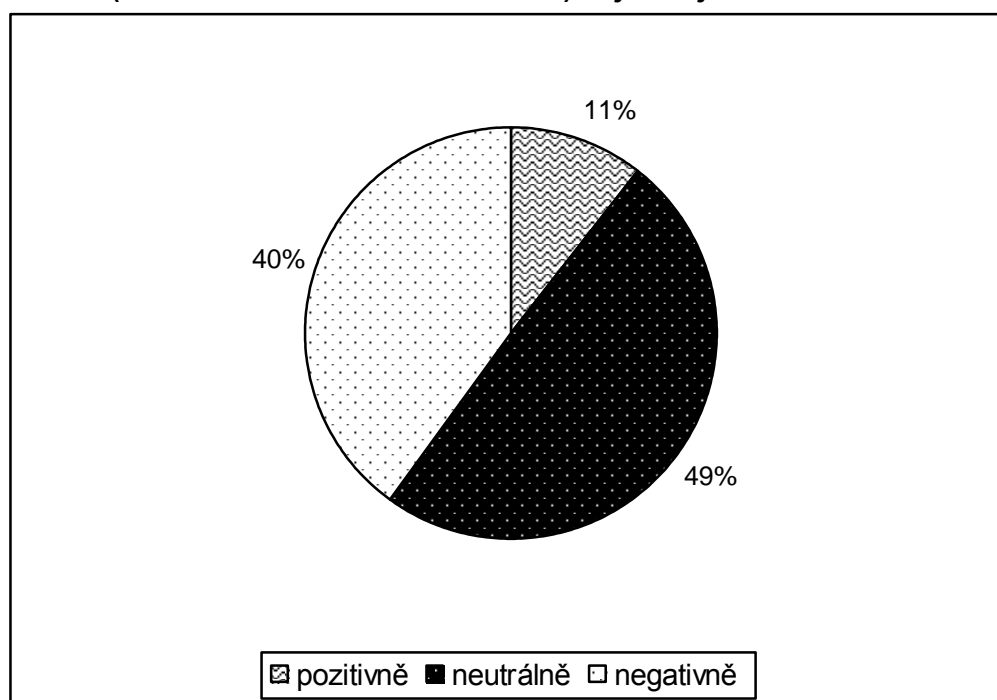
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 43: **Heterosexuálové: Jak jsou podle vás homosexuálové v médiích (v novinách/ seriálech/ filmech atd.) nejčastěji zobrazováni?**

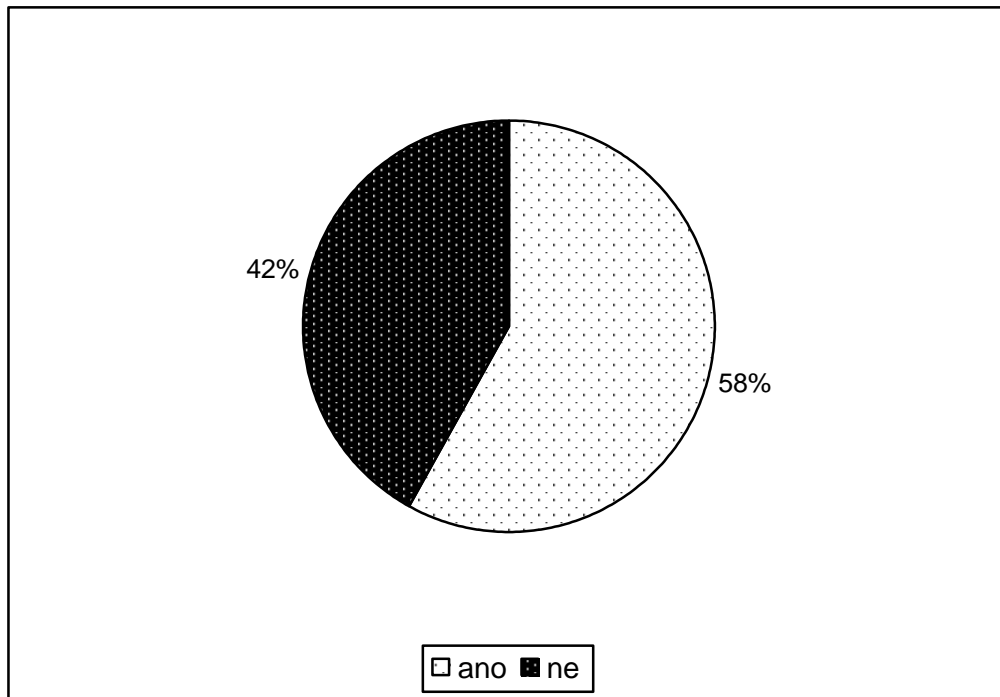
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 44: **Homosexuálové: Jak jsou podle vás homosexuálové v médiích (v novinách/seriálech/filmech atd..) nejčastěji zobrazováni?**

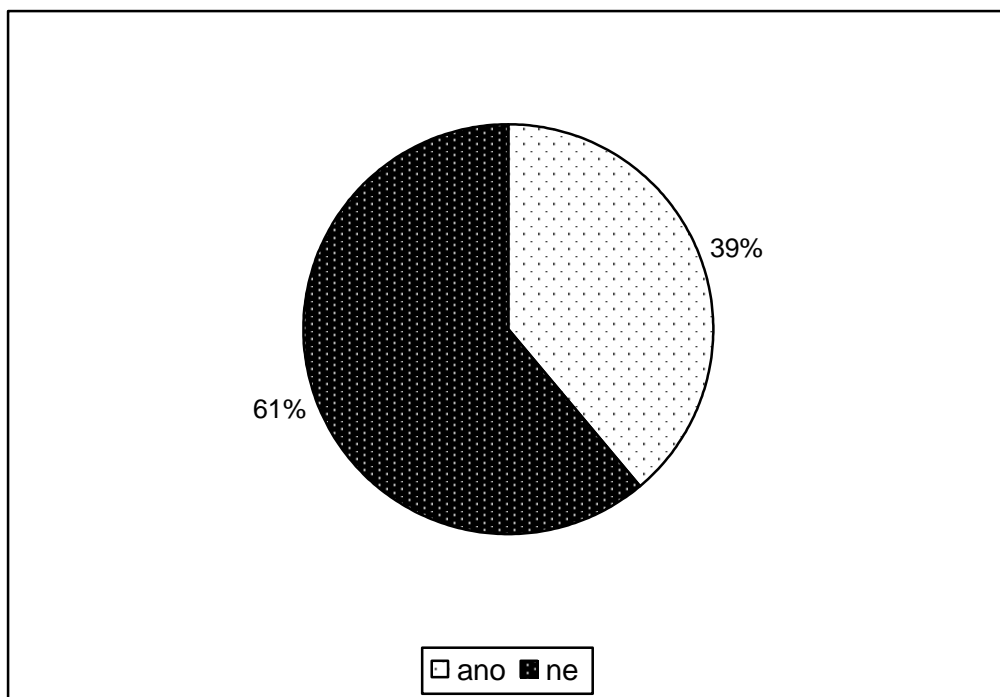
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 45: **Heterosexuálové: Máte stálého partnera?**

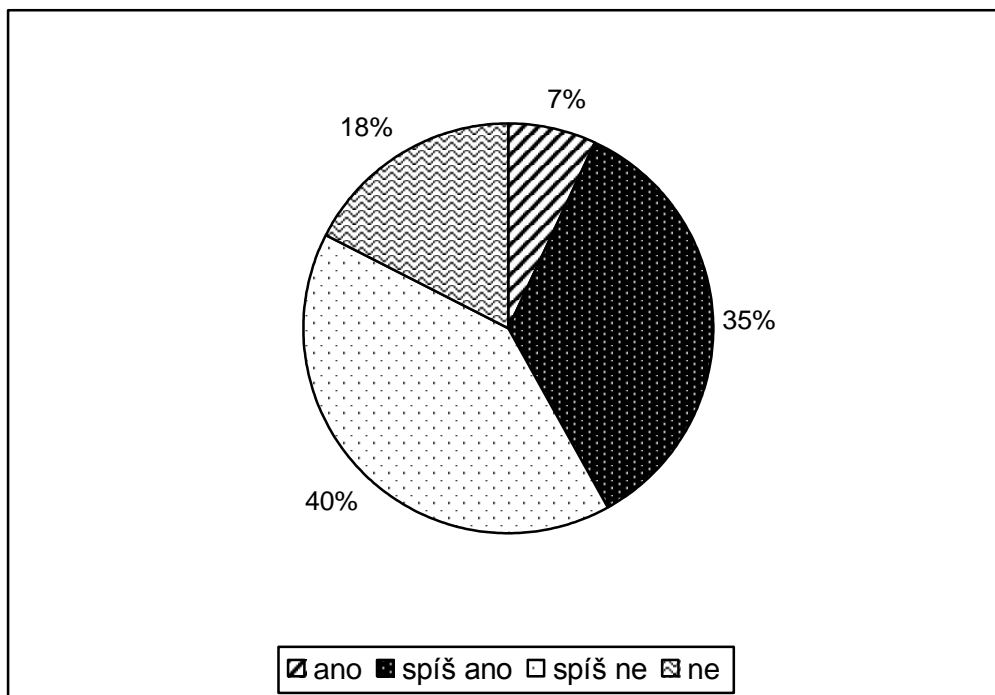
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 46: **Homosexuálové: Máte stálého partnera?**

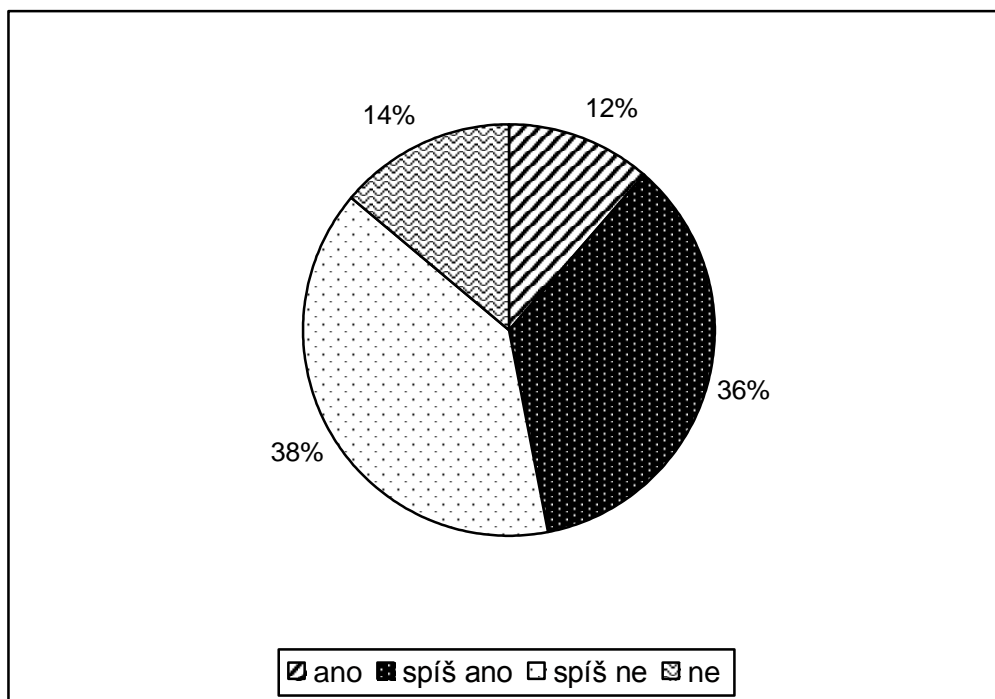
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 47: **Heterosexuálové: Myslíte si, že gayové a lesbičky jsou v ČR diskriminováni?**

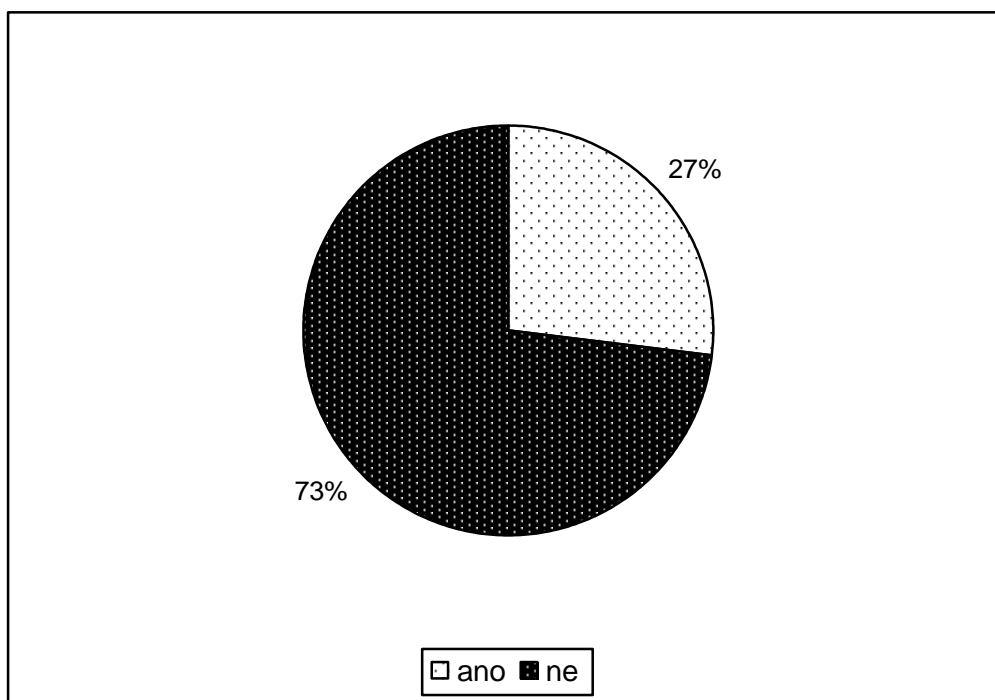
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 48: **Homosexuálové: Myslíte si, že gayové a lesbičky jsou v ČR diskriminováni?**

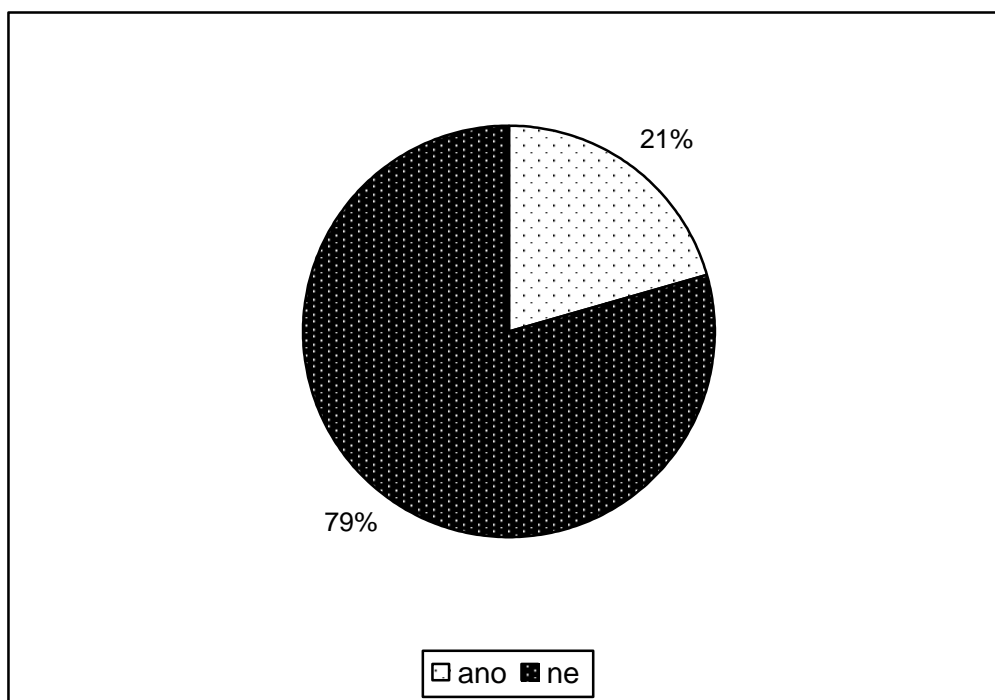
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 49: **Heterosexuálové: Jste věřící?**

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

Graf 50: **Homosexuálové: Jste věřící?**

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2013

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Martina Novoveská

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Proměny společenského vnímání homosexuality a jejích projevů se zaměřením na současnost.

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 53

Celkový počet stran příloh: XXX

Počet titulů českých použitých zdrojů: 9

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 4

Počet internetových zdrojů: 26

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: PhDr. Bc. Věra Dvořáčková Ph.D.

